

Nr 48

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade grunder för den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen, i vad propositionen hänvisats till lagutskott, dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 14 december 1956 (nr 629) om erkända arbetslöshetskassor, m. m., dels o c k i ämnet väckta motioner.

Genom en den 28 februari 1964 dagtecknad proposition, nr 115, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden, föreslagit riksdagen att

a) godkänna av föredragande departementschefen förordade ändrade grunder för den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen och därmed sammanhängande statsbidrag;

b) till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1964/65 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 62 000 000 kr. samt

c) medgiva, att återstående medel av det å riksstaten för budgetåret 1960/61 senast uppförda reservationsanslaget till *Särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor* må disponeras jämväl under budgetåret 1964/65.

Propositionen har hänvisats till statsutskottet såvitt avser anvisande av anslag och i övrigt till lagutskott. I sistnämnda del har propositionen behandlats av andra lagutskottet.

Genom en den 3 april 1964 dagtecknad proposition, nr 116, vilken i sin helhet hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll,

dels föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1. förordning angående ändring i förordningen den 14 december 1956 (nr 629) om erkända arbetslöshetskassor och

2. förordning angående ändring i förordningen den 14 december 1956 (nr 630) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor,

dels, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

3. lag angående ändring i lagen den 24 mars 1938 (nr 96) om understödsföreningar och

4. lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 maj 1961 (nr 262) om försäkringsdomstol.

I samband med propositionerna har utskottet behandlat följande motioner, nämligen

A. vid riksdagens början väckta motioner:

1) de likalydande motionerna nr 37 i första kammaren av herr *Adolfsson* och nr 51 i andra kammaren av herr *Holmberg m. fl.* om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring;

2) de likalydande motionerna nr 596 i första kammaren av herr *Bengtson m. fl.* och nr 724 i andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* om ett nytt system för arbetslöshetsförsäkring;

B. i anledning av propositionen nr 115 väckta motioner:

3) de likalydande motionerna nr 722 i första kammaren av herr *Geijer, Arne*, och herr *Johansson, Knut*, samt nr 881 i andra kammaren av fru *Ekendahl m. fl.*;

4) de likalydande motionerna nr 739 i första kammaren av herrar *Holmberg* och *Wallmark* samt nr 908 i andra kammaren av herr *Turesson* och fru *Gunne*;

5) de likalydande motionerna nr 753 i första kammaren av herrar *Lager* och *Adolfsson* samt nr 920 i andra kammaren av fru *Ryding m. fl.*;

6) de likalydande motionerna nr 777 i första kammaren av herr *Jonasson* och nr 956 i andra kammaren av herr *Fälldin m. fl.*;

7) motionen nr 957 i andra kammaren av herr *Jönsson* i Ingemarsgården *m. fl.*;

C. i anledning av propositionen nr 116 väckta motioner:

8) de likalydande motionerna nr 778 i första kammaren av herr *Jonasson* och nr 959 i andra kammaren av herr *Fälldin m. fl.*;

9) de likalydande motionerna nr 787 i första kammaren av herr *Geijer, Lennart, m. fl.* och nr 971 i andra kammaren av herr *Gustafson* i Göteborg *m. fl.*;

10) de likalydande motionerna nr 788 i första kammaren av herr *Johansson, Knut*, och herr *Geijer, Arne*, samt nr 970 i andra kammaren av fru *Ekendahl m. fl.*;

11) de likalydande motionerna nr 789 i första kammaren av herrar *Lager* och *Adolfsson* samt nr 972 i andra kammaren av fru *Ryding m. fl.*;

D. i anledning av båda propositionerna väckta motioner:

12) de likalydande motionerna nr 740 i första kammaren av herr *Geijer, Arne*, och herr *Johansson, Knut*, samt nr 907 i andra kammaren av fru *Ekendahl m. fl.*

De vid propositionen nr 116 fogade författningsförslagen är av följande lydelse.

Förslag

till

Förordning

angående ändring i förordningen den 14 december 1956 (nr 629) om erkända arbetslöshetskassor

Härigenom förordnas beträffande förordningen den 14 december 1956 om erkända arbetslöshetskassor¹, dels att rubriken till 8—14 §§ skall erhålla den ändrade lydelse, som angives nedan, dels att i 13, 15, 27 och 35 §§ ordet »daghjälp» eller former av detta ord skola ersättas med ordet »dagpenning» eller motsvarande former härav, dels att i 15 § ordet »daghjälpsklass» skall ersättas med ordet »dagpenningklass», dels ock att 10, 11, 16, 18, 19, 21—23, 25, 28—34, 36, 40—42 och 50 §§ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives; och kommer till följd härav nämnda förordning att hava följande lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***I. Om antagande till erkänd arbetslöshetskassa m. m.**

1 §.

Registrerad understödsförening, vilken enligt sina stadgar bereder medlem ersättning vid arbetslöshet i enlighet med vad som stadgas i denna förordning, må på sätt nedan sägs antagas till erkänd arbetslöshetskassa av den myndighet, under vars tillsyn föreningen står enligt lagen om understödsföreningar.

Med antagande följer rätt till statsbidrag enligt vad därom är särskilt stadgat.

Erkänd arbetslöshetskassas firma skall innehålla orden »erkänd arbetslöshetskassa».

2 §.

Ansökan om antagande till erkänd arbetslöshetskassa skall göras skriftligen av föreningens styrelse.

Vid ansökningen skola fogas skriftliga uppgifter rörande medlemmarnas antal samt fördelning efter yrken och tillförsäkrade förmåner ävensom angående föreningens tillgångar och skulder samt av samfund, inrättning eller annan gjord utfästelse om bidrag till föreningen. Uppgifterna skola avfattas enligt formulär, som fastställles av tillsynsmyndigheten, och vara be-

¹ Senaste lydelse av 28 §, se SFS 1958: 145, samt av 29 §, se SFS 1959: 533.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

styrkta med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter.

3 §.

Understödsförening skall för att kunna antagas till erkänd arbetslöshetskassa bestå av minst 1 500 medlemmar. Om särskilda skäl föranleda därtill, må dock förening med mindre medlemsantal antagas till sådan kassa.

4 §.

Vid prövning av ansökan om antagande skall tillsynsmyndigheten tillse, att föreningens stadgar överensstämmer med vad som föreskrives under II i denna förordning. Är så icke fallet, skall antagande vägras.

Sammanfaller det avsedda verksamhetsområdet för föreningen helt eller till huvudsaklig del med verksamhetsområdet för redan erkänd arbetslöshetskassa och kan på grund härav förväntas uppkomma olägenheter med hänsyn till försäkringsverksamhetens ändamålsenliga bedrivande, må antagande vägras.

5 §.

Finner tillsynsmyndigheten sannolikt, att förening som önskar bli antagen till erkänd arbetslöshetskassa kommer att utbetala synnerligen ringa ersättning i förhållande till medlemsantalet, må antagande ske under villkor att statsbidrag till föreningen skall, enligt vad därom är särskilt stadgat, utgå med lägre belopp än eljest.

6 §.

Erkänd arbetslöshetskassa må ej utöva annan verksamhet än sådan, som avser att bereda medlemmarna ersättning vid arbetslöshet, eller använda medel för ändamål, som är främmande för dylik verksamhet.

7 §.

Med försäkringsår avses i denna förordning tiden den 1 september ett år—den 31 augusti påföljande år.

II. Om stadgarnas innehåll

Verksamhetsområde och medlemskap m. m.

8 §.

I stadgarna för erkänd arbetslöshetskassa skall kassans verksamhetsområde angivas.

9 §.

1 mom. Från rätt att vinna inträde i erkänd arbetslöshetskassa skall undantagas

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

- 1) den som är medlem av annan erkänd arbetslöshetskassa,
 - 2) den som icke uppnått viss ålder, vilken skall vara angiven i stadgarna,
 - 3) den som icke mot avlöning användes till arbete för annans räkning,
- samt

4) den som användes till arbete uteslutande för sin makes räkning.

2 mom. Från rätt att kvarstå som medlem i erkänd arbetslöshetskassa skall undantagas

1) den som under de senast förflutna tolv månaderna under längre tid än fem månader varit självständig företagare utan att samtidigt mot avlöning användas till arbete för annans räkning, samt

2) den som under de senast förflutna tolv månaderna under längre tid än fem månader använts till arbete uteslutande för sin makes räkning.

I fråga om den som icke varit medlem i kassan under tolv månader skall vid tillämpning av första stycket hänsyn tagas endast till tid efter inträdet i kassan.

3 mom. Vad som stadgas i 1 mom. 3) och 2 mom. första stycket 1) skall icke gälla den, som omfattas eller såsom medlem skulle omfattas av medgivande som avses i 24 § andra stycket 2) eller 3) eller tredje stycket.

Tillsynsmyndigheten äger beträffande viss kassa medgiva undantag från vad som stadgas i 1 mom. 4) och 2 mom. första stycket 2).

10 §.

Från rätt att vinna inträde i erkänd arbetslöshetskassa eller att där kvarstå som medlem må undantagas

1) den som i fall, då kassans verksamhetsområde är så bestämt att medlem skall tillhöra visst yrke eller viss verksamhetsgren, ej uppfyller och ej heller under minst tre av de senast förflutna tolv månaderna uppfyllt sålunda föreskrivet villkor,

2) den som i fall, då kassans verksamhetsområde är så bestämt att medlem skall vara anställd vid visst arbetsföretag eller bosatt inom visst område, ej uppfyller och ej heller under minst en av de senast förflutna sex månaderna uppfyllt sålunda föreskrivet villkor,

3) den som under de senast förflutna tolv månaderna under längre tid än fem månader använts till arbete uteslutande av föräldrar eller adoptant, barn eller adoptivbarn,

4) den för vilken på grund av varaktig nedsättning av arbetsförmågan, lättja, dryckenskap eller annan dylik anledning synnerlig risk för arbetslöshet är för handen,

5) den som svikligen uppgiver eller förtiger något förhållande av betydelse för bedömning av hans rätt till medlemskap eller ersättning,

6) den som underlåter att ställa sig till efterrättelse kassans stadgar eller styrelsens behörigen utfärdade föreskrifter, och

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

7) den vars ålder överstiger den gräns, som kan vara föreskriven i stadgarna.

Har någon uteslutits ur kassan av anledning som i första stycket 5) sägs, må återinträde vägras honom.

Beslut, varigenom rätt att vinna inträde i erkänd arbetslöshetskassa eller att där kvarstå som medlem vägras någon av anledning som i första stycket 4) omförmäles, skall av kassans styrelse ofördröjligen anmälas för tillsynsmyndigheten. Detsamma skall iakttagas beträffande beslut, varigenom någon jämlikt andra stycket vägras återinträde.

Beslut, varigenom rätt att vinna inträde i erkänd arbetslöshetskassa eller att där kvarstå som medlem vägras någon av anledning som i första stycket 4) och 5) omförmäles, skall av kassans styrelse ofördröjligen anmälas för tillsynsmyndigheten. Detsamma skall iakttagas beträffande beslut, varigenom någon jämlikt andra stycket vägras återinträde.

11 §.

I rätten att vinna inträde i erkänd arbetslöshetskassa eller att där kvarstå som medlem må för svensk medborgare ej föreskrivas andra begränsningar än som angivas i 9 och 10 §§. För den, som ej är svensk medborgare, äger tillsynsmyndigheten beträffande rätten att vinna inträde i kassa föreskriva de ytterligare begränsningar som finnas påkallade.

Kassa äger tillämpa andra villkor för rätt att vinna inträde eller kvarstå i kassan eller erhålla ersättning från kassan än som stadgas i denna förordning, i den mån avvikelsen har stöd i överenskommelse, som Konungen träffat med främmande makt.

12 §.

Inträffar omständighet, som kan föranleda att medlem uteslutes ur kassan, åligger det kassans styrelse att genom rekommenderat brev under medlemmens senaste kända adress giva honom underrättelse därom, varvid skäligh tid skall föreskrivas för avgivande av förklaring.

13 §.

Meddelas under tid, för vilken medlem äger uppbära *dagpenning*, beslut varigenom han av annan anledning än som sägs i 10 § första stycket 5) uteslutes ur kassan, skall beslutet träda i kraft vid utgången av den första period om sex dagar i följd, under vilken han icke för någon dag företer intyg som avses i 22 §.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

14 §.

I rätten att utträda ur erkänd arbetslöshetskassa må begränsning ej föreskrivas.

Klassindelning och klasstillhörighet m. m.

15 §.

Under förutsättning att för ändamålet fastställts regler, som av tillsynsmyndigheten godkänts, äger kassa fördela sina medlemmar på klasser med skilda bestämmelser i fråga om *dagpenningens* storlek, avgifter eller försäkringsvillkor i övrigt.

Står det medlem fritt att övergå till annan *dagpenningklass* än den han tillhör, må sådan övergång icke anses hava skett förr än han framställt begäran därom. I annat fall skall övergång till klass med högre *dagpenning* anses hava skett den dag, då medlemmen anmält förhållande, på grund varav han skall tillhöra den nya klassen, och övergång till klass med lägre *dagpenning* anses hava skett den dag, då sådant förhållande inträffat. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning vid övergång mellan olika kassor.

Avgifter och uttaxering

16 §.

Erkänd arbetslöshetskassa skall upptaga fasta medlemsavgifter för tid, som avses i 24 §. Om sådana avgifter stadgas i lagen om understödsföreningar.

Erkänd arbetslöshetskassa skall upptaga fasta medlemsavgifter. Här om stadgas i lagen om understödsföreningar.

I stadgarna skall angivas, under vilka förutsättningar uttaxering å medlemmarna skall äga rum, i vilken ordning beslut om uttaxering skall fattas och efter vilka grunder beslutad uttaxering skall verkställas.

Föreskrives i stadgarna, att särskild avgift skall erläggas vid inträde i kassan eller vid övergång till klass med högre *daghjälp* eller av medlem, som underlåtit att i rätt tid betala fast avgift eller uttaxerat belopp, må dylik särskild avgift icke bestämmas högre än som tillsynsmyndigheten finner skäligt.

Föreskrives i stadgarna, att särskild avgift skall erläggas vid inträde i kassan eller vid övergång till klass med högre *dagpenning* eller av medlem, som underlåtit att i rätt tid betala fast avgift eller uttaxerat belopp, må dylik särskild avgift icke bestämmas högre än som tillsynsmyndigheten finner skäligt.

17 §.

Medlem, som icke senast vid utgången av åttonde veckan eller, i kassa med månadsavgifter, andra månaden efter den tid, på vilken fast medlemsavgift eller uttaxerat belopp belöper, till kassan antingen erlagt avgiften

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

eller beloppet eller anmält förhållande, varå befrielse från betalningsskyldighet kan grundas, skall anses hava utträtt ur kassan vid sagda tidpunkt. Om särskilda omständigheter föranleda därtill, äger tillsynsmyndigheten beträffande viss kassa eller viss grupp av kassas medlemmar medgiva, att utträdet i stället skall anses äga rum vid en senare tidpunkt, dock senast vid utgången av tjugosjätte veckan eller, i kassa med månadsavgifter, sjätte månaden.

Kassans styrelse äger medgiva, att den, som underlåtit att inom föreskriven tid anmäla förhållande, varå befrielse från betalningsskyldighet kan grundas, ändock må bibehållas vid sitt medlemskap. Om särskilda skäl föreligga, äger styrelsen jämväl eljest besluta, att medlem, som underlåtit att inom föreskriven tid erlægga fast avgift eller uttaxerat belopp, skall äga kvarstå i kassan. I sistnämnda fall skall dock beslutet för att bli gällande godkännas av tillsynsmyndigheten.

Ersättnings former m. m.

18 §.

Erkänd arbetslöshetskassa skall utgiva ersättning dels i form av ett för dag beräknat belopp, benämnt *daghjälp*, dels ock i form av *familjetillägg* till *daghjälpen*. Om skäl äro därtill, må *daghjälp* och *familjetillägg* helt eller delvis utgå i naturaförmåner.

Erkänd arbetslöshetskassa skall utgiva ersättning dels i form av ett för dag beräknat belopp, benämnt *dagpenning*, dels ock i form av *barn-tillägg* till *dagpenningen*.

Ersättning må därjämte utgivas såsom hjälp till täckande av rese- och flyttningskostnader för tillträdande av arbete å annan ort.

I annan form än nu sagts må ersättning ej utgivas.

19 §

1 m o m. *Familjetillägg* utgår i form av *barn-tillägg* samt, om kassan så beslutat, *maketillägg* och *husföreståndarinnestillägg*. *Husföreståndarinnestillägg* må endast utgivas av kassa, vari *maketillägg* utgår.

2 m o m. *Barntillägg* utgår till medlem, som själv har barn, adoptivbarn eller fosterbarn eller vars make har barn i tidigare gifte eller utom äktenskap eller adoptivbarn, under förutsättning att barnet är under 16

Barntillägg utgår till medlem, som själv har barn, adoptivbarn eller fosterbarn eller vars make har barn i tidigare gifte eller utom äktenskap eller adoptivbarn, under förutsättning att barnet är under 16 år och

(Nuvarande lydelse)

år och kyrkoskrivet hos medlemmen. Därest medlemmen är underhållsskyldig mot eget eller andra makens barn eller adoptivbarn under 16 år och på sätt tillsynsmyndigheten föreskriver styrker, att underhållsskyldigheten fullgöres, utgår barntillägg, ehuru barnet ej är kyrkoskrivet hos honom.

Äro medlemmar, som sammanbo, samtidigt arbetslösa och berättigade till barntillägg för samma barn, skall tillägg endast utgå till fadern (adoptivfadern, fosterfadern), om han är en av de berättigade, och eljest endast till modern (adoptivmodern, fostermodern).

3 m o m. *Maketillägg utgår till gift medlem ävensom till medlem, som varit gift och som på sätt tillsynsmyndigheten föreskriver styrker, att han fullgör honom åliggande underhållsskyldighet mot förutvarande maken. Maketillägg skall dock icke utgivas om medlemmens make eller förutvarande make har förvärvsarbete motsvarande minst tre dagar i veckan eller själv uppbär daghjälp från erkänd arbetslöshetskassa.*

Husföreståndarinnetillägg utgår till ogift medlem, som icke äger uppbära maketillägg, under förutsättning att medlemmen varaktigt har gemensam bostad med kvinna, vilken förestår medlemmens hushåll. Beträffande husföreståndarinnetillägg skall vad som sägs i första stycket andra punkten äga motsvarande tillämpning, därvid dock hushållsarbete i medlemmens hem icke skall räknas som förvärvsarbete.

(Föreslagen lydelse)

kyrkoskrivet hos medlemmen. Därest medlemmen är underhållsskyldig mot eget eller andra makens barn eller adoptivbarn under 16 år och på sätt tillsynsmyndigheten föreskriver styrker att underhållsskyldigheten fullgöres, utgår barntillägg, ehuru barnet ej är kyrkoskrivet hos honom.

Villkor för rätt till ersättning**20 §.**

Ersättning må endast utgå till arbetslös medlem över 16 år, som är arbetsför och i övrigt oförhindrad att åtaga sig arbete.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

21 §.

Medlem, vars arbetsanställning upphör, skall hos arbetsgivaren anhålla om intyg, utvisande den tid, under vilken medlemmen utfört arbete, och orsaken till anställningens upphörande. Ämnar medlem söka *daghjälp* på grund av minskning i antalet arbetsdagar till följd av *driftinskränkning*, skall han hos arbetsgivaren anhålla om intyg rörande antalet arbetsdagar varje vecka.

Kan medlemmen icke erhålla intyg, som i första stycket sägs, skall han så vitt möjligt anskaffa annat intyg, som styrker angivna förhållanden.

22 §.

Medlem, som önskar komma i åtnjutande av *daghjälp* för viss dag, skall den dagen hos organ för den offentliga arbetsförmedlingen personligen söka arbete. Är medlemmen *avlägset boende* eller skulle av annan anledning *skyldigheten* att personligen inställa sig *bliva synnerligen betungande* för honom eller *föreliggande eljest särskilda omständigheter*, må denna *skyldighet eftergivnas honom*. Beslut härom meddelas, där est *eftergiften avser viss dag eller visst antal dagar varje vecka*, av arbetsförmedlingsanstalt och *eljest av tillsynsmyndigheten*.

Medlem, vars arbetsanställning upphör, skall hos arbetsgivaren anhålla om intyg, utvisande den tid, under vilken medlemmen utfört arbete, och orsaken till anställningens upphörande. Ämnar medlem söka *dagpenning* på grund av minskning för honom i antalet arbetsdagar vid det företag där han *fortlöpande är anställd*, skall han hos arbetsgivaren anhålla om intyg rörande antalet arbetsdagar varje vecka.

Medlem skall den dag, från och med vilken han önskar räkna *karens-tid* som avses i 28 § 1 mom. eller erhålla *ersättning från kassan*, personligen anmäla sig som *arbetssökande* hos den offentliga arbetsförmedlingen. Under tid, för vilken medlem önskar räkna *karens* eller erhålla *ersättning*, skall han vara anmäld som *arbetssökande* hos arbetsförmedlingen samt *besöka förmedlingen* minst en gång i veckan på dag som denna föreskriver och vara beredd att antaga *erbjudet lämpligt arbete* varje dag för vilken han icke anmänt hinder som *kassan kan godtaga*. Som *godtagbart hinder* anses icke att arbetet skall utföras under *helgdag eller annan dag* då *ersättning från kassan* ej må utgå.

Tillsynsmyndigheten äger, om *särskilda skäl föreliggande*, medgiva att *medlems skyldighet* att personligen inställa sig hos arbetsförmedlingen *inskränkes*.

(Nuvarande lydelse)

Medlemmen har att från arbetsförmedlingsanstalten anskaffa intyg om att han sökt arbete på sätt i första stycket sågs eller erhållit eftergift som där avses.

(Föreslagen lydelse)

Medlemmen skall från arbetsförmedlingen anskaffa intyg om att han anmält sig som arbetssökande och fullgjort honom ålagd besöksskyldighet.

23 §.

1 m o m. Ersättning må utgivas till medlem först sedan han

antingen till kassan erlagt minst femtiotvå veckoavgifter eller, i kassa med månadsavgifter, minst tolv sådana avgifter,

eller till kassan erlagt minst tolv veckoavgifter eller tre månadsavgifter samt därefter på grund av yrkesutbildning eller tjänstgöring som värnpliktig varit befriad från avgiftsplikt under så lång tid att densamma jämte den tid, för vilken avgifter erlagts, motsvarar minst femtiotvå veckor eller tolv månader.

2 m o m. Ersättning må första gången under varje försäkringsår utgivas endast under förutsättning att medlemmen för minst tjugo veckor eller, i kassa med månadsavgifter, för minst fem månader under en period av tolv månader närmast före arbetslöshetens inträdande

erlagt avgift,

varit befriad från avgiftsplikt på grund av yrkesutbildning eller tjänstgöring som värnpliktig eller

uppburit tilläggspenning enligt lagen om moderskapshjälp.

I den i första stycket angivna perioden av tolv månader skall icke inräknas tid, under vilken medlemmen på grund av styrkt sjukdom varit förhindrad att åtaga sig arbete.

1 m o m. Ersättning må utgivas till medlem först sedan han

antingen till kassan erlagt minst femtiotvå veckoavgifter eller, i kassa med månadsavgifter, minst tolv sådana avgifter,

eller till kassan erlagt minst tolv veckoavgifter eller tre månadsavgifter samt därefter, under så lång tid att densamma jämte den tid, för vilken avgifter erlagts, motsvarar minst femtiotvå veckor eller tolv månader, varit befriad från avgiftsplikt på grund av yrkesutbildning eller tjänstgöring som värnpliktig *eller åtnjutit tilläggssjukpenning enligt 3 kap. 13 § lagen om allmän försäkring.*

2 m o m. Ersättning må första gången under varje försäkringsår utgivas endast under förutsättning att medlemmen för minst tjugo veckor eller, i kassa med månadsavgifter, för minst fem månader under en period av tolv månader närmast före arbetslöshetens inträdande

erlagt avgift,

varit befriad från avgiftsplikt på grund av yrkesutbildning eller tjänstgöring som värnpliktig eller

åtnjutit tilläggssjukpenning enligt 3 kap. 13 § lagen om allmän försäkring.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Därest tillsynsmyndigheten med stöd av 34 § föreskrivit begränsning av rätten till ersättning, äger tillsynsmyndigheten medgiva, att den i första stycket angivna perioden av tjugo veckor eller fem månader förkortas till lägst sexton veckor eller fyra månader.

Är medlem arbetslös vid övergången mellan två försäkringsår, skall vid tillämpning av detta moment ny arbetslöshet anses hava inträtt vid ingången av det senare försäkringsåret.

24 §.

Medlem må vid tillämpning av 23 § allenast tillgodoräknas avgift som erlagts antingen för tid, då han för annans räkning mot avlöning använts till arbete som utförts annorstädes än i medlemmens hem, eller för tid, då han haft semester eller eljest med helt eller delvis bibehållen avlöning åtnjutit ledighet av annan anledning än sjukdom, värnpliktstjänstgöring eller barnsörd.

Utan hinder av vad sålunda stadgats äger tillsynsmyndigheten beträffande viss grupp av medlemmar medgiva

1) att den, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning må tillgodoräknas avgift för tid, då han utför arbetet i sitt hem,

2) att den, som omväxlande mot avlöning användes till arbete för annans räkning och arbetar som självständig företagare, må tillgodoräknas avgift för tid, då han utför arbete som självständig företagare, samt

3) att den, som övergått från att mot avlöning utföra arbete för annans räkning till att bli självständig företagare, må tillgodoräknas avgift för en tid av högst tjugofyra månader efter det att han blivit självständig företagare.

Konungen äger för viss grupp av medlemmar medgiva, att avgift för tid, då medlem arbetar som självständig företagare, må tillgodoräknas i större utsträckning än i andra stycket sägs.

25 §.

Erkända arbetslöshetskassor äga överenskomma, att tid, för vilken medlem erlagt avgift i en kassa, ävensom tid, som jämlikt 23 § skall tillgodoräknas ehuru avgift ej erlagts, skall vid prövning av de i nämnda paragraf angivna villkoren helt eller delvis räknas honom tillgodo i kassa, till vilken han övergår. *Överenskommelse av motsvarande innebörd må träffas med erkänd*

Erkända arbetslöshetskassor äga överenskomma, att tid, för vilken medlem erlagt avgift i en kassa, ävensom tid, som jämlikt 23 § skall tillgodoräknas ehuru avgift ej erlagts, skall vid prövning av de i nämnda paragraf angivna villkoren helt eller delvis räknas honom tillgodo i kassa, till vilken han övergår.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

arbetslöshetskassa i främmande stat, där obligatorisk arbetslöshetsförsäkring icke finnes anordnad.

Finnes i främmande stat obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och äga de där försäkrade helt eller delvis räkna sig tillgodo tid, för vilken avgift erlagts till svensk erkänd arbetslöshetskassa, må sådan kassa medgiva, att tid, för vilken avgift erlagts till den främmande statens försäkring, må helt eller delvis tillgodoräknas vid tillämpning av 23 §. Vad nu sagts om tid, för vilken avgift erlagts, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om tid, som må tillgodoräknas ehuru avgift ej erlagts.

Kassa äger medgiva, att medlem, vilken omedelbart före inträdet i kassan varit medlem i sådan sammanslutning för meddelande av arbetslöshets hjälp, som icke antagits till erkänd arbetslöshetskassa, må tillgodoräknas avgifter, vilka han erlagt till nämnda sammanslutning.

Kassa må jämväl medgiva, att medlem, som omedelbart före inträdet i kassan tillhört annan sammanslutning än i första eller tredje stycket sägs, vid tillämpning av 23 § 1 mom. må tillgodoräknas avgifter, som han före kassans bildande erlagt till sammanslutningen.

Kassa må jämväl medgiva, att medlem, som omedelbart före inträdet i kassan tillhört annan sammanslutning än i första eller andra stycket sägs, vid tillämpning av 23 § 1 mom. må tillgodoräknas avgifter, som han före kassans bildande erlagt till sammanslutningen.

Överenskommelser och medgivanden, som avses i denna paragraf, skola för att bli va gällande godkännas av tillsynsmyndigheten.

26 §.

Vid tillämpning av 23 § må beträffande medlem, som med avbrott tillhört erkänd arbetslöshetskassa eller annan i 25 § angiven sammanslutning, allenast tagas i betraktande avgifter och tillgodoräknas tid efter senaste avbrottet i medlemskapet. Kassa äger dock medgiva, att medlem, som vid utträde ur kassan uppfyller det i 23 § 1 mom. angivna villkoret, vid återinträde inom fem år icke behöver ånyo fullgöra nämnda villkor.

27 §.

Övergår medlem till klass med högre dagpenning, må den högre dagpen-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ningen ej utgivas till honom, förrän han efter övergången erlagt minst en avgift. Äger han välja mellan klasser och väljer han annan än den lägsta av dem eller underlåter han att anmäla förhållande, som medför skyldighet för honom att övergå till högre klass än den han tillhör, må *dagpenning* efter den högre klassen dock icke utgivas förrän han i denna klass erlagt minst sexton veckoavgifter eller fyra månadsavgifter.

Därest medlem övergår från klass med begränsning som avses i 34 § till klass utan sådan begränsning, skall begränsningen alltjämt gälla för honom till dess att han efter övergången erlagt minst sexton veckoavgifter eller fyra månadsavgifter.

Vad i första stycket sägs om övergång mellan olika klasser skall äga motsvarande tillämpning vid övergång mellan olika klassor.

28 §.

1 m o m. *Daghjälp* må icke utgå till medlem, förrän han under en sammanhängande tid av högst *tjugoen dagar* varit arbetslös *sex* dagar (karenstid) och för dessa dagar företett intyg som i 22 § sägs.

Om särskilda skäl föranleda därtill, äger kassa föreskriva förlängning av de tider, som angivas i första stycket. Karenstiden må dock ej utsträckas längre än till tre månader och den tid, inom vilken karenstiden beräknas, ej bestämmas längre än till sex månader.

I karenstid inräknas endast dag, för vilken hel *daghjälp* skulle hava utgått, om karenstiden gått till ända. Dag, för vilken *daghjälp* jämlikt 29 § 2 mom. *andra* stycket skulle hava utgått med nedsatt belopp eller för vilken *daghjälp* jämlikt 33 § icke skulle hava utgått, må dock inräknas i karenstiden.

1 m o m. *Dagpenning* må icke utgå till medlem, förrän han under en sammanhängande tid av högst *fyra eller, om tillsynsmyndigheten lämnat medgivande som avses i 32 § tredje stycket, fem kalenderveckor* varit arbetslös *fem* dagar (karenstid) och för dessa dagar företett intyg som sägs i 22 §.

Omfattar kassas verksamhetsområde yrke, inom vilket arbetslöshet årligen regelbundet förekommer, äger kassan för medlemmar, som tillhöra sådant yrke, i sina stadgar föreskriva längre karenstid än i första stycket sägs, varvid den tid inom vilken karenstiden beräknas skall förlängas i motsvarande omfattning.

I karenstid inräknas endast dag, för vilken hel *dagpenning* skulle hava utgått, om karenstiden gått till ända. Dag, för vilken *dagpenning* jämlikt 29 § 2 mom. *fjärde* stycket skulle hava utgått med nedsatt belopp eller för vilken *dagpenning* jämlikt 33 § icke skulle hava utgått, må dock inräknas i karenstiden.

I karenstid må ej i något fall in-

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

räknas dag, som sägs i 32 § andra stycket 2).

Förekommer inom kassas verksamhetsområde i större utsträckning kortvarig arbetslöshet i samband med julen och nyåret, äger tillsynsmyndigheten föreskriva, att vissa dagar vid dessa helger icke skola inräknas i karenstiden.

2 m o m. Karenstid anses fullgjord, när medlem blir arbetslös efter att hava

uppburit hel sjukpenning eller hempenning enligt lagen om allmän sjukförsäkring eller lagen om yrkesskadeförsäkring för så många dagar, att deras antal ökat med tre, motsvarar den för honom föreskrivna karenstiden, eller

åtnjutit tilläggspenning enligt lagen om moderskapshjälp eller

under minst trettio dagar fullgjort tjänstgöring såsom värnpliktig

samt för senast sjunde kalenderdagen efter försäkringsförmånens upphörande eller tjänstgöringens slut företer intyg som avses i 22 §.

Ny karenstid skall ej krävas, när medlem på sätt tillsynsmyndigheten föreskriver styrker, att han icke haft arbete mer än fyrtioåtta dagar efter det han senast fullgjort eller jämlikt första stycket anses hava fullgjort karenstid eller efter det han senast uppburit daghjälp för minst fem av sex på varandra följande dagar. Ny karenstid skall dock fullgöras av medlem, som uppburit daghjälp för det jämlikt 31 § fastställda högsta antalet dagar.

2 m o m. Karenstid anses fullgjord, när medlem blir arbetslös efter att hava

åtnjutit hel sjukpenning enligt lagen om allmän försäkring eller lagen om yrkesskadeförsäkring för så många dagar, att deras antal ökat med tre, motsvarar den för honom föreskrivna karenstiden, eller

under minst fem dagar fullgjort tjänstgöring såsom värnpliktig eller

under minst fem dagar deltagit i yrkesutbildning, som av tillsynsmyndigheten förklaras vara av beskaffenhet att kunna medföra befrielse från kravet på karenstid,

samt för senast sjunde kalenderdagen efter försäkringsförmånens upphörande eller tjänstgöringens slut företer intyg som avses i 22 §.

3 m o m. Fullgjord karenstid gäller under återstoden av försäkringsåret. Karenstid eller del av karenstid som infaller under augusti månad gäller jämväl under följande försäkringsår, så ock karenstid som enligt 2 mom. anses fullgjord på grund av att försäkringsförmån upphört eller tjänstgöring eller utbildning slutat under augusti månad.

Har medlem uppburit dagpenning i omedelbar anslutning till försäkringsårets utgång, skall karenstid ej krävas under följande försäkringsår, så länge medlemmen är oavbrutet arbetslös och åtnjuter dagpenning.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Ersättningens storlek

29 §.

1 m o m. *Daghjäl*p må icke överstiga tjugo kronor.

1 m o m. *Dagpenning* må utgivas med belopp, som angives för någon i följande tabell upptagen dagpenningklass.

<i>Dagpenningklass</i>	<i>Dagpenning</i>
A	12
B	14
C	16
D	18
E	20
F	22
G	25
H	27
I	30
J	32
K	35
L	37
M	40

Barntillägg utgör två kronor om dagen för varje barn.

Dagpenning må icke sättas lägre än att den jämte barntillägg uppfyller de krav, som uppställas i internationella arbetsorganisationens konvention angående minimistandard för social trygghet.

Maketillägg utgår med två kronor om dagen och husföreståndarinnetillägg med samma belopp.

2 m o m. Utför medlem å dag, då han i övrigt är arbetslös, avlönat arbete i högst två timmar eller, då fråga är om bisyssla, i högst tre timmar, må hel *daghjäl*p jämte *familjetillägg* likväl utgivas till honom. Därest han å sådan dag utför avlönat arbete under längre tid, dock högst

2 m o m. Utför medlem å dag, då han i övrigt är arbetslös, avlönat arbete i högst två timmar må hel *dagpenning* jämte *barntillägg* likväl utgivas till honom. Därest han å sådan dag utför avlönat arbete under längre tid, dock högst fyra timmar, må med tillsynsmyndighetens med-

(Nuvarande lydelse)

fyra timmar, må med tillsynsmyndighetens medgivande *daghjäl*p och *familjetillägg* utgivas med hälften av vad eljest skolat utgå. Vad sist sagts skall dock endast gälla, om medlemmen före arbetslöshetens inträdande haft heldagsarbete och jämväl söker sådant arbete.

(Föreslagen lydelse)

givande *dagpenning* och *barntillägg* utgivas med hälften av vad eljest skolat utgå. Vad sist sagts skall dock endast gälla, om medlemmen före arbetslöshetens inträdande haft heldagsarbete och jämväl söker sådant arbete.

Om särskilda skäl äro därtill, må tillsynsmyndigheten medgiva att medlem, som utför avlönat arbete under del av dag och i övrigt är arbetslös, må uppbära dagpenning jämte barntillägg för det antal dagar för varje vecka, vilket tillsynsmyndigheten bestämmer med ledning av en jämförelse mellan antalet timmar medlemmen utför arbete under veckan och den normala veckoarbetstiden.

Vid tillämpningen av första och andra styckena skall hänsyn ej tagas till bisyssla.

*Uppbär medlem för viss dag halv sjukpenning enligt lagen om allmän sjukförsäkring eller lagen om yrkesskadeförsäkring, skall daghjäl*p och *familjetillägg* för samma dag nedsättas till hälften av vad eljest skolat utgå.

Atnjuter medlem för viss dag halv sjukpenning enligt lagen om allmän försäkring eller lagen om yrkesskadeförsäkring, skall dagpenning och barntillägg för samma dag nedsättas till hälften av vad eljest skolat utgå.

30 §.

1 m o m. *I daghjäl*p jämte, i förekommande fall, *familjetillägg* må ej utgivas högre belopp i förhållande till medlemmens dagsförtjänst än som framgår av en av Konungen fastställd tabell (överförsäkringstabell).

Med dagsförtjänst avses en *sjättedel* av den veckoinkomst eller, i fråga om medlem med månadslön, en 2 — *Bihang till riksdagens protokoll 1964. 9 saml. 2 avd. Nr 48*

1 m o m. *Såsom dagpenning* jämte, i förekommande fall, *barntillägg* må ej utgivas högre belopp i förhållande till medlemmens dagsförtjänst än som framgår av en av Konungen fastställd tabell (överförsäkringstabell).

Med dagsförtjänst avses en *femtedel* av den veckoinkomst eller, i fråga om medlem med månadslön, en

(Nuvarande lydelse)

tjugofemtedel av den månadsinkomst, som medlemmen före arbetslöshetens inträdande vanligen åtnjöt under arbetstid som var normal för honom. Där särskilda omständigheter föreligga, äger tillsynsmyndigheten medgiva, att större andel av medlems vecko- eller månadsinkomst än nu sagts skall anses utgöra hans dagsförtjänst.

Saknas underlag för sådan beräkning av dagsförtjänsten som i andra stycket sägs, skall såsom medlemmens dagsförtjänst räknas den i orten vanliga arbetsförtjänsten för arbetsdag för arbetstagare inom samma yrke och av samma arbetsförmåga som medlemmen.

Måste ersättningen minskas på grund av vad som stadgas i detta moment, skall först maketillägget eller husföreståndarinetillägget och därefter barntillägget nedsättas eller helt innehållas samt sist daghjälpn nedsättas.

2 m o m. Åtnjuter medlem i anledning av arbetslöshet fortlöpande understöd från arbetsgivaren eller från annan sammanslutning för meddelande av arbetslöshetshjälp än erkänd arbetslöshetskassa, må *daghjälp* och *familjetillägg* utgivas högst med belopp som motsvarar skillnaden mellan den högsta ersättning, som må utgå enligt 1 mom., och understödet.

(Föreslagen lydelse)

tjugotvåondel av den månadsinkomst, som medlemmen före arbetslöshetens inträdande vanligen åtnjöt under arbetstid som var normal för honom. Där särskilda omständigheter föreligga, äger tillsynsmyndigheten medgiva, att större andel av medlems vecko- eller månadsinkomst än nu sagts skall anses utgöra hans dagsförtjänst.

2 m o m. Åtnjuter medlem i anledning av arbetslöshet fortlöpande understöd från arbetsgivaren eller från annan sammanslutning för meddelande av arbetslöshetshjälp än erkänd arbetslöshetskassa, må *dagpenning* och *barntillägg* utgivas högst med belopp som motsvarar skillnaden mellan den högsta ersättning, som må utgå enligt 1 mom., och understödet *sedan detta minskats med vad som må ha avdragits för gäldande av preliminär skatt.*

3 m o m. Åtnjuter medlem ålderspension skall han, då ansökan om ersättning första gången göres under försäkringsåret, *inplaceras i avdragsklass enligt en av Konungen fastställd tabell (avdragstabell). Dagpenning och barntillägg skola nedsättas med det mot avdragsklassen*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

svarande avdragsbeloppet. Ersättning understigande fem kronor för dag utbetalas ej.

4 m o m. Måste ersättning minskas på grund av vad som stadgas i denna paragraf, skall först barn-tillägget nedsättas eller helt innehållas.

Ersättningstiden

31 §.

1 m o m. Medlem må icke uppbära daghjälp för mer än *etthundrafemtiosex* dagar under varje försäkringsår. Tillsynsmyndigheten äger dock för viss kassa eller viss klass medgiva, att daghjälp må utgå för högst *tvåhundra* dagar under varje sådant år.

I annat fall än som avses i 35 § skall den tid, för vilken daghjälp under ett försäkringsår längst må utgå, utgöra minst *etthundratjugo* dagar för medlem, som före försäkringsårets ingång ej fyllt 67 år.

2 mom. Har överenskommelse träffats eller medgivande lämnats enligt vad i 25 § första, andra eller tredje stycket sägs, skall vid tillämpning av 1 mom. med ersättning, som utgives av kassan, likställas ersättning, vilken utgivits av kassa eller sammanslutning som överenskommelsen eller medgivandet avser eller utgivits på grund av sådan obligatorisk arbetslöshetsförsäkring i främmande stat, som medgivandet gäller.

1 m o m. Medlem må icke uppbära dagpenning för mer än *etthundrafemtio* dagar under varje försäkringsår. Tillsynsmyndigheten äger dock för viss kassa eller viss klass medgiva, att dagpenning må utgå för högst *tvåhundra* dagar under varje sådant år.

I annat fall än som avses i 35 § skall den tid, för vilken dagpenning under ett försäkringsår längst må utgå, utgöra minst *etthundra* dagar för medlem, som före försäkringsårets ingång ej fyllt 67 år.

2 mom. Har överenskommelse träffats eller medgivande lämnats enligt vad som sägs i 25 § första eller andra stycket, skall vid tillämpning av 1 mom. med ersättning, som utgives av kassan, likställas ersättning, vilken utgivits av kassa eller sammanslutning som överenskommelsen eller medgivandet avser.

Inskränkningar i rätten till ersättning

32 §.

Dagpenning må icke utgå för flera dagar under en kalendervecka än att

(Nuvarande lydelse)

Daghjälp må icke utgivas för

- 1) söndag,
- 2) annan helgdag, med mindre medlemmen var arbetslös nästföregående eller efterföljande vardag,

3) avtalsenlig fridag, såvida icke tillsynsmyndigheten medgivit, att dylik fridag må likställas med sådan helgdag, som angives under 2),

4) dag, då medlemmen äger rätt till tilläggspenning enligt lagen om moderskapshjälp, och

5) dag, för vilken medlemmen sökt arbete för kortare tid än fyra timmar.

Har medlem under en kalendervecka i fem dagar utfört arbete i sådan utsträckning, att hel daghjälp ej kunnat utgå för någon av dagarna, må daghjälp ej heller utgivas för den sjätte dagen.

(Föreslagen lydelse)

ersättningsdagarnas antal, ökat med summan av antalet under veckan infallande arbetsdagar samt i karenstid ingående dagar, uppgår till högst fem. Med arbetsdag förstås härvid dag, då medlem utfört arbete i sådan utsträckning att dagpenning ej kunnat utgå för den dagen.

Dagpenning må icke utgivas för

- 1) söndag,
- 2) annan helgdag samt påskafton, pingstafton, midsommarafton, julafton och nyårsafton, såvida icke tillsynsmyndigheten medgivit, att dagpenning må utgå för dylik dag,

3) dag, då medlemmen äger rätt till tilläggssjukpenning enligt 3 kap. 13 § lagen om allmän försäkring, och

4) dag, för vilken medlemmen sökt arbete för kortare tid än fyra timmar.

Har medlem under en kalendervecka i fyra dagar utfört arbete i sådan utsträckning, att hel dagpenning ej kunnat utgå för någon av dagarna, må dagpenning för den femte dagen utgå endast om denna är första eller sista dagen i en sammanhängande arbetslöshetsperiod, vilken omfattar mer än en kalendervecka. Tillsynsmyndigheten äger medgiva att dagpenning för sådan dag må utgå även i annat fall, om särskilda skäl föranleda det.

33 §.

Har medlem på grund av driftinskränkning vid det företag, där han

Har medlem vid det företag, där han fortlöpande är anställd, arbete

(Nuvarande lydelse)

fortlöpande är anställd, arbete mindre än fem dagar i veckan, skall det antal dagar under varje vecka, för vilka han eljest är berättigad till daghjälp, minskas med en. Sådan minskning skall dock ej ske i omedelbar anslutning till genomgången karenstid.

Då skäl äro därtill, må tillsynsmyndigheten i den omfattning och för den tid myndigheten bestämmer medgiva kassa befrielse från skyldigheten att tillämpa vad som är stadgat i första stycket.

Tillsynsmyndigheten äger jämväl föreskriva, att bestämmelserna i första stycket skola äga motsvarande tillämpning vid *driфтinskränkning*, som ej innefattar minskning av antalet arbetsdagar per vecka.

(Föreslagen lydelse)

mindre än fyra dagar i veckan, äger tillsynsmyndigheten, då särskilda skäl äro därtill, föreskriva, att det antal dagar under varje vecka, för vilka medlemmen eljest är berättigad till dagpenning, minskas med en.

Tillsynsmyndigheten äger jämväl föreskriva, att bestämmelserna i första stycket skola äga motsvarande tillämpning vid *arbetsinskränkning*, som ej innefattar minskning av antalet arbetsdagar per vecka.

34 §.

Omfattar kassas verksamhetsområde yrke, inom vilket arbetslöshet årligen regelbundet förekommer, eller föreligga eljest särskilda omständigheter, äger tillsynsmyndigheten beträffande kassans medlemmar eller viss grupp av dem föreskriva begränsning i rätten till *daghjälp*. Därvid må stadgas,

att karenstiden och den tid, inom vilken karenstiden skall beräknas, skola förlängas,

att *daghjälp* ej skall utgivas för viss tid av året, eller

att den tid, för vilken *daghjälp* längst må utgå under försäkringsåret, skall uppdelas i två perioder, av vilka den ena skall omfatta tid under vilken arbetslöshet regelbundet förekommer.

Omfattar kassas verksamhetsområde yrke, inom vilket arbetslöshet årligen regelbundet förekommer, eller föreligga eljest särskilda omständigheter, äger tillsynsmyndigheten beträffande kassans medlemmar eller viss grupp av dem föreskriva begränsning i rätten till *dagpenning*. Därvid må stadgas,

att karenstiden och den tid, inom vilken karenstiden skall beräknas, skola förlängas,

att *dagpenning* ej skall utgivas för viss tid av året, eller

att den tid, för vilken *dagpenning*, längst må utgå under försäkringsåret, skall uppdelas i perioder, av vilka någon eller några skall omfatta tid under vilken arbetslöshet regelbundet förekommer.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Ej må med stöd av första stycket karenstiden eller den tid, inom vilken karenstiden skall beräknas, utsträckas längre än som sägs i 28 § 1 mom. andra stycket.

35 §.

I stadgarna skall angivas, under vilka förutsättningar beträffande arbetslöshetens omfattning bland kassans medlemmar eller kassans ekonomiska ställning beslut må fattas av kassans styrelse om nedsättning av *dagpenningens* belopp eller minskning av den längsta tiden för erhållande av *dagpenning*.

Beslut, som avses i första stycket, skall gälla oavsett om medlem vid beslutets meddelande är berättigad att uppbära *dagpenning* eller ej. Beslutet skall för att bli gällande godkännas av tillsynsmyndigheten och må ej upphävas eller ändras utan dess samtycke. Myndigheten äger när som helst förordna, att beslutet icke längre skall äga tillämpning.

36 §.

Till den som frivilligt utan giltig anledning lämnat sitt arbete eller på grund av otillbörligt uppförande skilts från arbetet eller avvisat erbjudet lämpligt arbete eller utan att uttryckligen hava avvisat sådant arbete likväl genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat, att anställning ej kommit till stånd, må ersättning icke utgivas *för de fyra närmast följande veckorna* efter det sådant förhållande inträffat.

Till den som frivilligt utan giltig anledning lämnat sitt arbete eller på grund av otillbörligt uppförande skilts från arbetet eller avvisat erbjudet lämpligt arbete eller utan att uttryckligen hava avvisat sådant arbete likväl genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat, att anställning ej kommit till stånd, må ersättning icke utgivas *under de tjugoåtta närmast följande dagarna eller, om arbetet var avsett att omfatta högst två dagar, under de fjorton närmast följande dagarna* efter det sådant förhållande inträffat. Tillsynsmyndigheten må, om särskilda skäl föranleda det, medgiva att *avstängningstiden skall börja löpa från senare tidpunkt än nu sagts*.

Vad i första stycket föreskrivits om arbete skall i tillämpliga delar gälla även sådan yrkesutbildning,

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

som avses i 28 § 2 mom. första stycket.

Har medlem vid upprepade tillfällen avisat erbjudet lämpligt arbete eller finnes eljest i fall som i första och andra styckena sägs uppenbart att medlemmen icke vill antaga sådant arbete, må kassa besluta att ersättning icke skall utgivas förrän medlemmen utfört förvärsarbete tjugo dagar. Beslutet skall för att bli va gällande godkännas av tillsynsmyndigheten.

Erbjudet arbete skall anses lämpligt under förutsättning,

att det motsvarar medlemmens krafter och färdigheter,

att det är förenat med avlöning, som prövas vara skälig i förhållande till i arbetsorten förekommande avlöning för sådant arbete,

att det icke hänför sig till arbetsplats, där arbetskonflikt råder,

att förhållandena på arbetsplatsen väsentligen motsvara vad som i lag och författning kan finnas föreskrivet rörande åtgärder till förebyggande av ohälsa och olycksfall, samt

att icke heller eljest särskilda omständigheter föreligga med hänsyn till sökandens personliga förhållanden eller arbetets natur.

Vad sålunda stadgats angående arbetskonflikt skall icke äga avseende å konflikt, som befunnits strida mot kollektivavtal eller lagen om kollektivavtal eller av tillsynsmyndigheten förklarats eljest vara av den särskilda beskaffenhet, att skälig anledning till arbetsvägran icke förelegat. Inom område, där kollektivavtal gäller, skall sådan förklaring dock äga giltighet allenast för tid intill dess arbetsdomstolen eller, där enligt avtal tvisten må hänskjutas till skiljemän, dessa meddelat beslut angående konflikten.

Erbjudet arbete skall anses lämpligt under förutsättning,

att det motsvarar medlemmens krafter och färdigheter,

att det är förenat med avlöning, som prövas vara skälig i förhållande till lön för sådant arbete enligt i arbetsorten gällande kollektivavtal eller, om dylikt avtal ej tillämpas i orten, till där förekommande lön för samma arbete,

att det icke hänför sig till arbetsplats, där arbetskonflikt råder,

att förhållandena på arbetsplatsen väsentligen motsvara vad som i lag och författning kan finnas föreskrivet rörande åtgärder till förebyggande av ohälsa och olycksfall, samt

att icke heller eljest särskilda omständigheter föreligga med hänsyn till sökandens personliga förhållanden eller arbetets natur.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

37 §.

För tid, då arbetskonflikt råder, må ersättning icke utgivas till den, som är direkt indragen i konflikten (deltager i strejk eller är föremål för lockout), eller

den, som eljest blivit arbetslös i anledning av konflikten och vilkens löne- och anställningsvillkor skäligen kunna antagas röna inverkan av densamma.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna paragraf meddelas av tillsynsmyndigheten.

38 §.

Finnes medlem, som svikligen uppgivit eller förtegat något förhållande av betydelse för bedömande av hans rätt till ersättning, icke böra utslutas ur kassan, må för en tid av högst ett år rätt till ersättning kunna fränkännas honom.

Förekomma sannolika skäl att medlem gjort sig skyldig till förfarande som i 10 § första stycket 5) sägs, må honom tillkommande ersättning innehållas i avbidan på utredning i ärendet. Befinnes han skyldig till förfarandet, skall hans rätt till vad som innehållits vara förverkad. I annat fall skall den innehållna ersättningen genast utbetalas till honom.

Beslut som fattas med stöd av denna paragraf skall av kassans styrelse ofördröjligen anmälas för tillsynsmyndigheten.

39 §.

I den mån så finnes påkallat äger tillsynsmyndigheten att för den, som ej är svensk medborgare, föreskriva särskilda begränsningar i rätten att uppbära ersättning från erkänd arbetslöshetskassa.

Ansökan om ersättning

40 §.

Ansökan om ersättning skall göras skriftligen hos kassan. Vid ansökningen skola fogas intyg, som avses i 21 och 22 §§.

Intygen skola förvaras bland kassans handlingar.

Ansökan om ersättning skall göras skriftligen hos kassan. Vid ansökningen skola fogas intyg, som avses i 21 och 22 §§, samt *de uppgifter i övrigt, vilka erfordras för bedömande av medlemmens ersättningsrätt.*

Intyg och övriga uppgifter skola förvaras bland kassans handlingar.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Fondbildning

41 §.

Erkänd arbetslöshetskassa skall såsom fond avsätta tillgångar, motsvarande per medlem räknat,

om kassan har minst 10 000 medlemmar: minst *två gånger genomsnittliga beloppet per medlem av de tio sistförflutna årens inkomster i form av erlagda avgifter, räntor och erhållet statsbidrag,*

om kassan har högst 500 medlemmar: minst *fyra gånger ett på samma sätt beräknat belopp, och*

om kassan har flera än 500 men färre än 10 000 medlemmar: minst det belopp, tillsynsmyndigheten med ledning av ovan angivna *siffror* bestämmer.

Har under tioårsperioden försäkringsersättningsarnas belopp, förvaltningskostnaderna eller statsbidraget ökat avsevärt, äger tillsynsmyndigheten föreskriva, att såsom fond skola avsättas större tillgångar än som följer av vad i första stycket sägs.

Intill dess erkänd arbetslöshetskassa varit i verksamhet under tio år skall tillsynsmyndigheten årligen, med hänsynstagande till vad ovan sägs, bestämma fondens minimibelopp.

Utbetalning av ersättning må ej påbörjas, förrän tillsynsmyndigheten med hänsyn till kassans tillgångar samt kassans ekonomiska ställning i övrigt lämnat medgivande därtill.

Överskott å verksamheten skall tillföras fonden.

Fonden får endast tagas i anspråk, i den mån kassans inkomster ej förslå till täckande av kassans löpande utgifter.

42 §.

Fondens tillgångar skola redovisas
1) *i obligationer eller andra skuld-*

Fondens tillgångar skola redovisas
1) *i obligationer utfärdade av sta-*

(Nuvarande lydelse)

förbindelser, som utfärdats eller garanterats av staten,

2) i obligationer, utfärdade av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan eller Svenska skeppshypotekskassan eller av hypoteksaktiebolag, som enligt vad därom finnes stadgat står under tillsyn av bank- och fondinspektionen,

3) i fordringsbevis, utfärdade av riksbanken, svenskt bankaktiebolag, postsparbanken, svensk sparbank, Svenska jordbrukskreditkassan eller centralkassa för jordbrukskredit, med undantag av sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, som medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),

4) i obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svensk kommun, som till lånets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd, eller

5) med tillsynsmyndighetens medgivande i fastighet, avsedd för kassans verksamhet, eller i aktier i aktiebolag eller andelar i ekonomisk förening, därest bolaget eller föreningen uteslutande har till uppgift att äga och förvalta sådan fastighet; dock att i varje fall åbyggnad å fastigheten skall vara brandförsäkrad i försäkringsbolag, som avses i lagen om försäkringsrörelse, eller i utländsk försäkringsanstalt med rätt

(Föreslagen lydelse)

ten, kommun, Sveriges allmänna hypoteksbank eller Konungariket Sveriges stadshypotekskassa,

2) i obligationer, garanterade av staten eller kommun,

3) i obligationer och andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, som offentlig utjudits av svenskt bankaktiebolag, med undantag av sådana förskrivningar, som medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),

4) i andra skuldförbindelser utfärdade eller garanterade av staten eller kommun eller utfärdade av riksbanken, postbanken, bankaktiebolag, sparbank eller centralkassa för jordbrukskredit,

5) med tillsynsmyndighetens medgivande intill högst en femtedel av fondens tillgångar i skuldförbindelser, för vilka kassan äger säkerhet genom inteckning i annan fastighet än industrifastighet eller i tomträtt inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, varvid i taxeringsvärdet å jordbruksfastighet icke må medräknas taxeringsvärdet å växande skog; dock skall åbyggnad, för att inteckning i fastigheten må

(Nuvarande lydelse)

att driva försäkringsrörelse här i riket.

Utan hinder av vad ovan föreskrivits må med tillsynsmyndighetens medgivande högst en femtedel av fondens tillgångar redovisas i skuldförbindelser, för vilka kassan äger säkerhet genom inteckning i fast egendom eller tomträtt inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde; och skall i fråga om brandförsäkring av åbyggnad gälla vad vid 5) stadgas.

(Föreslagen lydelse)

godkännas, vara brandförsäkrad i försäkringsbolag, som avses i lagen om försäkringsrörelse, eller i utländsk försäkringsanstalt med rätt att driva försäkringsrörelse här i landet, samt

6) med tillsynsmyndighetens medgivande i fastighet, avsedd för kassans verksamhet, varvid i fråga om brandförsäkring av åbyggnad skall gälla vad som stadgas i 5).

Styrelse m. m.**43 §.**

Av erkänd arbetslöshetskassas styrelse skall tillsynsmyndigheten efter förslag av kassan utse en ledamot jämte suppleant för honom.

Styrelseledamot, som utsetts av tillsynsmyndigheten, äger för uppdragets fullgörande uppbära ersättning med belopp, som bestämmes av tillsynsmyndigheten.

44 §.

I erkänd arbetslöshetskassa, som har lokalavdelningar å olika orter, skall den befogenhet, som tillkommer sammanträde med kassan, helt utövas av valda ombud.

III. Om tillsyn å erkända arbetslöshetskassor och om återkallande av antagande**45 §.**

Hos tillsynsmyndigheten skall över erkända arbetslöshetskassor föras en förteckning, vilken beträffande envar sådan kassa skall innehålla hänvisning till inskrivningar rörande kassan i understödsföreningsregistret samt uppgift om kassans verksamhetsområde och postadress. Har kassa medgivits att utöva verksamhet med lägre medlemsantal än 1 500, skall uppgift jämväl härom intagas i förteckningen.

46 §.

Erkänd arbetslöshetskassas räkenskaper skola avslutas för försäkringsår samt föras i enlighet med bokföringslagen den 31 maj 1929 jämte de särskilda föreskrifter, som tillsynsmyndigheten därutöver meddelar.

I balansräkningen skall såsom skuld upptagas ett belopp, minst motsvarande det för kassa av ifrågavarande storlek föreskrivna lägsta fondbeloppet.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

47 §.

Tillsynsmyndigheten har att tillhandagå med råd och upplysningar i fråga om åtgärder, som må erfordras för antagande till erkänd arbetslöshetskassa, ävensom beträffande det lämpliga inrättandet av sådan kassas verksamhet.

Tillsynsmyndigheten skall vidare övervaka, att erkänd arbetslöshetskassa bedriver sin verksamhet i enlighet med bestämmelserna i denna förordning och kassans stadgar samt på ett i övrigt ändamålsenligt sätt.

Erkänd arbetslöshetskassa är pliktig att när som helst bereda tillsynsmyndigheten eller dess ombud tillfälle att granska kassans räkenskaper, protokoll och övriga handlingar samt att lämna dem tillträde till sammanträde med kassan eller dess styrelse. Kassa åligger ock att till tillsynsmyndigheten insända de handlingar och uppgifter rörande verksamheten, som myndigheten begär.

Tillsynsmyndigheten äger fastställa för kassornas verksamhet erforderliga formulär; och kassa är skyldig att i föreskriven ordning begagna formulären.

Närmare bestämmelser om övervakandet av de erkända arbetslöshetskassorna meddelas av Konungen.

48 §.

Har medlemsantalet i erkänd arbetslöshetskassa nedgått under 1 500 eller, i fråga om kassa som erhållit medgivande att utöva verksamhet med lägre medlemsantal än 1 500, under det tal som tillsynsmyndigheten bestämt, åligger det styrelsen för kassan att ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsynsmyndigheten.

I anledning av anmälan, som nu sagts, har tillsynsmyndigheten att så snart ske kan meddela beslut, huruvida det må vara kassan medgivet att likväl fortsätta sin verksamhet som erkänd arbetslöshetskassa. Lämnas sådant medgivande, skall tillsynsmyndigheten tillika bestämma visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, vid äventyr att medgivandet återkallas.

Har medgivande, som i andra stycket sägs, ej lämnats eller har sådant medgivande lämnats och kassans medlemsantal därefter nedgått under det nya talet och detta icke inom tre månader åter uppnåtts, skall kassan vara pliktig att träda i likvidation.

49 §.

Finner tillsynsmyndigheten, att avvikelse från denna förordning förekommer eller att eljest anledning till anmärkning mot erkänd arbetslöshetskassas verksamhet föreligger, äger tillsynsmyndigheten meddela kassan anvisning att vidtaga den åtgärd eller den förändring av kassans verksamhet, som prövas erforderlig. Därvid skall tillsynsmyndigheten bestämma viss skäligh tid, inom vilken anvisad åtgärd eller förändring skall hava vidtagits.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Finnes kassa icke tillbörligen ställa sig sålunda meddelad anvisning till efterrättelse, må antagandet återkallas eller kassan förklaras vara rätten till statsbidrag helt eller delvis för viss tid förlustig.

Har anvisning enligt 78 § lagen om understödsföreningar meddelats kassa och finnes kassan icke tillbörligen ställa sig anvisningen till efterrättelse, må tillsynsmyndigheten, där den ej finner skäl föreligga att tillämpa i nämnda paragraf därför stadgad påföljd, förfara enligt andra stycket här ovan.

Aterkallande av antagande må ej ske utan att tillfälle lämnats kassan att å sammanträde fatta beslut i anledning av lämnad anvisning.

50 §.

1 m o m. Talan mot beslut av erkänd arbetslöshetskassa enligt denna förordning föres genom besvär hos tillsynsmyndigheten.

Mot tillsynsmyndighetens beslut i ärende angående försäkring enligt denna förordning föres talan genom besvär hos försäkringsdomstolen.

Beslut som avses i andra stycket må av tillsynsmyndigheten underställas försäkringsdomstolens prövning, om det för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning är av synnerlig vikt att saken prövas av domstolen eller eljest särskilda skäl förefinnas för sådan prövning.

2 m o m. Besvär skola ingivas till den myndighet eller det organ som meddelat beslutet.

Den omständigheten att besvären ingivits eller insänts direkt till den myndighet, som har att pröva besvären, utgör ej hinder för besvärens upptagande till prövning, därest de inkommit före besvärstidens utgång.

Beträffande tid för anförande av besvär skall jämväl i fråga om erkänd arbetslöshetskassas beslut tillämpas vad som är föreskrivet i lagen om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Erkänd arbetslöshetskassas och tillsynsmyndighetens beslut lända till omedelbar efter rättelse, om ej annat föreskrivits i beslutet eller bestämes av myndighet som har att pröva beslutet.

Om delgivning av beslut, som av tillsynsmyndigheten meddelats enligt denna förordning, så ock om besvär över sådant beslut skall gälla vad i 79 § lagen om understödsföreningar finnes stadgat; dock må klagan icke föras över beslut, som av tillsynsmyndigheten meddelats angående beskaffenheten av arbetskonflikt inom område, där kollektivavtal gäller.

3 m o m. Om besvär över beslut, som tillsynsmyndigheten meddelat enligt denna förordning i annat fall än som avses i 1 mom., samt om delgivning av sådant beslut skall gälla vad i 79 § lagen om understödsföreningar finnes stadgat.

4 m o m. Talan må ej föras mot tillsynsmyndighetens beslut angående beskaffenheten av arbetskonflikt inom område, där kollektivavtal gäller.

IV. Straffbestämmelser

51 §.

Styrelseledamot eller annan, som vid ansökan om antagande mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift, straffes med dagsböter.

Försummas anmälan, som är föreskriven i 48 §, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor. Sådan försumelse åtalas vid allmän underrätt i den ort, där kassans styrelse har sitt säte.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1964.

Har medlem vid förordningens ikraftträdande fullgjort eller skall han anses hava fullgjort karenstid eller del därav enligt äldre bestämmelser, skall vid tillämpning av 28 § nämnda tid anses fullgjord enligt paragrafens nya lydelse.

Äldre bestämmelser skola äga tillämpning beträffande skuldförbindelser, aktier och andelar i ekonomisk förening, vilka kassa förvärvat före ikraftträdandet.

Besvär över tillsynsmyndighetens beslut, vilka anförts före ikraftträdandet, skola prövas enligt de äldre bestämmelserna.

Förslag

till

Förordning

angående ändring i förordningen den 14 december 1956 (nr 630) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor

Härigenom förordnas beträffande förordningen den 14 december 1956 om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor¹, dels att i 1, 3—6, 9 och 10 §§ orden »daghjälp», »daghjälsbidrag», »daghjälsbidraget», »familjetillägg» och »familjetilläggsbidrag» skola ersättas med orden »dagpenning», »dagpenningbidrag», »dagpenningbidraget», »barntillägg» och »barntilläggsbidrag», dels ock att 2, 7 och 8 §§ samt bilagan till förordningen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Grundstatsbidrag utgår, där ej annat följer av vad nedan sägs, för varje dag, för vilken *daghjälp* utgivits, med *dels ett grundbelopp av tre kronor 25 öre vid en daghjälp av sex kronor, dels ock ett tilläggsbelopp av 25 öre för varje hel krona, varmed daghjälp*en överstiger sex kronor; dock må grundstatsbidraget ej i något fall uppgå till högre belopp än sex kronor för varje ersättningsdag.

För dag, då halv ersättning utgives enligt 29 § 2 mom. förordningen om erkända arbetslöshetskassor, skall grundstatsbidrag utgå med hälften av belopp, som i första stycket sägs.

Grundstatsbidrag utgår, där ej annat följer av vad nedan sägs, för varje dag, för vilken *dagpenning* utgivits, med *den procentuella andel av dagpenningen, som framgår av följande tabell.*

Dagpenningklass	Bidragsprocent
A	50,0
B	48,9
C	47,9
D	46,8
E	45,7
F	44,6
G	43,0
H	42,0
I	40,4
J	39,3
K	37,7
L	36,6
M	35,0

¹ Senaste lydelse av 2 §, se SFS 1959:534, och av 3—6 och 8—10 §§, se SFS 1958:101.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Överstiger för viss kassa eller klass antalet ersättningsdagar per medlem under försäkringsåret det genomsnittliga antal ersättningsdagar per medlem och försäkringsår, som förekommit för de erkända arbetslöshetskassorna under de tio närmast föregående försäkringsåren, med 100 procent eller mer, utgår ett tillägg till grundstatsbidraget med 25 procent av detta. Överstiger för viss kassa eller klass antalet ersättningsdagar per medlem under försäkringsåret nyssnämnda genomsnittliga antal ersättningsdagar med 75 procent men ej med 100 procent, utgår ett tillägg till grundstatsbidraget med 10 procent av detta.

7 §.

I fråga om medlem, som vid ingången av visst försäkringsår fyllt 67 år, utgår grundstatsbidrag, daghjälpbidrag och familjetilläggsbidrag för högst *sjuttioåtta* ersättningsdagar under försäkringsåret.

I fråga om medlem, som vid ingången av visst försäkringsår fyllt 67 år, utgår grundstatsbidrag och tillägg därtill, dagpenningbidrag och barntilläggsbidrag för högst *sjuttiofem* ersättningsdagar under försäkringsåret.

8 §.

Förvaltningsbidrag — — — av tillsynsmyndigheten.

Medlemsbidrag utgår, där ej annat följer av vad i *tredje stycket* sägs, med *fem* kronor per årsmedlem för det antal årsmedlemmar, som icke överstiger 3 000, med *fyra* kronor per årsmedlem för det antal årsmedlemmar, som överstiger 3 000 men icke 25 000, och med *tre* kronor per årsmedlem för det antal årsmedlemmar, som överstiger 25 000.

Medlemsbidrag utgår, där ej annat följer av vad *nedan* sägs, med *sex* kronor per årsmedlem för det antal årsmedlemmar, som icke överstiger 3 000, med *fem* kronor per årsmedlem för det antal årsmedlemmar, som överstiger 3 000 men icke 25 000, och med *fyra* kronor per årsmedlem för det antal årsmedlemmar, som överstiger 25 000.

Har erkänd arbetslöshetskassa varit antagen endast under del av för-

(Nuvarande lydelse)

(Nuvarande lydelse)

säkringsåret, skall medlemsbidraget beräknas på grundval av det genomsnittliga antal medlemmar, som förelegat vid utgången av varje i 9 § första stycket angiven period, under vilken antagandet hela tiden varit gällande, samt utgå med det jämka-de belopp, som svarar mot den del av försäkringsåret antagandet varit gällande.

Då kassa ————— skall utgå.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1964. Äldre bestämmelser skola dock äga tillämpning i fråga om statsbidrag för tiden före de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

Bilaga

Bilaga till förordningen den 14 december 1956 (nr 630) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor

Antal ersättningsdagar per medlem	Dagpenningbidragets storlek i procent av hela bidragsunderlaget enligt 3 § vid olika antal ersättningsdagar per medlem	Antal ersättningsdagar per medlem	Dagpenningbidragets storlek i procent av hela bidragsunderlaget enligt 3 § vid olika antal ersättningsdagar per medlem
0.00—2.50	0.0	8.00	51.4
2.70	3.0	9.00	56.0
3.00	7.2	10.00	60.0
3.25	10.8	11.00	63.2
3.50	13.9	12.00	65.8
3.75	16.9	13.00	68.0
4.00	19.9	14.00	69.8
4.25	22.8	15.00	71.3
4.50	25.3	16.00	72.4
4.75	27.8	17.00	73.3
5.00	30.3	18.00	74.0
5.25	32.5	19.00	74.5
5.50	34.7	20.00	74.8
6.00	38.7	21.00	74.9
7.00	45.6	22.00 och däröver	75.0

Särskilda bestämmelser:

Vid annat antal ersättningsdagar per medlem än sådant som direkt framgår av tabellen interpoleras lineärt mellan de i tabellen angivna procent-talen, varvid det erhållna resultatet avrundas till närmaste tiondels procent. Vid lika avstånd sker avrundningen uppåt.

Förslag

till

Lag**angående ändring i lagen den 24 mars 1938 (nr 96) om understödsföreningar**

Härigenom förordnas, att 45 § lagen den 24 mars 1938 om understödsföreningar¹ ävensom överskriften omedelbart framför samma paragraf skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

Om klander av understödsförenings beslut.

(Föreslagen lydelse)

Om talan mot understödsförenings beslut.

45 §.

Angående talan mot beslut av erkänd arbetslöshetskassa i vissa fall gäller vad därom är särskilt föreskrivet.

Menar styrelsen eller ledamot därav eller föreningsmedlem, att *understödsförenings beslut* icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller föreningens stadgar, äge därå tala genom stämning å föreningen inom tre månader från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Menar styrelsen eller ledamot därav eller föreningsmedlem, att *beslut av understödsförening i annat fall än som avses i första stycket* icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller föreningens stadgar, äge därå tala genom stämning å föreningen inom tre månader från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Har klandertalan — — — för registrering.

Domstols utslag — — — instämt klandertalan.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1964.

Mål, vari klandertalan mot erkänd arbetslöshetskassas beslut väckts före ikraftträdandet, skall behandlas enligt äldre lag.

¹ Senaste lydelse av 45 §, se SFS 1946:854.

Förslag

till

Lag**angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 maj 1961 (nr 262) om försäkringsdomstol**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 26 maj 1961 om försäkringsdomstol skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***1 §.**

Försäkringsdomstolen upptager enligt vad därom är stadgat mål, vari besvär anförts över riksförsäkringsverkets *eller* försäkringsrådets beslut, ävensom mål, vilka av riksförsäkringsverket underställas domstolens prövning.

Försäkringsdomstolen upptager enligt vad därom är stadgat mål, vari besvär anförts över *beslut av riksförsäkringsverket, försäkringsrådet eller tillsynsmyndigheten för erkända arbetslöshetskassor*, ävensom mål, vilka av riksförsäkringsverket *eller nämnda tillsynsmyndighet* underställas domstolens prövning.

Över försäkringsdomstolens — — — ej föras.

Försäkringsdomstolen har — — — finnes erforderligt.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1964.

Propositionernas huvudsakliga innehåll

I *propositionen nr 115* föreslås att den nuvarande frivilliga arbetslöshetsförsäkringen skall reformeras i skilda hänseenden och grunderna för dessa reformer anges i propositionen. Sålunda anpassas försäkringen till femdagarsveckan. Arbetslöshetskassorna får möjlighet att höja dagersättningen från nuvarande maximum 20 kr. till 40 kr.

Alderspensionärernas rätt till ersättning från arbetslöshetskassorna avvecklas successivt genom att kassaersättningen minskas med viss del av pensionen.

Ersättningstiden förlängs med fyra veckor. Kassorna får ökad frihet att upphäva förekommande säsongbegränsningsbestämmelser.

Endast en karenperiod, om fem dagar, behöver fullgöras varje försäkringsår. Det nuvarande förbudet mot ersättning för enstaka arbetslös dag kvarstår som huvudprincip.

Grundstatsbidrag föreslås utgå med fallande skala från 50 procent vid lägsta till 35 procent vid högsta dagersättning. Ett särskilt grundstatsbidrag med avgiftsutjämnande verkan tillkommer.

Propositionen nr 116 innehåller förslag dels till de författningsändringar, som föranleds av de i prop. 1964: 115 angivna grunderna för en reformering av arbetslöshetsförsäkringen, dels till ytterligare detaljändringar i författningarna om arbetslöshetsförsäkring.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 1964.

Av propositionerna redovisas här endast vad föredragande departementschefen, statsrådet Johansson, anført. Beträffande övriga delar av propositionerna, såsom redogörelse för gällande rätt, för 1960 års arbetslöshetsförsäkringsutrednings betänkande »Arbetslöshetsförsäkringen» samt för remissbehandlingen, hänvisas till propositionerna.

Motionsyrkandena

I *motionerna I: 37* och *II: 51* har yrkats »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan komplettering av hittills verkställda utredningar om arbetslöshetsförsäkring att förslag om allmän sådan försäkring kan föreläggas 1965 års riksdag».

I *motionerna I: 596* och *II: 724* har yrkats »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning av frågan om införande av ett nytt arbetslöshetsförsäkringssystem — omfattande allmän grundförsäkring, gällande alla medborgare i lika mån, och därutöver frivillig arbets-

löshetsförsäkring av nuvarande slag — i enlighet med de allmänna riktlinjer som anförts i motionen».

I *motionerna I: 739 och II: 908* har yrkats »att riksdagen måtte hemställa till Kungl. Maj:t att Kungl. Maj:t måtte låta allsidigt och förutsättningslöst utreda frågan om arbetslöshetsförsäkringens framtida omfattning och organisation».

I *motionen II: 957* har yrkats »att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 115 måtte

1) anhålla om en förutsättningslös utredning angående en allmän arbetslöshetsförsäkring,

2) anhålla om förslag till nästa års riksdag om höjning, utöver vad i proposition nr 115 föreslagits, av tillägget till grundstatsbidraget i syfte att åstadkomma en längre gående utjämning av egenbidraget till olika frivilliga arbetslöshetskassor».

I *motionerna I: 722 och II: 881* har yrkats att riksdagen måtte besluta »att ersättning för enstaka arbetslös dag skall utgå i enlighet med vad 1960 års arbetslöshetsförsäkringsutredning har föreslagit;

att ramtiden för fullgörande av karenstid utökas till att omfatta 5 kalenderveckor; och

att grundstatsbidraget skall utgå med 50 procent i alla dagpenningsskisser».

I *motionerna I: 789 och II: 972* har yrkats

»att riksdagen måtte besluta sådan ändring i 'förslag till förordning angående ändring i förordningen den 14 december 1954 om erkända arbetslöshetskassor' att arbetslöshetsdagar under vilka permitteringslön utgår betraktas som karensdagar inom arbetslöshetsförsäkringen oberoende av när permitteringsdagarna infaller under försäkringsåret, samt

att utskottet vidtar de erforderliga ändringarna i förordningens text».

I *motionerna I: 740 och II: 907* har yrkats att riksdagen måtte besluta

»att arbetslöshetskasseförordningen utformas så, att permitteringslön och avgångsbidrag kan utgå från arbetsgivaren samtidigt som försäkringstagare får fullgöra karenstid,

att bestämmelserna utformas så, att permitteringslön och avgångsbidrag icke är att uppfatta som sådant fortlöpande understöd från arbetsgivaren varom talas i § 30 mom. 2 i nämnda förordning, samt

att bestämmelserna i Kungl. Maj:ts proposition 144 år 1956 undanröjes så att rätten till ersättning och rätten att fullgöra karenstid icke påverkas av utgiven semesterersättning i samband med att anställning upphör».

I *motionerna I: 787 och II: 971* har yrkats

»att bestämmelserna i Kungl. Maj:ts proposition 116 år 1964 ändras så att bedömningen huruvida en erbjuden lön skall anses vara skälig kommer att

grundas på medlemmens personliga kvalifikationer, ålder, erfarenhet, meriter o. dyl. samt med stöd av den lönestatistik rörande vederbörande yrkesgrupp som kan finnas tillgänglig;

att bestämmelserna i Kungl. Maj:ts proposition 144 år 1956 kompletteras så att rätten till ersättning och rätten att fullgöra karenstid icke påverkas av utgiven semesterersättning i samband med att anställningen upphör».

I *motionerna I: 788 och II: 970* har yrkats »att riksdagen vid behandling av proposition nr 116 måtte besluta

att arbetslöshetskasseförordningen utformas så att den i kollektivavtal för visst yrkesområde angivna lönen i princip skall gälla som lägsta skäliga lön

att för yrkesområde där kollektivavtal saknas den på orten förekommande lönen för sådant arbete skall anses som skälig lön».

I *motionerna I: 753 och II: 920* har yrkats »att riksdagen måtte besluta godkänna Kungl. Maj:ts proposition nr 115 med den ändringen att grundstatsbidraget skall utgå med 50 % av dagersättningen».

I *motionerna I: 777 och II: 956* har yrkats »att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 115 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att grundstatsbidrag till arbetslöshetsförsäkring må förhöjas i enlighet med vad i motionen anförts».

I *motionerna I: 778 och II: 958* har yrkats »att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 116 måtte för sin del besluta att 2 § förordningen den 14 december 1956 (nr 630) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor må erhålla den lydelse nedan sägs.

§ 2.

Grundstatsbidrag utgår (= propositionen) M 35,0.

Överstiger för viss kassa eller klass antalet ersättningsdagar per medlem under försäkringsåret det genomsnittliga antalet ersättningsdagar per medlem och försäkringsår, som förekommit för de erkända arbetslöshetskassorna under de tio närmast föregående försäkringsåren, förhöjes grundstatsbidraget med 10 procent om förstnämnda antal överstiger sistnämnda antal med 75 men ej med 100 procent, med 25 procent om förstnämnda antal överstiger sistnämnda antal med 100 men ej med 150 procent, med 40 procent om förstnämnda antal överstiger sistnämnda antal med 150 men ej med 200 procent, med 50 procent om förstnämnda antal överstiger sistnämnda antal med 200 men ej med 300 procent, med 60 procent om förstnämnda antal överstiger sistnämnda antal med 300 men ej med 400 procent och med 70 procent om förstnämnda antal överstiger sistnämnda antal med 400 procent eller mer.»

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 51, II: 724, I: 739, II: 957, I: 722, I: 789, I: 740, I: 787, I: 788, I: 920, II: 956 och II: 958.

De i propositionen nr 115 framlagda principförslagen

Arbetslöshetsförsäkringens omfattning

Föredragande departementschefen har anfört:

»Den statsunderstödda frivilliga arbetslöshetsförsäkringen, som varit i verksamhet sedan 1935, omfattade 1960 omkring 1,3 milj. försäkrade. Det totala antalet anställda var enligt 1960 års folkräkning drygt 2,8 milj. Många förvärvsarbetande står således utanför försäkringen. Utredningen har sökt fastställa i vilken utsträckning de har behov av arbetslöshetsförsäkring.

En huvudgrupp bland de oförsäkrade utgörs av de ca 750 000 som arbetar inom yrkesområden där arbetslöshetskassa finns. Av dessa är 130 000 fackligt organiserade men har befriats från skyldigheten att tillhöra kassan, t. ex. av åldersskäl och därför att vederbörande endast har bisyssla inom facket. De övriga drygt 600 000 torde till största delen utgöras av deltidssamarbetande och av ungdomar, som inte ännu fått sådan fasthet i sina arbetsförhållanden att anslutning varit aktuell.

I fråga om arbetstagarna i denna grupp gör utredningen inga uttalanden om arbetslöshetsrisker och försäkringsbehov utan konstaterar endast att de formellt har möjlighet att bli medlemmar i befintliga kassor och att problemet med deras anslutning ligger uteslutande på det praktiska planet. Beträffande större delen av dem, de icke fackligt organiserade, framhåller utredningen att bristande kännedom om och intresse för försäkringen är några av skälen till att de inte är anslutna.

Att arbetstagarna i denna grupp inte är försäkrade kan bero bl. a. på att de själva anser sig sakna försäkringsbehov. För egen del anser jag dock att man inte kan bortse från att det finns ett visst försäkringsbehov hos dem. De flesta är som nämnt oorganiserade och arbetslöshetsförsäkringen är sedan sin tillkomst nära samordnad med den fackliga rörelsen. Detta kan ha bidragit till den låga anslutningsfrekvensen. Ifrågakavarende arbetstagare äger emellertid på samma villkor som de organiserade ansluta sig till de statsunderstödda frivilliga kassorna.

En andra huvudgrupp oförsäkrade, sammanlagt omkring 600 000 om svenska kommunalarbetsareförbundets nya kassa frånräknas utredningens uppgifter som avser 1960, består av arbetstagare inom yrkesområden, där kassa saknas. Utredningen konstaterar att arbetslöshetsrisken och försäk-

ringsbehovet hos dem är ringa. Denna grupp utgörs till stor del av stats- och kommunaltjänstemän.

I några remissyttranden kritiseras utredningens metod att bygga sina uttalanden om arbetslöshetsrisker på arbetsmarknadsförhållandena under de senaste åren. Jag vill med anledning härav framhålla, att arbetslöshetsriskerna varit i huvudsak oförändrade under hela efterkrigstiden och att man rimligen inte kan grunda bedömning av de framtida arbetslöshetsriskerna på förhållandena som präglade arbetsmarknaden för ett 25-tal år sedan. Arbetsmarknadspolitiken är f. n. under utredning och man har anledning räkna med att effekten av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna i framtiden skall öka ytterligare. Jag anser därför att utredningens slutsatser i fråga om arbetslöshetsrisker och försäkringsbehov i väsentliga delar kan godtas.

Utredningens undersökningar visar enligt min uppfattning att försäkringsskyddet i stort sett är tillfredsställande för de grupper som har de mest påtagliga arbetslöshetsriskerna. Å andra sidan måste, såsom utredningen och remissinstanserna också gjort, konstateras att många arbetstagare saknar ett för dem behövt försäkringsskydd. Jag är ense med utredningen om att fackförbund som saknar kassa bör bilda sådan eller ansluta medlemmarna till en befintlig kassa i den mån försäkringsbehov finns. Kassornas remissyttrande visar att bildandet av kassor, gemensamma för flera fackförbund, är en framkomlig väg. Också med hänsyn till fördelarna i fråga om risk- och avgiftsutjämning samt administration vill jag uttala min anslutning till tanken att bilda större kassor.

Utredningen har inte velat förorda att en allmän frivillig arbetslöshetskassa bildas för de grupper som står utanför den nuvarande arbetslöshetsförsäkringen. En sådan lösning har inte heller vunnit nämnvärd anslutning vid remissbehandlingen och jag anser inte att den nu bör övervägas. En följd av detta ställningstagande blir, som utredningen framhåller, att ett visst begränsat försäkringsbehov kan komma att finnas hos arbetstagare, som står utanför försäkringen. Utredningen anser att enda utvägen att öppna arbetslöshetsförsäkringen för alla är att göra den obligatorisk. Några överväganden eller förslag härom har utredningen inte. I en reservation till betänkandet och i flera remissyttranden utvecklas emellertid denna tanke ytterligare och det anses att en obligatorisk försäkring bör införas eller i vart fall utredas.

Jag vill starkt understryka att jag anser att alla, som blir arbetslösa, bör få sin försörjning tryggad på ett tillfredsställande sätt. Eftersom svårigheter att få och behålla ett arbete beror på många olika faktorer är det emellertid nödvändigt att undersöka orsakerna till arbetslösheten, innan man kan ta ställning till hur tryggheten skall tillgodoses. Försäkringen är bara en av många åtgärder i samband med arbetslöshet. Det mest framträdande behovet av ökat skydd torde f. n. finnas i glesbygdernas avfolkningsområden.

Den där rådande åldersfördelningen medför särskilda svårigheter när det gäller att skaffa nytt arbete vid arbetslöshet. Bristen på arbetstillfällen i hemorten innebär omställningssvårigheter särskilt för vissa grupper inom jord- och skogsbruket. 1960 års arbetsmarknadsutredning, som väntas slutföra sitt uppdrag under 1964, skall bl. a. särskilt uppmärksamma avvägningen mellan rörlighetsfrämjande åtgärder, sysselsättningsskapande insatser och konstanta ersättningar i olika former åt arbetslösa. De brister i försäkringsskyddet, som ligger till grund för de nyss nämnda önskemålen om ytterligare utredning rörande arbetslöshetsförsäkringen, bör enligt min mening ses i ett större sammanhang och därför bör resultaten av de allmänna arbetsmarknadspolitiska åtgärder, som kan komma att bli aktuella inom den närmaste framtiden, avvaktas. När dessa resultat föreligger torde bättre förutsättningar finnas att bedöma huruvida arbetslöshetsförsäkringen bör bli föremål för ytterligare utredning. De angelägna reformerna inom den nuvarande försäkringen bör emellertid inte uppskjutas. Jag anser att utredningens förslag i huvudsak kan läggas till grund för dem.

Angående hemarbetarnas rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen är remissinstansernas meningar delade. Somliga anser att man bör gå längre än förslaget, andra avstyrker det. Otvivelaktigt föreligger en arbetslöshetsrisk för hemarbetarna. Den avgörande frågan är i vad mån man för dem kan eftersätta det eljest gällande kravet att den som uppstår ersättning skall vara arbetsför och i övrigt oförhindrad att åtaga sig arbete. De som är bundna vid hemmet till följd av personligt handikapp har ofta stora svårigheter att få arbete. Om de till väsentlig del haft sin försörjning genom stadigvarande hemarbete och om de är beredda att utföra annat hemarbete eller annat arbete som deras handikapp tillåter dem, bör de kunna få ersättning från försäkringen. Jag anser mig således böra biträda utredningens förslag såvitt gäller de handikappade hemarbetarna. På grund av vad som anförts vid remissbehandlingen kan jag inte förorda att de som är sysselsatta inom skyddade verkstäder likställs med dessa hemarbetare. Det ankommer på tillsynsmyndigheten att utfärda erforderliga föreskrifter om handikappade hemarbetare i samband med dispens enligt 24 § första stycket 1) arbetslöshetskasseförordningen.

leträffande företagarnas anslutning till arbetslöshetsförsäkringen anser jag att ytterligare åtgärder från statsmakternas sida inom den frivilliga försäkringen inte är erforderliga. Den i ett par yttranden berörda frågan om småbrukarnas arbetslöshetsrisker ger mig anledning framhålla att vad jag förut anförde om glesbygdernas avfolkningsområden torde gälla även för flertal småbrukare.

Enligt gällande bestämmelser kan ålderspensionärerna tillhöra arbetslöshetsförsäkringen. Statsbidrag till kassaersättning åt dem som fyllt 67 år utgår emellertid endast för en ersättningstid som är hälften så lång som den för yngre kassamedlemmar gällande tiden. Utredningen anser att ålders-

pensionärerna av principiella och ekonomiska skäl inte bör tillhöra försäkringen i framtiden när pensionssystemen når full effekt. Tills det blir fallet föreslås de dock få kvarstå men ålderspensionen avräknas från kassaersättningen. Vid remissbehandlingen yppas skilda meningar i denna fråga.

Redan vid tillkomsten av den nuvarande arbetslöshetskasseförordningen konstaterades (prop. 1956: 144 s. 54) att frågan om folkpensionärernas ställning inom försäkringen var ett komplicerat problem. De gällande bestämmelserna angavs uttryckligen vara ett provisorium i avbidan på införande av effektivare pensionssystem, och de får ses som uttryck för en kompromiss mellan olika ståndpunkter i denna fråga.

Ett av de anförda skälen för att låta ålderspensionärerna tillhöra arbetslöshetsförsäkringen är att den äldre arbetskraften därigenom stimuleras att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Emellertid framgår såväl av utredningen som av en del remissyttranden att ersättning inte sällan uttages under maximal tid i samband med pensionering och att det är svårt att bedöma dessa medlemmars arbetsförmåga och deras benägenhet att skaffa sig ny anställning. Ökade förmåner i försäkringen synes knappast kunna medföra stegrat intresse hos ålderspensionärerna att skaffa sig nya anställningar. Det nämnda skälet förlorar därför enligt min mening i styrka.

Vid övervägande av de olika skäl och synpunkter som anförts i frågan om ålderspensionärerna har jag kommit till slutsatsen att de av principiella, administrativa och ekonomiska orsaker inte bör tillhöra arbetslöshetsförsäkringen när deras försörjning är tillfredsställande ordnad genom olika former av pension. Som utredningen anför kommer det emellertid att dröja ett antal år innan de av statsmakterna beslutade pensionssystemen når full effekt. Jag ansluter mig därför till utredningen och de remissinstanser, som anser att ålderspensionärernas ersättningsrätt bör avvecklas successivt.

Den av utredningen föreslagna metoden härför innebär att ålderspensionärerna står kvar i försäkringen men får vidkännas avdrag från den för dag utgående kassaersättningen med $\frac{1}{350}$ av årspensionen enligt en särskild avdragstabell. Några väsentliga erinringar mot metoden har inte gjorts vid remissbehandlingen och jag biträder utredningens förslag i denna del. Eftersom förslaget innebär att kassamedlem skall stå kvar i samma avdragsklass under hela det löpande försäkringsåret oavsett därunder intärfade ändringar i pensionens storlek, torde framställningar hos de allmänna försäkringskassorna i kontrollsyfte inte behöva medföra något alltför betungande merarbete för dessa.

Principiellt sett borde man vid tillämpningen av avdragsregeln ta hänsyn till hur pensionsrätten byggs upp och hur pensioneringen är utformad. Klart är att ålderspension i form av folkpension och allmän tilläggs pension bör dras av. Av administrativa skäl bör detsamma gälla de flesta andra former av ålderspension som utgår till följd av anställning. Som utredningen föreslår bör däremot sådana pensioner som medlem privat tagt ini-

tiativ till för sin framtida försörjning inte påverka rätten till försäkringsersättning. Hit bör räknas exempelvis frivillig pensionsförsäkring enligt lagen om allmän försäkring samt pensioner som utgår till följd av försäkringsavtal med enskilda försäkringsinrättningar eller medlemskap i understödsföreningar.

Utredningens förslag om likställighet i fråga om den tid varunder ersättning får utgå med statsbidrag avstyrks av de två remissinstanser som yttrat sig i ämnet. Jag har i det föregående uttalat att jag anser principiellt riktigast att ålderspensionärerna inte tillhör försäkringen. Vad utredningen anför som skäl för sitt förslag är enligt min mening inte tillräcklig anledning att förbättra statsbidragsförmånerna samtidigt som ålderspensionärernas ersättningsrätt skall avvecklas. Jag kan således inte biträda utredningens förslag om ökat statsbidrag.

Utredningens av remissinstanserna godtagna uppfattning att de av tillsynsmyndigheten utfärdade föreskrifterna om förtidspensionärernas ersättningsrätt alljämt bör tillämpas biträder jag.»

Arbetslöshetsförsäkringen och femdagarsveckan

Föredragande departementschefen har anfört:

»Så länge arbetstiden normalt omfattat sex dagar i veckan har det varit naturligt att bygga försäkringens regler om dagersättning på den inkomstförlust som motsvarar en sjättedel av veckolönen. För den som till följd av arbetstidsförkortningen arbetar endast fem dagar i veckan, kan försäkringsfallet bara inträffa dessa dagar. Eftersom veckoinkomsten i princip är lika för fem- och sexdagarsarbetande, blir den av arbetslöshet förorsakade inkomstförlusten för en femdagarsarbetande större per dag räknat än för en sexdagarsarbetande.

Till utredningens av remissinstanserna biträdda uppfattning att femdagarsveckan nu fått en sådan utbredning att omprövning av ersättningsbestämmelserna är nödvändig ansluter jag mig.

I valet mellan tänkbara metoder att anknyta försäkringen till femdagarsveckan har utredningen haft att väga önskemålet om likställighet beträffande försäkringsförmåner för olika arbetstagargrupper mot betydelsen av att bestämmelserna inte blir för omfattande och svårtillämpade. Utredningens förslag innebär att en femdagarsförsäkring införs och att den blir tillämplig på alla kassamedlemmar, således även de sexdagarsarbetande. Förslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran av remissinstanserna. För egen del anser jag också att en allmängiltig femdagarsförsäkring är förenad med fördelar som avsevärt överväger den olägenhet som består i att full likställighet inte uppnås av sexdagarsarbetande med några få dagars arbetslöshet. Jag vill i detta sammanhang understryka vad utredningen anför om att en jämförelse mellan olika arbetslagare i sådana fall måste avse summan av arbetsinkomst och försäkringsersättning under en vecka.

Några remissinstanser behandlar den av utredningen nämnda olägenheten att försäkringsersättning enligt det föreslagna systemet måste utbetalas i efterskott per kalendervecka. Jag vill här erinra om att den senast utbetalade veckoarbetslönen normalt bör förslå under större delen av den vecka då kassamedlemmen blir arbetslös. Den måste emellertid räcka även över lördagen och söndagen omedelbart efter arbetslösheten. Beroende på arbetsmängden i kassan kan uppenbarligen ytterligare någon eller några dagar förflyta innan ersättning kan utbetalas. Jag anser emellertid att det behöver bli fråga endast om några få dagars förlängning av den tid, under vilken senast utbetalad arbetslön skall räcka. Ömmande fall torde kassorna kunna handlägga med förtur så snart kalenderveckan gått till ända.»

Försäkringsersättningens storlek och ersättningstidens längd

Föredragande departementschefen har anfört:

»Den nuvarande daghjälp — som jag i likhet med utredningen finner lämpligen kunna benämnas dagpenning — är i arbetslöshetskasseförordningen maximerad till 20 kr. om dagen. Inom denna gräns äger kassan fastställa vilket belopp som skall utgå.

Daghjälpsmaximum var före den 1 juli 1953 8 kr. Detta låga belopp hindrade under åren dessförinnan en anpassning av daghjälpsbeloppen efter löneutvecklingen. Det 1953 bestämda maximibeloppet 20 kr. var tilltaget så att det skulle medge en fortsatt sådan anpassning.

När det nu ånyo gäller att undersöka om en anpassning efter löneläget gör ett höjt maximum nödvändigt måste man ta ställning till vilken kompensationsgrad som är lämplig. Utredningen anser för sin del att 50 procent av nettoinkomsten är för liten kompensation samt att en relativt hög kompensationsgrad är önskvärd. Jag delar denna uppfattning men vill samtidigt understryka att ersättningen inte får bli så förmånlig att viljan hos den arbetslöse att söka nytt arbete och anta erbjudet arbete försvagas.

Utredningen föreslår att dagpenningmaximum höjs till 40 kr. och får här stöd av samtliga remissinstanser. Vid bedömningen av detta förslag bör beaktas att 4 kr. av höjningen, dvs. 20 procent, belöper på omräkningen till femdagarsersättning. Vidare framgår av utredningens uppgifter att medelinkomsten 1963 för industriarbetare, en grupp som intar en dominerande ställning inom försäkringen, efter avdrag av preliminär skatt uppgick till 49 kr. per dag för dem som hade femdagarsvecka. En dagpenning om 40 kr. skulle för denna kategori innebära en kompensationsgrad av drygt 80 procent. Som utredningen och en remissinstans framhåller kan man räkna med att kassorna inte genast tillämpar det föreslagna högsta beloppet. Denna synpunkt är jag angelägen att understryka. Jag anser nämligen att dagpenningmaximum bör sättas så högt att det medger en anpass-

ning av dagpenningbeloppen efter löneutvecklingen under en inte alltför begränsad tid framöver. Det högsta beloppet 40 kr. får då ses som något man skall uppnå så småningom. Det saknas under sådana förhållanden också anledning befara att kompensationsgraden blir för hög. Ett hinder häremot utgör för övrigt även överförsäkringsbestämmelserna, som jag återkommer till.

Jag finner således i likhet med utredningen och remissinstanserna att ett dagpenningmaximum om 40 kr. inte är för högt såvitt bedömningen härav sker med hänsyn till arbetstagarnas behov av skydd mot inkomstbortfall och till de arbetsmarknadspolitiska synpunkterna.

I anledning av ett remissuttalande om att avgifterna för högre dagpenning kan bli avskräckande vill jag tillägga att denna fråga har samband med försäkringens finansiering med statsbidrag. Härtill återkommer jag i ett senare avsnitt. Jag vill dock redan här nämna att utredningen grundar sina kostnadsberäkningar för de närmaste budgetåren på en dagpenning om 30 kr.

I fråga om familjetillägget innebär utredningens förslag att make- och husföreståndarinetillägget slopas samt att barntillägget reduceras, vilket sker genom att det utgår för högst fyra barn och inte höjs över de 2 kr. som gällt sedan 1959. Minskat familjetillägg i förening med höjd dagpenning skulle enligt utredningen bättre än hittills kompensera inkomstbortfall.

Alla remissinstanser utom en biträder förslaget att make- och husföreståndarinetillägget skall slopas. Jag förordar att så sker och anser att den besparing som vinnas härigenom bör beaktas vid bestämmande av dagpenningen.

Flera remissinstanser vill behålla eller förbättra barntillägget. Enligt min mening bör den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen såvitt möjligt utformas efter inkomstbortfallsprincipen. Tillägg som grundas på försörjningsbehovet innebär ett avsteg härifrån. Höjda dagpenningar ger kassamedlemmarna möjlighet att försäkra större del av sin inkomst. Frågan om hur samhället bör tillgodose barnfamiljernas behov anser jag i första hand böra lösas i annan ordning än genom särskilda tillägg i arbetslöshetsförsäkringen. Då emellertid, som förut nämnts, dagpenningbeloppen inte kan beräknas bli höjda mera avsevärt under den närmaste tiden, är det inte lämpligt att barntilläggen nu slopas helt. Utredningens förslag att de får utgå med oförändrat belopp synes lämpligt. Som jag senare återkommer till har begränsningen av tillägget till att utgå för högst fyra barn ringa ekonomisk betydelse. Från rättvisesynpunkt måste en sådan ordning vara svårförståelig och därmed psykologiskt olycklig. Jag föreslår därför att barntillägget behålls oförändrat.

Överförsäkring — som innebär att försäkringsersättningen överstiger nettotinkomstförlusten — bör i första hand motverkas genom att dagpenningen för viss kassa eller klass fastställs med hänsyn till medlemmarnas

löneförhållanden på sådant sätt att risken för överförsäkring kan uppkomma endast i undantagsfall. I likhet med utredningen anser jag att överförsäkringsbestämmelser måste finnas för dessa fall.

Utredningens förslag att flytta upp överförsäkringsgränsen närmare den förlorade nettoinkomsten möter gensagor i ett par yttranden. Vid tillkomsten av gällande beräkningsgrunder, som innebär en marginal av $\frac{1}{8}$ av nettoinkomsten, anfördes alla de av utredningen nu redovisade skälen för och emot en mindre marginal (prop. 1956: 144 s. 97—98, 103 och 114). Därutöver motiverades den större marginalen med att medlem kan ha visst arbete och därmed viss inkomst utan att förlora försäkringsersättningen. Det uttalades också att karenstidens längd och karensreglernas utformning i övrigt hade betydelse för överförsäkringsgränsen. Den förändring som nu inträtt och som utredningen åberopar som skäl för en till $\frac{1}{10}$ minskad marginal är endast att risken för överförsäkring vid arbetslöshet under fredag—lördag minskat till följd av femdagarsveckan. Å andra sidan vill jag anmärka att utredningen, enligt vad som framgår av min följande framställning, föreslår att karensvillkoren görs fördelaktigare för de försäkrade.

Vid tillkomsten av den nuvarande marginalen om $\frac{1}{8}$ uttalade föredragande departementschefen att såväl högre som lägre tal kunde diskuteras samt att marginalen $\frac{1}{8}$ i belysning av de olika intressen som här gör sig gällande syntes kunna godtas i varje fall tills praktisk erfarenhet vunnits om verkningarna av en sådan marginal.

För egen del anser jag vad som förekommit inte utgöra tillräcklig anledning att frånga marginalen $\frac{1}{8}$. I övrigt biträder jag förslaget beträffande konstruktionen av överförsäkringstabellen.

Utredningen finner att det av principiella och praktiska skäl inte är lämpligt att inom arbetslöshetsförsäkringen övergå till en klassindelning av samma typ som inom sjukförsäkringen. Några remissuttalanden i denna fråga finns inte och jag biträder för min del utredningens mening. Förslaget att förenkla systemet genom enhetlig beteckning på dagpenningklasserna finner jag välmotiverat och jag förordar därför att det genomförs.

Ersättningstidens längd har nära samband med de arbetsmarknadspolitiska åtgärder som kan vidtas vid långtidsarbetslöshet. Bland de långtidsarbetslösa kan urskiljas två kategorier. Den ena består av personer vilkas arbetslöshet beror på sociala och medicinska faktorer hos dem själva eller, som utredningen uttrycker det, kassamedlemmar som alltid kommer att ha svårt att få nytt arbete vid arbetslöshet oavsett vilket konjunkturläge som råder. Beträffande denna kategori bör enligt utredningen försäkringen inte användas för att bereda ersättning under mycket lång tid. Endast en remissinstans har här en avvikande mening. För egen del anser jag att det i princip måste ligga utanför en frivillig arbetslöshetsförsäkrings uppgifter att fortlöpande utge ersättning i dessa fall. Deras förekomst är således inte heller enligt min mening skäl för att förlänga ersättningstiden.

Den andra kategorin utgörs av dem vilkas långtidsarbetslöshet främst beror på att de är ortsbundna. Det gäller i huvudsak äldre arbetsföra, men inte pensionsmässiga, kassamedlemmar i utflyttningsområden. Med hänsyn till denna grupp föreslår utredningen att den maximala ersättningstiden förlängs från 26 till 30 veckor. Tillstyrkande yttranden avges här från bl. a. Norrbottens och Jämtlands län. 30 veckor motsvarar 150 dagar i femdagarsförsäkringen eller 20 dagar utöver vad enbart en omräkning till sådan försäkring i och för sig skulle medföra. Utredningen framhåller att det föreslagna ökade antalet ersättningsdagar inte skulle få någon nämnvärd betydelse. Eftersom alltså en mindre grupp långtidsarbetslösa om utredningens förslag genomförs kan tillgodoses utan nämnvärda kostnader anser jag mig böra biträda förslaget för att därigenom göra det möjligt för de kassor som så önskar att förlänga ersättningstiden. Jag tillstyrker också förslaget att tillsynsmyndigheten skall kunna medge en ersättningstid upp till 200 dagar.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att den nu gällande kortaste ersättningstiden avsevärt överstiger vad som fordras enligt den ILO-konvention för social trygghet som Sverige anslutit sig till.

Arbetslöshetskassorna inom de yrkesområden, där säsongarbetslöshet varit vanlig, har alltsedan försäkringens tillkomst nödgats begränsa ersättningstidens längd under lågsäsongen. Det ekonomiska nödtvång som legat bakom begränsningen har från formellt försäkringsmässig synpunkt kunnat motiveras med att försäkringsfallet — arbetslösheten — inte kunnat inträffa under årstider då arbete inom yrket inte brukat förekomma.

Under de båda senaste decennierna har mycket stora framsteg gjorts i fråga om att minska säsongarbetslösheten. Betecknande är utredningens uppgift om att 1960 endast omkring 4 500 medlemmar i byggnadsarbetarnas kassa, vilken omfattade nära 150 000 medlemmar, var säsongarbetslösa. Inom ett annat traditionellt säsongyrke, skogsarbetet, har utvecklingen gått mot anställning av årsarbetare, vilket självfallet varit ägnat att utjämna säsongvariationerna inom denna grupp.

Den här antydda utvecklingen torde delvis förklara utredningens slutsats att det från avgiftssynpunkt är genomförbart att slopa säsongrestriktionerna i många kassor. Samtidigt innebär denna utveckling att det försäkringsmässiga skälet för säsongrestriktioner förlorat i styrka; de områden där man kan tala om ständig eller vanligt förekommande säsongarbetslöshet blir allt färre. Jag delar därför utredningens av remissinstanserna inte motsagda mening att man numera kan och bör göra en annan avvägning i detta hänseende än den som ligger till grund för de nuvarande säsongbegränsningarna. Säsongbegränsningsbestämmelserna i kassastadgarna bör således kunna upphävas i avsevärd utsträckning.

Det nuvarande systemet innebär att kassorna har frihet att själva bestämma i detta ämne samt att tillsynsmyndigheten kan ge föreskrifter som

begränsar ersättningsrätten. Utredningen föreslår ingen ändring av systemet utan bara en ändrad tillämpning inom dettas ram. Jag anser denna ordning alltså vara den lämpligaste, eftersom det därigenom blir möjligt att fortlöpande ta hänsyn till arbetsmarknadspolitikens och andra omständigheters inverkan på olika yrkesområden där säsongarbetslöshet förekommer. Det blir också möjligt att behålla säsongrestriktionerna där de inte kan undvaras. Utredningen nämner i detta sammanhang dels att ekonomin i vissa kassor inte tål att restriktionerna upphör, dels att möjlighet måste finnas att hindra att försäkringen utnyttjas otillbörligt. I ett remissyttande anges att vissa yrkesgrupper enligt sakens natur har särskilt korta anställningsperioder. Jag vill för egen del starkt understryka att dessa och andra undantagsfall alltså måste behandlas särskilt och att det därför är viktigt att det finns möjligheter för tillsynsmyndigheten att föreskriva säsongrestriktioner. Föreskrift härom bör således kunna meddelas även om restriktionerna slopats men detta visat sig medföra olägenheter.»

Karens och ersättning för enstaka arbetslös dag

Föredragande departementschefen har anfört:

»En viss karenstid har hittills ansetts nödvändig inom arbetslöshetsförsäkringen främst av ekonomiska skäl. F. n. gäller en karenstid om sex dagar och ny karenstid måste intjänas om inte arbetslöshetsperioderna följer relativt nära efter varandra.

Arbetstagarnas trygghet skulle självfallet tillgodoses bäst om arbetslöshetsförsäkringen kunde kompensera inkomstbortfall från en tidigare tidpunkt än den nu tillåtna. Utredningens kostnadsundersökningar visar att *antalet karenstidperioder* har föga ekonomisk betydelse. Den direkta kostnadsökningen i det fall att endast en karenstidperiod av nuvarande längd fordras per försäkringsår utgör ca 1,4 milj. kr. Minskas däremot *karenstidperiodernas längd* till exempelvis tre dagar blir kostnadsökningen 7,53 milj. kr. Kostnaden därutöver för engångskarens om tre dagar blir däremot endast 0,86 milj. kr.

Utredningen föreslår *en* karenstidperiod om fem dagar per försäkringsår. Något förslag om att behålla det nuvarande systemet med flera karenstidperioder under ett försäkringsår har inte väckts vid remissbehandlingen; från frågan om ersättning för enstaka arbetslös dag bortses i detta sammanhang.

För min del anser jag att utredningen förebringat övertygande skäl för sitt förslag om endast en karenstidperiod och jag förordar att det läggs till grund för de vidare övervägandena om karensten.

Vid remissbehandlingen har framkommit yrkanden att karenstidperioden skall slopas helt eller begränsas till en dag eller till tre dagar. Jag anser inig inte kunna förordna någon av dessa åtgärder. I ett yttrande väcks tanken

på ett system med betald karenstid under förutsättning att arbetslösheten fortsätter efter karenstiden. Detta skulle emellertid enligt min uppfattning kunna göra den arbetslöse mindre benägen att snarast möjligt skaffa nytt arbete och jag kan därför inte godta ett sådant system.

Jag föreslår således i likhet med utredningen att endast en karenperiod skall fordras per försäkringsår och att periodens längd skall vara fem dagar.

I den nuvarande försäkringen utgår inte ersättning för enstaka arbetslös dag i en kalendervecka. Utredningens förslag att slopa denna begränsning är inte enhälligt i det att två ledamöter och en expert vill behålla nuvarande ordning. De flesta remissinstanserna har anslutit sig till minoritetens mening. Även i en del av de yttranden, i vilka utredningens förslag tillstyrks, yppas en viss tveksamhet. Både utredningen och några av dessa remissinstanser räknar också med att det bör stå kassorna fritt att, om förslaget genomförs, införa förbud mot endagsersättning.

Jag har i denna fråga särskilt tagit fasta på att ersättning för enstaka arbetslös dag kan öka de tillfälliga dagpermitteringarna och benägenheten att anordna korttidsarbete där sådant eljest inte skulle vara motiverat. En allvarlig olägenhet är också att endagsersättningen medför ökat arbete för arbetsförmedlingarna utan att något förmedlingsresultat i allmänhet kan påräknas. Dessa för arbetsmarknaden icke önskvärda konsekvenser utgör enligt min mening ett starkt skäl mot utredningens förslag.

Mot förslaget talar också att rätten till endagsersättning inte kan komma sådana kassamedlemmar till godo vilka till följd av långa avstånd är förhindrade att ta ett arbete samma dag som det erbjuds.

Vid övervägande av de olika skäl som anförts för och emot endagsersättning har jag stannat för uppfattningen att det nuvarande förbudet i princip bör bestå. I allmänhet blir inte ett sådant förbud betungande för kassamedlemmarna. Undantag kan likväl förekomma. Utredningen anger härvidlag de sexdagarsarbetande, som i en femdagarsförsäkring med förbud mot endagsersättning går miste om ersättning för två arbetslösa dagar. Även för vissa arbetstagare med femdagarsvecka torde det kunna inträffa att ett absolut förbud blir ekonomiskt betungande. Förhållandena kan här växla mellan olika företag eller arbetsplatser och arbetstagargrupper. Jag anser därför att förbudet inte bör göras undantagslöst. På grund av de växlande förhållandena bör tillsynsmyndigheten äga befogenhet att i varje särskilt sådant fall bevilja undantag.

De omständigheter som talar mot ersättning för enstaka arbetslös dag i en kalendervecka gör sig inte gällande med samma styrka om en sådan dag inleder eller avslutar en längre sammanhängande arbetslöshetsperiod. Jag anser därför att förbudet mot endagsersättning inte bör gälla i detta fall och att skillnad då inte bör göras mellan fem- och sexdagarsarbetande kassamedlemmar.

Utredningen har inte funnit det möjligt att beräkna kostnaderna för en-
4 — *Bihang till riksdagens protokoll 1964. 9 saml. 2 avd. Nr 48*

dagersättning men uttalar att de inte skulle kunna få någon större betydelse för kassornas ekonomi. I det särskilda yttrande, som avgivits av två ledamöter, anförs att följderna av rätt till endagersättning inte kan överblickas. Med det system jag här förordat, nämligen att förbud mot sådan ersättning alltså är huvudregeln men att undantag får förekomma, undviks risken för oförutsebara kostnadsökningar.»

Arbetslöshetsförsäkringens finansiering samt kostnadsberäkning

Föredragande departementschefen har anfört:

»Den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen har under senare år finansierats med avgifter till omkring 50 procent, med statsbidrag till omkring 40 procent och med fondavkastning till omkring 10 procent. Statsbidraget är konstruerat så att dess andel av totalkostnaderna stiger när dessa ökar. Under försäkringsåret 1958/59 utgjorde sålunda bidragsandelen drygt 55 procent medan avgifterna det året täckte endast 38 procent av utgifterna. Oavsett sådana fluktuationer har fondavkastningen ökat sedan 1945, både nominellt och i fråga om andel i kostnaderna. Fonderna har således inte behövt tas i anspråk i nämnvärd omfattning.

I likhet med utredningen finner jag inte anledning att i detta sammanhang överväga någon ändring beträffande de sålunda angivna formerna för den nuvarande försäkringens finansiering.

Rörande kostnadsfördelningen mellan staten och de försäkrade samt den därmed nära sammanhängande frågan om statsbidragets former och belopp har både utredningen och remissinstanserna framlagt förslag till ändringar i nuvarande ordning.

Till en början finner jag i likhet med utredningen och riksrevisionsverket att underlag f. n. inte finns för att mera genomgripande reformera statsbidragssystemet. De ändringar av statsbidragsreglerna som nu kan genomföras måste därför grundas på de nuvarande statsbidragsformerna.

Vad först angår grundstatsbidraget behåller utredningen den nuvarande principen som innebär att bidragets andel i dagessättningen sjunker i den mån dagessättningen stiger. Enligt förslaget sjunker grundstatsbidraget successivt från 50 procent vid lägsta dagpenning till 35 procent vid högsta dagpenning. Vid remissbehandlingen har inte gjorts någon invändning mot systemet med procentberäknade i stället för nuvarande fasta bidragsbelopp. Eftersom det blir lättare att tillämpa ett sådant system, tillstyrker jag förslaget.

I några yttranden föreslås att bidragsprocenten bestäms till 50 procent oavsett dagpenningens storlek eller i vart fall inte sätts under 40 procent. Som skäl anförs bl. a. att kassorna därigenom skulle få möjlighet att öka dagpenningen utan avgiftshöjning, en ökning som anses nödvändig till

följd av penningvärdets förändring och behovet av standardhöjning. Kostnadsberäkningar, vilka arbetsmarknadsstyrelsen utfört på samma grunder som utredningen, visar att ett grundstatsbidrag med en från 50 till 40 procent fallande skala skulle öka kostnaderna med 2,9 milj. kr. utöver den kostnadsökning om 25,9 milj. kr. för detta bidrag som föranleds av utredningens förslag. Jag delar den i de nämnda yttrandena hävdade meningen att dagpenningbeloppen behöver höjas med hänsyn till att lönerna stigit avsevärt och därför att ersättningens värde påverkats av penningvärdets förändringen. Den avgiftshöjning som behövs för att, med hjälp av det av utredningen föreslagna grundstatsbidraget, återställa dagpenningens verkliga värde och därjämte åstadkomma en viss standardhöjning torde emellertid inte behöva bli alltför betungande och jag kan därför inte förorda att grundstatsbidraget ökas utöver vad utredningen föreslagit.

Utredningens förslag angående dagpenningbidrag, barntilläggsbidrag och förvaltningsbidrag har lämnats utan erinran vid remissbehandlingen. Jag biträder dessa förslag.

Uppgiften att skapa former för avgiftsutjämning mellan kassorna har utredningen löst genom att föreslå ett särskilt tillägg till grundstatsbidraget. Till utgångspunkt för beräkning av tilläggsbidraget bör enligt utredningen tagas det för samtliga kassor uträknade genomsnittliga antalet ersättningsdagar per medlem och år under den senast förflutna tioårsperioden. Överstiger antalet ersättningsdagar i en kassa eller klass under ett visst försäkringsår nämnda genomsnitt med minst 75 men inte 100 procent, skall enligt förslaget grundstatsbidraget ökas med 10 procent. Överskrids genomsnittet med minst 100 procent föreslås grundstatsbidraget öka med 25 procent.

En reservant i utredningen och några remissinstanser anser att förslaget inte medför tillräcklig avgiftsutjämning.

Av följande sammanställning, som tillhandahållits av arbetsmarknads-

Procent varmed genomsnittet överskridits	Antalet försäkrade försäkringsåret	
	1961/62	1962/63
25— 74,9	7 635	27 714
75— 99,9	328	3 844
100—149,9	44 393	23 969
150—299,9	145 340	180 281
300—	5 959	5 986
Hela antalet försäkrade	1 390 000	1 420 000

styrelsen, framgår hur många försäkrade som under försäkringsåren 1961/62 och 1962/63 funnits i kassaklasser, där antalet ersättningsdagar överstigit tioårsgenomsnittet med angivna procenttal.

Av arbetsmarknadsstyrelsen utförda kostnadsberäkningar visar att ett i enlighet med remissförslagen påbyggt särskilt grundstatsbidrag, utgående med 40 procent i de kassor där tioårsgenomsnittet överskrids med mer än 150 procent, skulle vid en arbetslöshet av samma omfattning som 1962/63 öka statsbidragskostnaderna för det särskilda bidraget med 2,6 milj. kr. utöver den ökning om 3,5 milj. kr. som föranleds av utredningens förslag. Arbetsmarknadsstyrelsen har vidare påpekat att utredningens förslag på denna punkt rätteligen torde medföra en kostnadsökning om 5,4 milj. kr. i stället för 3,5 milj.

Jag delar utredningens uppfattning att möjligheter till en ytterligare avgiftsutjämning bör skapas genom ett särskilt tillägg till grundstatsbidraget. En förutsättning för att sådant särskilt statsbidrag skall utgå synes böra vara att det genomsnittliga antalet ersättningsdagar per medlem och år varit minst dubbelt så stort som genomsnittet under den sist förflutna tioårsperioden. I enlighet med utredningens förslag bör grundstatsbidraget i dessa fall höjas med 25 procent. För att åstadkomma en mjukare övergång när arbetslösheten sjunker under nämnda nivå föreslås — likaledes i enlighet med utredningens förslag — ett 10-procentigt särskilt statsbidrag till kassor inom vilka antalet ersättningsdagar med 75 procent överstiger genomsnittet under sistförflutna 10-årsperiod. Såsom framgår av det föregående är redan nu statsbidraget till arbetslöshetskassorna konstruerat så att dess andel av totalkostnaderna stiger när dessa ökar. Om det särskilda grundstatsbidraget skulle höjas utöver vad jag föreslagit, skulle enligt min mening allt för stora avvikelser från den normala kostnadsfördelningen mellan statsbidrag och avgifter ske beträffande vissa kassors finansiering. En ytterligare påbyggnad av det särskilda statsbidraget vid högre arbetslöshet kan jag därför inte tillstyrka.

Emellertid anser jag en ytterligare avgiftsutjämning önskvärd för att stödja kassor som är speciellt hårt belastade och därför har avgifter som är särskilt höga i förhållande till genomsnittet. Sådant stöd bör kunna lämnas efter prövning i varje enskilt fall och särskilda medel bör stå till förfogande för ändamålet. Till denna fråga återkommer jag i det följande.

Det av utredningen föreslagna ändrade systemet för utbetalning av statsbidragen, vilket avviker från den rådande principen att statsbidrag utbetalas efter budgetårets utgång, kan jag inte tillstyrka.

Det är vanskligt att beräkna kostnaderna för de av mig förordade ändringarna av arbetslöshetsförsäkringen, eftersom flera på dem inverkanse faktorer är osäkra. Utredningen har också framhållit att dess beräkningar är ungefärliga. Den största utgiftsökningen orsakas enligt utredningen av att dagpenningen höjs, ersättningstiden förlängs och säsongbegränsningarna slopas. Härtill beräknas komma smärre kostnadsökningar på grund av föreslagna detaljändringar. Å andra sidan uppkommer en viss besparing enligt förslaget. Den kostnadsökning som under de närmaste åren kan för-

anledas av att antalet försäkrade ökas har beaktats av utredningen. Däremot faller de ökningarna som skulle bli följden av att dagpenningen höjs till mer än omkring 30 kr. utanför beräkningarna. Utredningen räknar med en total kostnadsökning om 39,8 milj. kr., varav 33,2 milj. täcks av statsbidrag. Med hänsyn till vad förut nämnts om arbetsmarknadsstyrelsens beräkning av kostnaden för särskilt grundstatsbidrag bör sistnämnda belopp justeras uppåt med 1,9 milj. kr.

De av mig förordade bestämmelserna skiljer sig från utredningens förslag på några punkter som får betydelse i kostnadshänseende. I fråga om ålderspensionärerna har jag föreslagit att nuvarande begränsning av statsbidraget till halva den tid som gäller för övriga försäkrade behålls. Den av utredningen för förlängd ersättningstid beräknade bidragsökningen om 0,6 milj. kr. torde därför bortfalla till största delen. Mitt förslag att förbudet mot ersättning för enstaka arbetslös dag i princip skall bestå innebär minskade kostnader jämfört med utredningens förslag. Det är emellertid inte möjligt att här ange några belopp. Slutligen innebär mitt förslag om barn-tillägg att en av utredningen beräknad besparing om 0,4 milj. kr. inte uppkommer. I sin helhet medför således mitt förslag ungefär samma kostnadsökning som utredningens.

Sammanfattningsvis kan alltså konstateras att ett genomförande av utredningens förslag med de av mig förordade modifikationerna innebär för ett normalår att de totala kostnaderna för försäkringen stiger från ca 140 milj. kr. till i runt tal 180 milj. kr. Av kostnadsökningen ca 40 milj. kr. faller i det närmaste 90 procent på statsbidraget. På kassorna faller en kostnadsökning av knappt 5 milj. kr. Då kassorna under senare år fonderat mellan 20 och 30 milj. kr. årligen torde denna kostnadsökning inte innebära någon väsentlig belastning för kassorna som en helhet. För de enstaka fall då en mera allvarlig belastning skulle bli följden finnes enligt vad jag i det föregående förordat möjligheter för Kungl. Maj:t att ingripa med särskilda åtgärder.»

De i propositionen nr 116 framlagda författningsförslagen

Föredragande departementschefen har i anslutning till de föreslagna författningsändringarna anfört:

»Förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 14 december 1956 (nr 629) om erkända arbetslöshetskassor

10 §.

Enligt 38 § tredje stycket skall beslut om fränkännande av ersättning för viss tid och om innehållande av ersättning beträffande medlem, som svikligen uppgivit eller förtigit något förhållande av betydelse för bedömning av

hans rätt till ersättning, anmälas för tillsynsmyndigheten. Sådan anmälningskyldighet har ansetts böra införas även för de i 10 § reglerade fallen att medlem vägras inträde i eller utesluts ur kassa av ifrågavarande anledning.

11 §.

Ändringarna i denna paragraf har tillkommit för att göra det möjligt att anpassa arbetslöshetsförsäkringen till internationella överenskommelser.

Erkända arbetslöshetskassor äger enligt 25 § överenskomma att tid, för vilken medlem betalat avgift i en kassa, helt eller delvis får räknas honom till godo i annan kassa när han övergår till denna. Detsamma gäller tid som enligt 23 § skall tillgodoräknas trots att avgift inte erlagts. Överenskommelse av motsvarande innebörd får träffas med erkänd arbetslöshetskassa i främmande stat, där obligatorisk arbetslöshetsförsäkring inte finns. Också för det fall att obligatorisk försäkring finns i främmande stat kan svensk kassa medge att tid, för vilken avgift erlagts till den främmande statens försäkring, får tillgodoräknas vid tillämpning av 23 §.

Arbetsmarknadsstyrelsen erinrar i sitt remissyttrande om ett av Europarådets expertkommitté för social trygghet utarbetat förslag till konvention rörande social trygghet för utlänningar och flyttande personer. Enligt detta förslag skall arbetsperioder, som fullgjorts i ett land, där lagstiftningen rörande arbetslöshetshjälp avser ett av avgifter oberoende system, även få tillgodoräknas vid flyttning till ett land med avgiftssystem. Arbetsmarknadsstyrelsen anser en sådan tillgodoräkningsrätt önskvärd och föreslår därför att 25 § utformas så att Sverige kan ratificera en blivande konvention i enlighet med expertkommitténs förslag.

Jag biträder uppfattningen att arbetslöshetskasseförordningen nu bör utformas så att den gör det möjligt för kassorna att tillämpa de internationella överenskommelser som vårt land kan komma att ansluta sig till. Detta bör emellertid ske genom en allmänt hållen bestämmelse som medger avvikelser från förordningens alla föreskrifter om rätt att vinna inträde och kvarstå som medlem i arbetslöshetskassa och att erhålla ersättning från kassan. En sådan bestämmelse har därför intagits som ett nytt stycke i 11 §, vilken i övrigt behandlar frågor om andra än svenska medborgare. Efter som stycket avser även ersättningsrätt har till avsnittets rubrik fogats »m. m.».

Överenskommelser med kassa i främmande stat torde inte träffas utan att en överenskommelse finns mellan Sverige och den främmande staten. Motsvarande torde gälla om medgivande att tillgodoräkna tid för vilken avgift erlagts till främmande stats försäkring. Införes det här föreslagna tillägget till 11 §, bör därför 25 § första stycket andra punkten och andra stycket upphävas och 31 § 2 mom. ändras.

16 §.

Jag biträder utredningens förslag om att göra det möjligt för kassorna att tillämpa det avgiftssystem som från olika synpunkter kan vara lämpligast. På grund härav har gjorts en ändring i 16 §, varigenom bestämmelsen om tid för avgifterna utgått. Viktigt är att systemet med kontinuerlig avgiftsbetalning inte ökar avgifterna. Det vid remissbehandlingen framkomna förslaget att avgiftsreglerna skall fastställas i samråd med tillsynsmyndigheten anser jag därför böra följas.

18 §.

Ändringarna i denna paragraf innebär att ordet daghjälp utbyts mot dagpenning, att familjetillägg ersatts med barntillägg samt att möjligheten att utge ersättning i naturaförmåner slopats.

19 §.

Ändringarna i denna paragraf innebär att bestämmelserna om make- och husföreståndarinetillägg utgått.

21 §.

Av 33 § i dess föreslagna lydelse följer att försäkringsersättning kan utgå när kassamedlem har arbetat mindre än fyra dagar i veckan vid det företag där han fortlöpande är anställd. Ersättningsrätten är inte som hittills beroende av att minskningen i antalet arbetsdagar varit en följd av driftsinskränkning. Även då minskningen haft sin grund t. ex. i rationalisering kan ersättning utgå. 21 § första stycket har omarbetats så att det korresponderar med 33 § i fråga om de fall då arbetsgivarintyg begärs rörande där avsett s. k. korttidsarbete.

22 §.

Ändringen i denna paragraf avser sättet för kassamedlemmarnas arbetskraftsutbud och kontakt med arbetsförmedlingen.

I likhet med utredningen och remissinstanserna anser jag att arbetslös kassamedlem för att bli berättigad att tillgodoräkna sig karenstid och erhålla ersättning bör vara beredd till arbete även sådana dagar då kassaersättning inte kan utgå, exempelvis den sjätte dagen i femdagarsförsäkringen, sön- och helgdag och s. k. storhelgdagsaftnar (32 § första stycket och andra stycket 1) och 2) enligt den föreslagna nya lydelsen) samt dag då till följd av förordnande enligt 33 § dagpenning inte skall utgå.

Det arbete, som medlemmen skall vara skyldig att anta, bör uppenbarligen vara att anse som lämpligt enligt 36 §. Liksom hittills bör medlemmen också vara anmäld som arbetssökande under den tid han vill tillgodoräkna

för karens och ersättning. Som framhålls i några yttranden måste man emellertid räkna med att medlem kan bli förhindrad att åtaga sig erbjudet lämpligt arbete viss dag eller flera dagar under tid då han är anmäld som arbetsökande. Kan skälet till sådant hinder godtas av kassan bör i enlighet med gällande praxis medlemmen äga rätt att på sitt kassakort deklarerat hinder utan annan påföljd än att den tid, som hindret omfattar, inte beaktas vid beräkning av karenstid eller ersättningsgilla dagar. Detta kommer till uttryck i första stycket andra punkten.

Karenstid får inte räknas tidigare än från och med det första besöket hos arbetsförmedlingen. Detta framgår av 28 § 1 mom. första stycket, där det krävs att intyg om sådant besök, eller om befrielse därifrån, skall företes för varje karensdag. Jag anser i likhet med några remissinstanser att 22 §, som behandlar medlemmarnas kontakt med arbetsförmedlingen, bör innehålla en tydlig föreskrift om vad sålunda gäller så att missförstånd undviks. Föreskriften har intagits i första stycket första punkten.

Vid utformningen av paragrafen har även beaktats vad utredningen föreslagit om antalet besök.

23 §.

Rätten till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen är knuten till förutsättningen att den arbetslöse sedan viss tid mera varaktigt tillhör arbetsmarknaden. För att i detta hänseende avgränsa de ersättningsberättigade kategorierna finns två avgiftsvillkor, i 23 § 1 mom. det icke tidsbestämda och i 23 § 2 mom. det tidsbestämda villkoret. En skillnad mellan dem är att barnbördstid inte får tillgodoräknas som kvalifikation för ersättning enligt det icke tidsbestämda villkoret. Detta har nämligen till syfte att från ersättningsrätt utmönstra dem som inte mera varaktigt inträtt i arbetslivet. Vid de gällande bestämmelsernas tillkomst uttalades (prop. 1956: 144 s. 76) att en rätt att tillgodoräkna barnbördstid skulle komplicera bestämmelserna rörande det icke tidsbestämda avgiftsvillkoret, enär man i så fall finge å ena sidan föreskriva att kvinnan tillhört försäkringen i minst tio månader och å andra sidan begränsa den tillgodoräkningsbara barnbördstiden till de dagar, för vilka tilläggspenning uppburits enligt lagen om moderskapshjälp.

Utredningen anser att några vägande motiv inte finns för den nuvarande olikheten mellan de båda villkoren i fråga om barnbördstid. För dem som handhar försäkringen medför däremot denna olikhet praktiska olägenheter. Utredningen föreslår därför, att för barnbörd avgiftsbefriad tid får tillgodoräknas medlem även i det icke tidsbestämda avgiftsvillkoret under samma förutsättning som nu gäller för tid som är avgiftsbefriad på grund av yrkesutbildning eller värnplikt, dvs. att medlemmen skall ha erlagt minst tolv veckoavgifter (tre månadsavgifter) före avgiftsbefrielsen. Vidare bör stadgas samma begränsning som för närvarande gäller i fråga om tillgodoräkandet i det tidsbestämda avgiftsvillkoret, nämligen att det skall avse endast

sådan tid för vilken medlemmen med anledning av barns börd uppburit tillläggssjukpenning enligt 3 kap. 13 § lagen om allmän försäkring. Antalet fall, då ersättningsrätt kommer att förvärvas genom denna uppmjukning av bestämmelserna, blir enligt utredningen ytterligt få och kommer inte att ha någon nämnvärd betydelse för arbetslöshetskassornas ekonomi.

Vid remissbehandlingen har utredningens förslag lämnats utan erinran och jag anser för min del att det bör genomföras. 23 § är omarbetad i enlighet härmed.

25 §.

Angående ändringarna i denna paragraf hänvisas till vad som anförts vid 11 §.

28 §.

Den k a r e n s t i d om fem dagar, som föreslås i prop. 1964: 115 rörande anslag till arbetslöshetsförsäkringen, kommer till uttryck i 1 mom.

Någon erinran har inte gjorts mot utredningens förslag att räkna r a m t i d e n i kalenderveckor. Eftersom en sådan beräkning förenklar tillämpningen biträder jag detta förslag.

När det sedan gäller ramtidens längd vill jag till en början nämna att jag i 32 § tredje stycket föreslagit att ersättning i regel inte skall utgå för enstaka arbetslös dag i en kalendervecka. Eftersom av 28 § 1 mom. tredje stycket följer att dag, som inte är ersättningsgill, inte heller får inräknas i karenstid, saknar sådan enstaka arbetslös dag i allmänhet betydelse för frågan om ramtidens längd, något som utredningen också nämnt i sina överväganden om de femdagarsarbetande.

Medlemmar med sexdagarsvecka, vilka har korttidsarbete, kan som utredningen framhåller drabbas särskilt hårt av endagsförbudet. Den lösning utredningen här tänker sig, nämligen undantag från förbudet genom beslut av tillsynsmyndigheten, har jag föreslagit i 32 § tredje stycket. Mitt förslag går något längre i det att undantag blir möjligt även för medlemmar som normalt har femdagarsvecka. Har undantag medgivits är likväl den av utredningen föreslagna ramtiden fyra veckor inte tillräcklig för att femdagarskarensen skall kunna intjänas av medlemmar med korttidsarbete om fyra dagar i veckan. Jag anser att denna fråga bör lösas så att ramtiden får uppgå till fem veckor om tillsynsmyndigheten enligt 32 § tredje stycket andra punkten medgivit att ersättning får utgå för enstaka arbetslös dag.

1 mom. andra stycket har i enlighet med utredningens förslag ändrats så att karenstiden i överensstämmelse med den förut nämnda ILO-konventionen får förlängas endast vid s ä s o n g a r b e t e.

Jag biträder utredningens förslag att helgdagar och s. k. storhelgdagsaft-

nar, som nämns i 32 § andra stycket 2), skall vara karensförbudna dagar. Förbudet är generellt och gäller även om tillsynsmyndigheten enligt nyssnämnda stycke medgivit att ersättning får utgå för sådan dag. Förslaget kommer till uttryck i 28 § 1 mom. fjärde stycket.

I anslutning till utredningens förslag om karensbefrielse anmärker riksförsäkringsverket att samordningen mellan sjuk- och arbetslöshetsförsäkring i vissa hänseenden inte är tillfredsställande. De påtalade olägenheterna torde efter vad jag kunnat finna i vart fall inte innebära minskade förmåner för de försäkrade. Samordningsfrågan lär inte kunna lösas utan att lagstiftningen om allmän försäkring berörs. Underlag för en sådan lösning föreligger inte f. n. Jag är därför inte beredd att nu ta ställning till denna fråga. Bestämmelsen i 2 mom. om karensbefrielse i samband med sjukdom och barnsörd har därför i enlighet med utredningens förslag bara gjorts till föremål för redaktionella ändringar. Sjukpenning enligt lagen om allmän försäkring innefattar även tilläggssjukpenning enligt 3 kap. 13 § samma lag.

Bestämmelsen om karensbefrielse i samband med värnpliktstjänstgöring har omarbetats i enlighet med utredningens förslag.

Jag biträder utredningens förslag att yrkesutbildning under vissa förutsättningar får befria från kravet på karenstid. Överstyrelsen för yrkesutbildning anmärker att förslaget i några hänseenden är för snävt utformat. Jag anser att vad överstyrelsen anfört kan läggas till grund för den prövning som tillsynsmyndigheten enligt utredningens förslag skall göra av frågan om utbildningen kan godkännas som karensbefrielseanledning. Det har därför inte ansetts påkallat att hänföra karensbefrielsen till viss typ av kurs; i stället har liksom i vissa andra paragrafer i förordningen använts ordet yrkesutbildning.

I 3 mom. kommer den föreslagna engångskarensen till uttryck. Bestämmelsen i 3 mom. första stycket andra punkten innebär, att även karensdag, som infaller under försäkringsårets sista månad och som ligger inom den föreskrivna ramtiden, får tillgodoräknas vid beräkning av karens under det nya försäkringsåret. Detta gäller i motsvarande mån tid, för vilken karensbefrielse erhålls.

Om medlem uppbär dagpenning i omedelbar anslutning till försäkringsårets utgång, behöver han enligt 3 mom. andra stycket inte fullgöra ny karens, så länge han är oavbrutet arbetslös och åtnjuter dagpenning. Denna modifikation i reglerna om engångskarensens giltighetstid har i enlighet med ett förslag av utredningen gjorts av den anledningen att den långvarigt arbetslöse eljest skulle drabbas oskäligt hårt genom krav på ny karenstid vid det nya försäkringsårets ingång. Regeln innebär, att även arbete under enstaka dag föranleder att medlemmen därefter skall genomgå karenstid; härigenom undviks en i praktiken svårtillämplig bestämmelse om när pågående arbetslöshetsperiod skall anses ha upphört.

29 §.

För att skapa administrativ förenkling och underlätta medlemmarnas flyttning mellan kassor har vissa till sin storlek bestämda dagpenningbelopp, mellan vilka kassorna får välja, fastställts i denna paragraf. Beloppen har en för hela arbetslöshetsförsäkringen gemensam bokstavsbeteckning. En viss dagpenningklass har samma dagpenningbelopp oavsett i vilken kassa den förekommer.

I prop. 1964: 115 föreslås dagpenningen bli kompletterad med endast barn tillägg. De nuvarande bestämmelserna om make- och husföreståndarinnetillägg har därför fått utgå.

Utredningen erinrar om att Sverige ratificerat den av internationella arbetsorganisationen (ILO) år 1952 antagna konventionen nr 102 angående minimistandard för social trygghet. I artikel 22: 1 i konventionen stadgas, att minimiförmånen skall utgöras av en periodisk utbetalning, beräknad enligt bestämmelserna i artikel 66. Denna innehåller, att minimiersättning (inklusive familjetillägg) till en standardförmånstagare — vilken är angiven såsom en man med hustru och två barn — skall utgöra 45 procent av en vuxen manlig grovarbetares lön jämte allmänna familjeförmåner. Föreskriften om minimiersättning har således begränsats att gälla en förmånstagare av genomsnittstyp. Enligt artikel 71: 3 skall medlemsstat »ikläda sig ansvaret för vederbörligt tillhandahållande av de förmåner, som skola utgå enligt denna konvention och vidtaga alla nödiga åtgärder i sådant syfte».

Enligt konventionen föreligger inte skyldighet för medlemsstat att i vederbörande författning ange ett fixerat minimibelopp för ersättningen till arbetslös standardförmånstagare. Ett sådant skulle enligt min mening för övrigt från praktisk synpunkt vara olämpligt i den svenska försäkringen eftersom lönerna ändras från år till år, och det skulle vålla arbetslöshetskassorna tekniska svårigheter att för varje år anpassa dagpenningens minimibelopp till löneutvecklingen. Jag är angelägen framhålla att den svenska arbetslöshetsförsäkringen väl tillgodoser konventionens trygghetskrav. För att även formellt vinna överensstämmelse med konventionen har till förevarande paragraf fogats en föreskrift, som ålägger kassorna att bestämma förmånerna så att minimistandarden upprätthålls.

I 2 mom. behandlas ersättning i samband med kortare daglig arbetstid. De gällande bestämmelserna innebär att en i övrigt arbetslös medlem kan arbeta högst två timmar per dag utan att förlora sin ersättningsrätt. Är arbetet bisyssla får det dock omfatta tre timmar. Den som eljest arbetat mer än två men högst fyra timmar kan med tillsynsmyndighetens medgivande få halv ersättning från kassan.

Utredningen upplyser att dessa bestämmelser hittills tillämpats mycket restriktivt så att halv ersättning i regel utgivits endast i samband med tillfälligt arbete som pågått en eller två dagar. För att bättre anpassa försäk-

ringen till de skiftande arbetstidsförhållandena på arbetsmarknaden föreslår utredningen att denna praxis uppmjukas. Vidare föreslås att de relativt schematiska omräkningsreglerna kompletteras med en omräkningsregel genom vilken kortare arbetstid än fyra timmar per dag kan räknas om per vecka i hela arbetsdagar för vilka ersättning inte kan utgå. Härigenom blir det möjligt att exaktare anpassa ersättningen till förhållandena i enskilda fall. Utredningen anger följande exempel.

En arbetslös kassamedlem erbjuds ett vikariat som tidningsbud 3 timmar om dagen. Om han antar erbjudandet, förlorar han med nuvarande bestämmelser sin ersättning från arbetslöshetskassan, i fall dess stadgar saknar föreskrift om halv ersättning vid arbete 2—4 timmar. Detsamma gäller, om denna föreskrift finns, men ifrågavarande vikariat avser en längre tid. Därest arbetet ej överstigit 2 timmar per dag, hade hel ersättning kunnat utgå, även om det inte varit fråga om ett kortvarigt arbete. Dock torde 2-timmarsregeln knappast ha varit avsedd för arbete 2 timmar per dag under någon längre tid. Såsom andra exempel kan nämnas mjölkkörning vissa timmar under några dagar i veckan, några timmars bokföring om dagen på ett mindre kontor eller kägelnresning i en bowlinghall. Det är inte rimligt, att dagersättningen skall gå helt förlorad, om den arbetslöse tar sådana arbeten. I dessa och liknande fall löses inte ersättningsfrågan alltid på ett tillfredsställande sätt genom bestämmelsen om halv ersättning. Detta gäller i än högre grad beträffande arbeten med mera oregelbunden arbetstid.

Eftersom arbetslöshetsförsäkringen främst är en inkomstbortfallsförsäkring föreslår utredningen att rätten till ersättning blir oberoende av bisyssla och dennas omfattning. Bisysslan får dock inte hindra den försäkrade från att uppträda som arbetssökande. Vidare måste medlem för att ett arbete skall betraktas såsom bisyssla ha haft detta samtidigt med en huvudsyssla före arbetslöshetens inträde. Arbete som erhålls under en arbetslöshetsperiod skall således påverka ersättningsrätten enligt 2- och 4-timmarsreglerna samt den föreslagna omräkningsregeln, såvida det inte klart kan visas att arbetet, t. ex. fastighetsskötsel, är avsett att fortsätta även då den försäkrade återinträtt i arbete i full omfattning.

Vad utredningen sålunda föreslagit om ersättning vid kortare daglig arbetstid har lämnats utan erinran vid remissbehandlingen. För egen del förordar jag att förslagen genomförs. Omräkningsregeln har i enlighet härmed intagits som ett särskilt stycke. Därjämte har utsagts att hänsyn inte skall tas till bisyssla. Jag vill tillägga att halv ersättning från arbetslöshetskassa inte får ta formen av något slags löneutfyllnad och inte heller bli mera långvarig samt att bisyssla inte i större utsträckning än hittills bör godtas som skälig anledning till vägran att ta arbete på annan ort än hemorten eller på normal arbetstid.

Övriga ändringar i paragrafen är av redaktionell art.

30 §.

Beträffande grunderna för överförsäkrings inverkan på ersättningens storlek hänvisar jag till vad jag anfört i prop. 1964: 115. Jag har där förordat att överförsäkringsgränsen bestäms så att från dagsinkomsten dras dels ett belopp motsvarande preliminär skatt, dels ca $\frac{1}{6}$ av nettosinkomsten samt att därvid inte görs skillnad mellan familjeförsörjare och andra. Den överförsäkringstabell, som skall fastställas av Kungl. Maj:t med stöd av förevarande paragraf, torde som hittills få fogas som bilaga till arbetslöshetskasseförordningens tillämpningskungörelse.

Den dagsinkomst, till vilken överförsäkringsbestämmelserna anknyter, är f. n. $\frac{1}{6}$ av den veckolön eller $\frac{1}{25}$ av den månadslön som medlemmen före arbetslösheten vanligen åtnjöt under arbetstid som var normal för honom. Då dagersättningen enligt förslaget grundas på fem dagars arbetsvecka har bestämmelserna i 1 mom. ändrats så att med dagsinkomsten avses $\frac{1}{5}$ av veckolönen eller $\frac{1}{22}$ av månadslönen.

I 2 mom. har gjorts ett av utredningen föreslaget tillägg, varigenom understöd som påverkar ersättningsbeloppet, kommer att avdras endast med nettobeloppet efter avdrag av preliminär skatt.

3 mom. innehåller bestämmelser om avdrag från kassaersättning av belopp motsvarande ålderspension. Härom hänvisar jag också till vad jag anfört i prop. 1964: 115. Det där framlagda förslaget innebär, att ålderspensionärerna då de uppbär kassaersättning inplaceras i avdragsklasser enligt en särskild avdragstabell. Denna torde i enlighet med de grunder jag angivit få fastställas av Kungl. Maj:t på samma sätt som överförsäkringstabellen.

För dagpenning och barntillägg gäller olika statsbidrag. Det är då nödvändigt med en föreskrift om vilken av dessa båda ersättningsformer som i första hand skall bli föremål för minskning av ersättningen enligt förevarande paragraf. I 4 mom. stadgas därför, liksom f. n., att barntillägget först skall nedsättas eller innehållas.

31 §.

Ändringarna i denna paragrafs 1 mom. avser ersättningstidens längd. Antalet dagar är mindre än enligt gällande lydelse. Som jag anfört i prop. 1964: 115 innebär emellertid förslaget, att ersättningstiden i veckor räknat förlängs, eftersom ersättning utgår för högst fem dagar varje kalendervecka. Angående ändringarna i 2 mom. hänvisas till vad som anförts vid 11 §.

32 §.

Övergången till femdagarsförsäkring kommer till uttryck i paragrafens första stycke. Beträffande mina allmänna överväganden och förslag i detta ämne kan jag hänvisa till prop. 1964: 115.

Ersättningsberäkningen i femdagarsförsäkringen grundas enligt första stycket till en början på en kombination av antalet arbetade och antalet arbetslösa dagar i en kalendervecka. Summan av sådana dagar får inte överstiga fem i en vecka. För kassamedlemmar med sexdagarsvecka skulle i femdagarsförsäkringen denna regel medföra ersättningsrätt för den sjätte dagen vid arbetslöshet hela veckan. Efter fem dagar skulle nämligen den föreslagna nya karenperioden vara fullgjord. I enlighet med ett förslag av utredningen har därför karensdag jämställts med ersättningsdag vid tillämpningen av första stycket. Antalet arbetsdagar + ersättningsdagar + karensdagar får följaktligen uppgå till högst fem per vecka. Med arbetsdag förstås dag, då arbete utförts i sådan utsträckning att dagpenning inte kunnat utgå för den. Dag för vilken hel eller halv ersättning kan utgå är ersättningsdag.

Vad utredningen anfört och föreslagit i fråga om avtalsenliga fridagar och helgdagsaftnar överensstämmer med min uppfattning. Förslaget kommer till uttryck i andra stycket 2).

Utredningens förslag om begränsning i valfriheten mellan tilläggssjukpenning och kassaersättning vid havandeskap innebär att kvinnor, som är i det närmaste fullt arbetsföra intill dagarna före förlossningen, skulle försättas i sämre ställning än hittills. Såsom landsorganisationen framhåller skulle även andra försämringar kunna bli följden. Jag anser därför att det inte finns tillräckliga skäl att nu frågå gällande praxis.

I frågan om valfrihet mellan kassaersättning och utbildningsbidrag vid yrkesutbildning vill jag här förutskicka att jag i 36 § föreslår att deltagande i sådan utbildning i vissa fall skall vara förutsättning för rätt till kassaersättning. På grund härav och då, såsom framgår av vissa remissvar, tvekan kan råda om utbildningsbidragen alltid ger eller kommer att ge samma ekonomiska trygghet som kassaersättningen anser jag att valfriheten bör behållas och sådan ersättning alltså få utges vid yrkesutbildning.

Enligt gällande bestämmelser utgår inte ersättning för enstaka arbetslös dag i en kalendervecka. I min framställning tidigare denna dag har jag — med frångående av utredningens förslag — förordat att ett motsvarande förbud i princip skall gälla även i femdagarsförsäkringen. Den som under en kalendervecka i fyra dagar arbetat i sådan utsträckning, att hel dagpenning inte kunnat utgå för någon av dagarna bör således inte bli berättigad till ersättning om han är arbetslös den femte dagen. Denna huvudregel kommer till uttryck i tredje stycket första punkten.

Redan i min tidigare framställning har jag anfört att det här aktuella förbudet inte bör vara undantagslöst. En kassamedlem som normalt har sex dagars arbetsvecka skulle i femdagarsförsäkringen gå miste om ersättning inte för en utan för två arbetslösa dagar. Även vissa arbetstagare med femdagarsvecka kan tänkas bli särskilt hårt drabbade av ett absolut förbud mot

endagsersättning. Vid s. k. korttidsarbete, som behandlas närmare vid 33 §, kan i vissa fall undantag också vara befogat. Det torde inte vara möjligt att i författningstexten ange de fall då undantag bör göras. Det får i varje särskilt fall undersökas huruvida en viss grupp arbetstagare, exempelvis vid ett särskilt företag eller på en viss arbetsplats, behöver förmånen av ersättning för den enstaka dagen och om undantag kan medges utan olägenhet med hänsyn till vederbörande kassas ekonomi och utan risk för missbruk eller konsekvenser som är mindre önskvärda från arbetsmarknadssynpunkt. På grund av det anförda har i tredje stycket stadgats att tillsynsmyndigheten äger medge undantag om särskilda skäl föranleder det.

Det föreslagna förbudet skall inte heller gälla om en enstaka arbetslös dag i en kalendervecka inleder eller avslutar en sammanhängande arbetslös period som är längre än en vecka. Medlem, som fullgjort sin karens och som blir arbetslös fredag, får således ersättning för fredagen om han är arbetslös hela den närmast följande kalenderveckan.

33 §.

Paragrafen behandlar s. k. korttidsarbete. Därmed avses att det ordinarie antalet arbetsdagar reduceras för en viss tidsenhet, t. ex. per vecka, huvudsakligen i samband med driftinskränkning eller rationalisering.

Som nämnts under 32 § kan ersättning f. n. inte utgå för enstaka arbetslös dag i en vecka. Arbetslöshetens art och orsak saknar således betydelse. Enligt förevarande paragraf gäller vidare vid korttidsarbete, som pågår mindre än fem dagar i veckan, att antalet ersättningsdagar i veckan minskas med en. Vid korttidsarbete om fyra dagar skulle enligt den nu gällande huvudregeln i 32 § ersättning utgå för två dagar men skall alltså enligt 33 § utgå för bara en dag. Tillsynsmyndigheten får befria kassa från skyldigheten att göra korttidsavdrag, när skäl är därtill.

Korttidsavdragen har enligt utredningen sin orsak i svårigheten att avgöra om kortare arbetsvecka än normalt verkligen innebär korttidsarbete eller i själva verket grundas på överenskommelse mellan arbetstagare och arbetsgivare rörande förläggning av den ordinarie arbetstiden i syfte att åstadkomma en arbetsledig dag i veckan, eventuellt i kombination med kassaersättning för de regelmässigt arbetslediga dagarna. Korttidsarbete har också ansetts böra förhindras i de fall då denna arbetsform med hänsyn till sin längd och omfattning inte kan anses rationell från arbetsmarknadspolitiska synpunkter.

Det i 32 § tredje stycket av mig föreslagna principiella förbudet mot ersättning för den femte dagen när medlem arbetat fyra dagar i samma kalendervecka omfattar även det särskilda fall av korttidsarbete som innebär att den ordinarie arbetstiden reduceras till fyra dagar i veckan. Möjligheten för tillsynsmyndigheten enligt nämnda bestämmelse att medge undantag

från förbudet avser således också korttidsarbete. I själva verket torde undantag i första hand komma att medges just för korttidsarbete.

Fråga uppkommer nu om, i analogi med gällande bestämmelser, korttidsavdrag i regel bör göras vid korttidsarbete om mindre än fyra dagar i veckan. Utredningen anser att rätt till ersättning i princip bör föreligga även vid korttidsarbete. Det bör emellertid då erinras om att utredningen även föreslår att ersättning skall få utgå för enstaka arbetslös dag, ett förslag som jag inte följt vid utformningen av 32 §. Från sin utgångspunkt finner utredningen sannolikheten för att veckoarbetstiden reduceras till fyra dagar eller mindre — under sken av driftinskränkning eller på sakliga grunder — därför att försäkringen medger rätt till ersättning för den femte arbetslösa dagen, inte vara tillnärmelsevis lika stor som att under nuvarande förhållanden antalet veckoarbetsdagar minskas till fem. Utredningen föreslår därför att korttidsavdraget blir undantag i stället för att som nu vara huvudregel. Att avdraget likväl bör förekomma undantagsvis motiverar utredningen med de skäl som enligt vad nyss nämnts hittills ansetts föreligga för korttidsavdrag. Jag anser att utredningens ståndpunkt kan läggas till grund för lösningen av den här uppställda frågan. Paragrafen har därför utformats så att korttidsavdrag vid korttidsarbete mindre än fyra dagar i veckan skall göras bara då tillsynsmyndigheten på särskilda skäl föreskriver det.

I enlighet med ett förslag av utredningen har vidare bestämmelsen formulerats så att den i likhet med 21 § avser korttidsarbete som orsakas inte bara som f. n. av driftinskränkning utan även av annan anledning, exempelvis rationalisering.

34 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser som gör det möjligt att begränsa ersättningsrätten i samband med säsongarbetslöshet. I min framställning tidigare denna dag rörande anslag till arbetslöshetsförsäkringen har jag förordat att säsongrestriktionerna i stor utsträckning upphävs. Jag har därvid anfört att detta kan och bör ske inom ramen för nuvarande bestämmelser. De företagna ändringarna i förevarande paragraf är därför endast av redaktionell art, bortsett från att antalet ersättningsperioder inte som f. n. begränsats till två. Sista stycket i den gällande lydelsen har slopats till följd av ändringarna i 28 §.

36 §.

I sådana fall då ett mycket kortvarigt arbete, exempelvis snöskottning en halv dag, avvisats framstår den nu gällande avstängningstiden fyra veckor som oskäligt lång. Förslaget att införa ytterligare en, kortare avstängningstid vid självförvällad arbetslöshet biträder jag därför. Varak-

tigheten av det anvisade arbetet är avgörande för om den kortare avstängningstiden skall tillämpas. Detta förutsätter att arbetets längd är känd vid tidpunkten för arbetserbjudandet. Vad som kan konstateras härom i efterhand saknar betydelse. Uppges ett erbjudet arbete skola pågå tills vidare måste alltså den längre avstängningstiden tillämpas. I de fall då någon enligt paragrafen lämnar eller skils från ett arbete som han påbörjat får avstängningstidens längd bedömas efter vad som vid denna tidpunkt var känt om arbetets avsedda längd.

Med vecka förstås i arbetslöshetskasseförordningen vanligen kalendervecka, dvs. tiden fr. o. m. söndag t. o. m. lördag. I 36 § i dess nuvarande lydelse avses emellertid med de fyra närmast följande veckorna en tidrymd av 28 dagar, som kan börja räknas vilken veckodag som helst. I förtydligande syfte har därför i den föreslagna lydelsen angivits 28 dagar. I denna tid ingår helgdagar och andra dagar, som inte heller eljest skulle varit ersättningsgilla.

Jag biträder också förslaget om den speciella avstängning, som medför att medlemmen inte kan få ersättning från kassan förrän han arbetat tjugo dagar. Beslut härom bör såsom utredningen framhåller fattas endast i svårartade fall. Som förutsättning för avstängning har därför stadgats att det skall vara uppenbart att medlemmen inte vill anta erbjudet lämpligt arbete. Vågran att delta i lämplig yrkesutbildning eller avbrytande av sådan utbildning utan godtagbart skäl kan därvid inverka på bedömningen. Det bör i detta sammanhang särskilt undersökas om medlemmen verkligen är arbetsför så att adekvata åtgärder till hans hjälp kommer till stånd. Det arbete som skall kvalificera till ersättningsrätt bör i allmänhet vara avlönat heldagsarbete.

En kompletterande bestämmelse om den tidpunkt, från vilken avstängningstid skall börja löpa, har införts i enlighet med utredningens förslag.

Utredningens förslag att vågran att delta i yrkesutbildning skall medföra avstängning är föremål för delade meningar bland remissinstanserna. Ett skäl som anförs mot förslaget är att tvång inte kan accepteras när det gäller utbildning. Jag vill då erinra om att skyldigheten för arbetslös medlem att anta erbjudet lämpligt arbete också kan innebära ett visst tvång, eftersom arbetet kan anses lämpligt även om han själv inte önskar anta det. Under förutsättning att utbildningen inte medför några kostnader för deltagaren och att utbildningens lämplighet för just honom noga prövas i enlighet med vad utredningen anför härom finner jag tvångsmomentet inte vara något avgörande skäl mot utredningens förslag. Jag anser att man bör tillämpa den i ett yttrande föreslagna metoden med prövning av utbildningens lämplighet för medlemmen efter en viss kortare tids deltagande däri. Den ordning jag här föreslagit bör vara ägnad att betydligt minska en eventuell förekommande känsla hos någon deltagare av tvång, och något allvarligt men för utbildningen och övriga deltagare torde knappast behöva befaras.

Vid sådant förhållande finner jag de arbetsmarknadspolitiska skälen för utredningens förslag öka i styrka. För att inte någon medlem skall förlora på att hänvisas till yrkesutbildning har jag i det föregående föreslagit valfrihet mellan utbildningsbidrag och kassaersättning. Då härtill kommer att arbetslöshetsersättningen till avsevärd del bekostas av allmänna medel och det allmänna således har fog för ett krav att de arbetslösa tillgodogör sig utbildning som har till syfte att minska arbetslöshet och som tillhandahålls dem kostnadsfritt, har jag kommit till slutsatsen att utredningens förslag bör genomföras.

Rörande skäl i g l ö n i det fall att den gängse lönen är högre än den kollektivavtalsenliga har remissinstanserna delade meningar. Ett viktigt syfte med bestämmelserna i detta ämne måste enligt min mening vara att så långt möjligt inskränka arbetslösheten. På de skäl som anförts av länsarbetsnämnden i Jämtlands län anser jag därför att den avtalsenliga lönen i princip bör anses skäl i g vid anställningens tillträdande även om arbetslagaren inte är nybörjare i arbetet. Härigenom minskas väsentligt de svårigheter för arbetsförmedlingen, vilka framhålls även av de remissinstanser som tillstyrker utredningens förslag. Sedan medlemmen arbetat någon tid vid företaget finns bättre underlag både för arbetsgivaren att avgöra om han bör tillerkännas den högre, för arbetskamraterna med likvärdigt arbete utgående lönen och, om så inte sker, för kassan att bedöma om han äger lämna anställningen utan att förlora ersättningsrätt.

Om lönerna inom ett visst yrkesområde är bestämda i kollektivavtal, som omfattar hela landet, skall enligt utredningens av remissinstanserna godtagna mening dessa löner vara minimum även i orter där ingen arbetsgivare är bunden av avtalet och där lägre löner är gängse. Jag kan inte finna annat än att förslaget skulle kunna medföra den av utredningen i annat sammanhang befarade konsekvensen att arbetstagarna i orten kunde sluta sina anställningar under motivering att lönen vore lägre än kollektivavtalslönen och alltså inte skäl i g samt i stället uppbära ersättning från arbetslöshetskassan. Den av utredningen tänkta situationen att kollektivavtal blir gällande strax efter det att en arbetslös avvisat arbetserbjudande torde inte bli alltför vanlig. F. ö. bör avvisningen i sådant fall få omprövas. På grund av det anförda kan jag inte förorda utredningens förslag.

Den ändrade bestämmelsen i ämnet har i enlighet med det anförda utformats så att lön enligt i arbetsorten gällande kollektivavtal i första hand skall läggas till grund för skälighetsprövningen. Detta hindrar inte att högre lön, om sådan är allmänt förekommande, efter någon tids anställning kan anses vara lägsta skäl i g l ö n. För det fall att kollektivavtal inom yrkesområdet inte tillämpas i arbetsorten stadgas att där förekommande lön för arbete av erbjudet slag skall anses skäl i g.

Jag vill särskilt framhålla att den erbjudna lönens skälighet i det enskilda fallet skall bedömas inte i förhållande till den arbetssökandes tidigare löne-

förhållanden utan enbart med hänsyn till den lön som gäller för arbete av den art som erbjuds. Ett erbjudet arbete kan i allmänhet inte anses olämpligt därför att den arbetslöse är överkvalificerad för det; i övrigt måste det självfallet motsvara hans krafter och färdigheter. Han äger alltså inte avvisa arbetet under motivering att lönen inte motsvarar hans kvalifikationer.

Angående betydelsen av arbetstidens längd och förläggning vill jag i detta sammanhang anföra följande. Det fallet att en femdagarsarbetande kassamedlem, som blir arbetslös, erbjuds arbete med sexdagarsvecka bör bedömas mot bakgrunden av att medlem f. n. är skyldig att anta lämpligt arbete, som helt eller delvis kan vara förlagt till dag för vilken ersättning inte utgår, t. ex. söndag (skiftarbete, servicearbete etc.). Det finns ingen anledning att införandet av en femdagarsförsäkring skulle minska denna skyldighet. Även arbetslös medlem, som normalt arbetar i femdagarsvecka och som utan giltig anledning vägrar att anta erbjudande om arbete med sex dagars arbetsvecka, bör således förlora sin ersättningsrätt. Detta bör i allmänhet gälla, även om sådan medlem har ett extraarbete som han regelbundet utför på den arbetslediga dagen. I det enskilda fallet blir frågan om ersättningsrätten beroende av, huruvida arbetet kan anses lämpligt i arbetslöshetskassaförordningens mening. En kassamedlem, som är fortlöpande arbetslös hela veckan, bör inte utan avstängningspåföljd kunna undandra sig att anta ett för honom lämpligt arbete, som omfattar sex dagar i veckan, oavsett hur arbetsdagarna är förlagda under kalenderveckan. Om arbete skall utföras även på söndagar, men fritid motsvarande söndagsledigheten i stället bereds annan dag i veckan, utgör arbetstidens förläggning i och för sig inte något godtagbart skäl för att avvisa arbetet.

Om tillfällighetsarbete erbjuds kassamedlem, som arbetar endast under viss del av en vecka, bör detta kunna bedömas såsom lämpligt, även om det tillsammans med det förstnämnda arbetet något överstiger den i lagstiftningen om arbetstidens begränsning angivna totala veckoarbetstiden, 45 timmar. Annorlunda förhåller det sig om en korttidsarbetande medlem, som fortlöpande arbetar t. ex. måndag—torsdag, erbjuds ett regelbundet kompletteringsarbete under fredag—lördag. Om hans totala veckoarbetstid därvid skulle mera påtagligt överstiga 45 timmar, bör i allmänhet det erbjudna arbetet utan påföljd kunna avvisas såsom icke lämpligt. Från arbetslöshetsförsäkringens synpunkt bör medlem inte annat än rent tillfälligtvis vara skyldig att åta sig arbete flera timmar per vecka än som medges i arbetstidslagstiftningen.

40 §.

Paragrafen har i enlighet med ett förslag av utredningen kompletterats så att även andra uppgifter än intyg enligt 21 och 22 §§ kan avfordras de ersättningssökande.

41 §.

Utredningens förslag innebär att fonderna får hållas vid ungefär hälften av den nuvarande nivån. Detta sker genom att fondstorleken bestäms inte som nu till två gånger årsinkomsten utan till ett belopp motsvarande årskostnaden. Varken kassorna själva eller tillsynsmyndigheten har gjort någon erinran mot förslaget. Jag anser att utredningen har visat att fonderna inte behöver tas i anspråk för arbetslöshetsersättning under normala förhållanden på arbetsmarknaden. De av mig i det föregående föreslagna förbättrade förmanerna torde också kunna finansieras med löpande inkomster och behöver enligt min mening knappast medföra behov av större fonder än dem som skall finnas enligt gällande bestämmelser. Jag biträder därför utredningens förslag om ändrade fonderingsregler.

42 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om fondmedlens placering.

Utredningen har omarbetat placeringsbestämmelserna med ledning av reglementet den 25 maj 1962 (nr 401) angående förvaltningen av de allmänna försäkringskassornas fonder för den obligatoriska och den frivilliga sjukförsäkringen. Förslaget stämmer överens med detta reglemente utom i tre avseenden. Sålunda föreslås att liksom hittills högst en femtedel av fondens tillgångar får placeras i inteckningar i fast egendom. Vidare godkänns inte placering i tomträttsin-teckningar och slutligen behålls den nuvarande möjligheten att placera i in-teckningar i industrifastigheter.

Bankinspektionen anser att placering i industrifastighetsin-teckning inte bör tillåtas eftersom en sådan fastighets värde är så beroende av företagens bärighet att in-teckningen inte som säkerhet kan jämföras med övriga till-låtna placeringsobjekt. Det nuvarande förbudet mot placering i förlags-bevis bör enligt inspektionen behållas. Som skäl anförs att säkerhet inte ställs för förlagsbevis, att de medför rätt till betalning först efter utfär-darens övriga skulder, att arbetslöshetskassorna inte till följd av ett så-dant förbud skulle sakna erforderliga placeringsmöjligheter samt att rätt för arbetslöshetskassorna att placera i förlagsbevis inte synes särskilt på-kallad från näringslivets och de kreditsökande bolagens synpunkt.

Jag finner inte skäl att frångå nuvarande bestämmelser och försäkrings-kassornas reglemente när det gäller placering i tomträttsin-teckningar. Även i övrigt bör reglementet i huvudsak tjäna som förebild. Dock bör som hit-tills fondtillgångar inte placeras i in-teckningar till mer än en femtedel. De av bankinspektionen förordade avstegen från reglementet är grundade på omsorg om kassornas säkerhet och jag biträder därför vad inspektionen före-slagit.

50 §.

I arbetslöshetskasseförordningen bör intagas en uttrycklig bestämmelse om besvär hos tillsynsmyndigheten över alla av arbetslöshetskassa enligt för-

ordningen meddelade beslut. En sådan bestämmelse medför inte någon ändring i tillsynsmyndighetens rätt enligt 49 § att pröva kassas verksamhet oavsett anförda besvär och att därvid meddela kassan anvisning. Någon uttrycklig föreskrift härom torde inte behövas i förevarande paragraf.

De anförda skälen för att på detta område göra försäkringsdomstolen till besvärinstans anser jag beaktansvärda. Besvär över tillsynsmyndighetens beslut skall enligt förslaget föras hos försäkringsdomstolen i ärende angående försäkring enligt arbetslöshetskasseförordningen och hos regeringsrätten i andra ärenden. Utredningen har inte angivit hur denna uppdelning av ärendena skall genomföras i praktiken. Enligt min mening bör besvär i ärende om enskild kassamedlems ersättningsrätt föras hos försäkringsdomstolen. Detsamma torde böra gälla besvär över beslut angående undantag från förordningens bestämmelser om ersättningsvillkor. Å andra sidan är klart att ärenden om stadgeändring och likvidation, vilka ämnen behandlas endast i understödsföreningslagen, inte kan hänföras till ärende om försäkring och alltså bör höra under regeringsrättens prövning vid besvär över tillsynsmyndighetens beslut. Ärende om antagande till erkänd arbetslöshetskassa bör, ehuru föreskrifterna finns i förordningen, inte anses som ärende om försäkring och bör alltså höra under regeringsrättens prövning. Rätten att vinna inträde i erkänd arbetslöshetskassa behandlas endast i förordningen och ärende därom torde böra hänföras till ärende angående försäkring i vidsträckt mening. Om medlems avgång ur kassa meddelas föreskrifter i understödsföreningslagen och om medlems uteslutande ur kassa i förordningen. Här kan gränsfall uppstå men ärendena torde i allmänhet böra hänföras till ärenden om försäkring enligt arbetslöshetskasseförordningen.

Besvär bestämmelserna är utformade i nära överensstämmelse med vad som gäller enligt lagen om allmän försäkring.

Övergångsbestämmelserna

Ändringarna i förordningen föreslås träda i kraft den 1 september 1964, då nytt försäkringsår börjar.

Andra stycket får betydelse främst i det fall att någon fullgjort karens i augusti 1964. 28 § 3 mom. första stycket kan då tillämpas.

Tredje stycket innebär att fondtillgångar som placerats före ikraftträdandet inte behöver placeras om till följd av de nya reglerna i 42 §.

Som anförts vid 50 § finns f. n. inga bestämmelser i arbetslöshetskasseförordningen om talan mot kassas beslut. Mot ett kassabeslut, som meddelats före ikraftträdandet, bör inom ramen för besvärstiden talan få föras enligt den nya besvär bestämmelsen i 50 § 1 mom. Någon särskild övergångsbestämmelse torde inte behövas i fråga om kassabeslut.

Alla beslut av tillsynsmyndigheten, mot vilka talan förs, prövas f. n. i regeringsrätten. Enligt 50 § i förslaget skall talan i stället i vissa fall föras hos

6 — *Bihang till riksdagens protokoll 1964. 9 saml. 2 avd. Nr 48*

försäkringsdomstolen. Har besvär redan anförts när de nya bestämmelserna träder i kraft, bör besvärsprövningen fortgå enligt de äldre bestämmelserna. Om däremot visserligen tillsynsmyndighetens beslut meddelats före ikraftträdandet men talan mot det inte förs förrän därefter bör de nya bestämmelserna i 50 § gälla.

Förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 14 december 1956 (nr 630) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor

2 §.

Det nuvarande grundstatsbidraget utgår med fasta belopp. I min framställning tidigare denna dag rörande bidrag till erkända arbetslöshetskassor har jag föreslagit att det nuvarande systemet utbyts mot ett procentsystem. Utredningens förslag till bidragstabell har därvid följts. Den innebär att bidragsprocenten sjunker från 50 i lägsta till 35 i högsta dagpenningklass. Dagpenningklasserna framgår av 29 § i förslaget till förordning angående ändring i förordningen om erkända arbetslöshetskassor. I fråga om det i 2 mom. behandlade tillägget till grundstatsbidraget kan jag hänvisa till min nämnda framställning.

7 §.

Ändringarna i denna paragraf är föranledda av förslaget om ändrad ersättningstid, varom hänvisas till 31 § förslaget till ändring i förordningen om erkända arbetslöshetskassor.

8 §.

Det i förvaltningsbidraget ingående medlemsbidraget har i enlighet med förslaget i prop. 1964: 115 höjts med 1 kr.

Enligt nu gällande bestämmelser för beräkning av medlemsbidrag till kassa, som varit i verksamhet endast under del av året, har medlemsbidraget utgått på grundval av det för kassan gällande antalet årsmedlemmar, vilket antal för sådan kassa blir lägre än det genomsnittliga antalet medlemmar i kassan. Kassan har därigenom blivit överkompenserad på grund av att bidraget är graderat efter medlemsantal. Den i tredje stycket intagna regeln medför att bidraget kommer att utgå med belopp som står i proportion till den del av året då kassan varit i verksamhet.

Förslaget till lag angående ändring i lagen den 24 mars 1938 (nr 96) om understödsföreningar

Såsom framgått av motiveringen till 50 § i förslaget till förordning om ändring i arbetslöshetskasseförordningen saknar denna, åtminstone for-

mellt sett, f. n. besvärsinstitut. 45 § lagen om understödsföreningar medger däremot att talan väcks mot kassan genom stämning vid allmän domstol.

I 50 § arbetslöshetskassaförordningen har föreslagits bestämmelser om besvär, över arbetslöshetskassas beslut hos tillsynsmyndigheten och över dess beslut hos försäkringsdomstolen. Genomförs denna besvärsordning behövs inte talerätten vid allmän domstol. I förevarande paragraf har därför gjorts ett undantag beträffande talan mot beslut av erkänd arbetslöshetskassa.

Förslaget till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 maj 1961 (nr 262) om försäkringsdomstol

Förslaget är föranlett av att tillsynsmyndighetens beslut enligt 50 § arbetslöshetskassaförordningen i dess föreslagna lydelse skall prövas av försäkringsdomstolen.»

Lagrådet

Förslagen till lag angående ändring i lagen den 24 mars 1938 (nr 96) om understödsföreningar och till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 maj 1961 (nr 262) om försäkringsdomstol har föredragits inför lagrådet.

Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Utskottet

I propositionerna föreslås vissa ändringar i den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen, vilka i princip innebär bättre förmåner för försäkringstagarna. De i propositionerna framlagda förslagen innebär dock inga nämnvärt ökade möjligheter för de utanför försäkringen stående att ansluta sig till denna.

Motionerna I: 37 och II: 51, I: 596 och II: 724, I: 739 och II: 908 samt II: 957 syftar samtliga till att frågan om en allmän arbetslöshetsförsäkring skall utredas. I motionerna I: 37 och II: 51 begäres att utredningen skall utföras så, att förslag om allmän arbetslöshetsförsäkring kan föreläggas 1965 års riksdag. I motionerna I: 596 och II: 724 yrkas att utredningen skall bedrivas med sikte på införande av en allmän grundförsäkring för alla medborgare och därutöver en frivillig försäkring av nuvarande slag. I motionerna I: 739 och II: 908 samt II: 957 begäres en förut-sättningslös utredning av problemen.

Enligt 1960 års arbetslöshetsförsäkringsutredning, vars betänkande ligger till grund för nu föreslagna författningsändringar, var år 1960 48,5 procent av det totala antalet anställda arbetslöshetsförsäkrade. Utredningen uttalade som sin mening att enda utvägen att öppna försäkringen för alla

är att göra den obligatorisk. Föredragande departementschefen understryker för sin del starkt, att alla som blir arbetslösa bör få sin försörjning tryggad på ett tillfredsställande sätt. Han anför vidare att man bör undersöka orsakerna till arbetslösheten, innan man tar ställning till hur tryggheten skall ordnas. Departementschefen pekar i detta sammanhang på 1960 års arbetsmarknadsutredning, som väntas slutföra sitt uppdrag innevarande år, och i vars direktiv ingår att särskilt uppmärksamma avvägningen mellan rörlighetsbefrämjande åtgärder, sysselsättningsskapande insatser och kontanta ersättningar i olika former åt arbetslösa. De brister i försäkringskyddet som ligger bakom önskemålen om ytterligare utredning rörande arbetslöshetsförsäkring bör, fortsätter departementschefen, ses i ett större sammanhang, varför resultaten av de allmänna arbetsmarknadspolitiska åtgärder som kan komma att bli aktuella inom den närmaste framtiden bör avvaktas, innan man tar ställning till kravet på ytterligare utredning.

Utskottet vill för sin del instämma i departementschefens yttrande, att alla som blir arbetslösa bör få sin försörjning tryggad på ett tillfredsställande sätt. För att nå detta mål kan olika åtgärder ifrågakomma. Enligt utskottets uppfattning bör emellertid frågan om en allmän arbetslöshetsförsäkring bli föremål för en särskild utredning. Med hänsyn till att 1960 års arbetsmarknadsutredning innevarande år väntas framlägga sitt betänkande och till de nya aspekter som utredningens förslag kan komma att medföra på arbetslöshetsproblemen, synes det dock icke lämpligt att redan nu tillsätta en utredning av det slag motionärerna begär. Utskottet vill emellertid framhålla, att sedan resultatet av arbetsmarknadsutredningens arbete framlagts bör frågan ånyo övervägas.

Enligt gällande regler om *karenstid* får dagpenning, enligt nuvarande terminologi daghjälp, ej utgå förrän medlem under en sammanhängande tid av högst tjugo dagar, ramtiden, varit arbetslös sex dagar. I karenstiden inräknas ej *enstaka arbetslös dag* och för sådan dag utgår ej heller dagpenning. I princip fordras fullgörande av karenstid varje gång kassamedlemmen blir arbetslös. Propositionerna innebär en anpassning av arbetslöshetsförsäkringen till femdagarsveckan, så att högst fem dagar varje kalendervecka blir ersättningsgilla. Som en följd härav förordas att karenstiden bestämmas till fem dagar under en ramtid av fyra veckor. I propositionerna föreslås vidare att endast en karenperiod skall behöva fullgöras varje försäkringsår. Förbudet mot ersättning för *enstaka arbetslös dag* föreslås bestå som huvudprincip. Därav följer att karens ej får räknas för sådan dag. Utredningen, som förordade i huvudsak samma karensregler som de i propositionerna intagna, föreslog därutöver att ersättning i princip borde utgå för *enstaka arbetslös dag* och som en följd därav karens få räknas för sådan dag. Föredragande departementschefen anför i proposition nr 115 som skäl mot ersättning för *enstaka arbetslös dag*, att en sådan

ordning kunde öka de tillfälliga dagpermitteringarna och benägenheten att anordna korttidsarbete, där sådant eljest inte skulle vara motiverat. Departementschefen pekar vidare bl. a. på att systemet skulle innebära ökat arbete för arbetsförmedlingarna utan att något förmedlingsresultat i allmänhet kunde påräknas.

I motionerna I:722 och II: 881 yrkas att ersättning skall utgå för enstaka arbetslös dag samt att ramtiden skall utökas till fem kalenderveckor.

I likhet med motionärerna anser utskottet det icke vara motiverat att bibehålla det principiella förbudet mot ersättning för enstaka arbetslös dag, särskilt då med hänsyn till att regeln skapar behov av vittgående undantagsbestämmelser för att försäkringen skall kunna fullgöra sin funktion att i erforderlig utsträckning täcka inkomstbortfall. Farhågorna för missbruk av rätten till ersättning även för enstaka arbetslös dag bör ej överdrivas. Det kan påpekas att för rätt till ersättning för sådan dag måste karensen vara fullgjord. För att trots allt begränsa riskerna för missbruk föreslår utskottet, att en regel införes, som ger kassorna och tillsynsmyndigheten möjlighet att då skäl föreligger förbjuda att ersättning utgives för enstaka arbetslös dag. I sammanhanget må också erinras om att, då arbetslöshet under enstaka dag uppkommer genom s. k. korttidsarbete, tillsynsmyndigheten enligt 33 § förordningen om erkända arbetslöshetskassor har möjlighet förordna att ersättning innehålles för en dag per kalendervecka. Denna paragraf har till följd av departementschefens ställningstagande till ersättning för enstaka arbetslös dag i propositionen nr 116 utformats med tanke på att arbetet inskränkes till mindre än fyra dagar i veckan. Till följd av utskottets förslag om ersättning för enstaka arbetslös dag bör 33 § ändras så att den jämväl täcker det fallet, att arbetet inskränkes till fyra dagar i veckan. Det kan påpekas att 33 § och den av utskottet föreslagna regeln om möjlighet för tillsynsmyndigheten att förbjuda ersättning för enstaka arbetslös dag delvis kan bli tillämpliga i samma situation. Det bör emellertid observeras att 33 § endast reglerar de fall då medlem har fortlöpande anställning på en arbetsplats. Som en konsekvens av rätten till ersättning för enstaka arbetslös dag bör kassamedlemmarna beredas möjlighet att intjäna karensen även då arbetsgivaren för en tid övergår till fyradagarsvecka. Utskottet biträder därför jämväl motionärernas förslag om förlängning av ramtiden till fem veckor.

I 28 § 1 mom., 32 och 33 §§ förordningen om erkända arbetslöshetskassor bör vidtagas de ändringar som blir följden av utskottets ställningstagande till nu behandlade frågor.

I motionerna I: 740 och II: 907 anföres att den 7 april 1964 träffats överenskommelse mellan Landsorganisationen och Svenska arbetsgivareföreningen om bl. a. *permitteringslön och avgångsbidrag*. Motionärerna yrkar att förordningen om erkända arbetslöshetskassor ut-

formas så att permitteringslön och avgångsbidrag kan utgå samtidigt som försäkringstagare får fullgöra karens samt att reglerna ej ges den innebörden att nämnda ersättningar blir att uppfatta som understöd av det slag som avses i 30 § 2 mom. Motionerna I: 789 och II: 972 behandlar också dessa problem. Även dessa motionärer önskar att karenstid skall få räknas för dagar då permitteringslön utgår.

Enligt vad utskottet inhämtat innebär det av motionärerna omtalade avtalet beträffande permitteringslön och avgångsbidrag huvudsakligen följande. I tillämpliga delar skall förordningen om erkända arbetslöshetskassor följas vid utgivandet av permitteringslön. Parterna har utgått från att arbetslöshetsförsäkringen kommer att utformas i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag som framlagts av 1960 års arbetslöshetsförsäkringsutredning. Anpassningen till arbetslöshetsförsäkringens bestämmelser skall göras sedan riksdagen tagit ställning till dessas utformning. Permitteringslön, som skall beräknas med utgångspunkt från avtalad väntetidsersättning, skall vid permittering hel dag utgå högst tio dagar per försäkringsår till arbetstagare, som haft minst nio månaders anställning hos samme arbetsgivare de senaste två åren. Avgångsbidrag skall utgå ur en fond bildad av medel som tillskjutes av SAF:s medlemmar. Fondens ändamål skall vara att inom ramen för tillgängliga medel enligt SAF:s och LO:s gemensamma bedömande lämna bidrag till arbetare, som blivit arbetslösa på grund av driftsnedläggelse eller mera betydande driftsinskränkning vid ett företag och som uppnått högre ålder samt varit anställda vid företaget under lång tid.

I propositionerna har ej de i motionerna upptagna frågorna behandlats.

Enligt principerna för arbetslöshetsförsäkringen är en kassamedlem ej att anse som arbetslös så länge han uppbär lön i någon form från arbetsgivaren, oavsett om han utfört arbete eller ej. Kassaersättning kan ej utgå för sådan tid, som alltså ej heller räknas som karenstid. Så är fallet med tid för vilken kassamedlem erhåller t. ex. semesterlön, uppsägningslön och helg-lön. Regeln i 30 § 2 mom. förordningen om erkända arbetslöshetskassor innebär att en medlem, som åtnjuter fortlöpande understöd från arbetsgivaren eller annan, från arbetslöshetskassa får erhålla högst den ersättning per dag som motsvarar överförsäkringsgränsen. Denna gräns bestämmas i princip så att från dagsinkomsten drages dels ett belopp motsvarande preliminär skatt, dels en åttondel av nettoinkomsten. Med sitt yrkande att permitteringslön och avgångsbidrag ej skall anses som nu nämnt understöd syftar alltså motionärerna till att medlems bidrag från arbetslöshetskassa ej skall reduceras, även om ersättningen från arbetsgivare är av den storleken att överförsäkringsgränsen överskrides.

De nya ersättningsformerna permitteringslön och avgångsbidrag kan icke utan vidare anses som lön eller fortlöpande understöd i den mening dessa begrepp användes på arbetslöshetsförsäkringens område. Beträffande av-

gångsbidrag utgör detta ett engångsbelopp som huvudsakligen är avsett att utgå vid driftsnedläggelse. Redan härav följer enligt utskottets mening att sådant bidrag varken kan anses som lön eller fortlöpande understöd enligt 30 § 2 mom. Utskottet vill vidare framhålla att det ligger i det allmännas intresse att uppmuntra parterna på arbetsmarknaden att vid sidan av försäkringen införa ersättningsformer, avsedda att underlätta förhållandena vid arbetslöshet, eftersom försäkringen ej ger full kompensation. Permitteringslön och avgångsbidrag bör enligt utskottets mening i princip kunna ses som en påbyggnad av den frivilliga försäkringen. Om permitteringslön och avgångsbidrag jämföras med vanlig lön, kommer det av arbetsmarknadsparterna träffade avtalet inte att innebära några väsentliga förbättringar för de försäkrade. Mot bakgrund av dessa överväganden är det enligt utskottets mening rimligt, att avgångsbidrag och permitteringslön i den mån de kan anses som en utfyllnad av förmånerna från arbetslöshetsförsäkringen inte får påverka försäkringsersättningen. Utskottet vill härvidlag framhålla vikten av en klar gränsdragning mellan de nu behandlade ersättningsformerna och andra former av ersättning från arbetsgivaren, vilka är att jämställa med lön eller understöd. Utskottets ställningstagande innebär att den omständigheten att kassaersättning och permitteringslön sammanlagt överstiger överförsäkringsgränsen inte får medföra reduktion av kassaersättningen i den mån de sammanlagda förmånerna högst uppgår till den försäkrades lön per dag före arbetslösheten. Vid denna jämförelse bör även beaktas att arbetslöshetsersättningen är skattefri.

De anförda principerna beträffande samordningen mellan ersättning från arbetslöshetskassa, å ena, samt permitteringslön och avgångsbidrag, å andra sidan, synes icke påkalla ändringar i författningstexten.

I motionerna I: 740 och II: 907 samt I: 787 och II: 971 upptages en fråga om försäkringsersättning och tillgodoräknande av karenstid då semesterersättning utgivits. I propositionen behandlas icke ifrågavarande problem. I samband med införandet av de nu gällande reglerna om arbetslöshetsförsäkring gjorde emellertid 1951 års utredning om arbetslöshetsförsäkringen vissa överväganden. Utredningen ifrågasatte sålunda införandet av bestämmelser för att hindra, att försäkringsersättning utgavs för dag för vilken semesterersättning utgick. Utredningen ansåg emellertid att det var förknippat med stora svårigheter att utforma generella bestämmelser härom och förordade att kassorna skulle överväga att i stadgarna reglera ersättningsrätten för ifrågavarande dagar på sätt som var lämpligt med hänsyn till de särskilda förhållandena inom kassornas verksamhetsområde. Föredragande departementschefen instämde i propositionen nr 144 till 1956 års riksdag i denna åsikt och uttalade därutöver, att han förutsatte att tillsynsmyndigheten hade sin uppmärksamhet riktad på frågan och att föreskrifter i ämnet inflöt i kassornas stadgor i alla de fall, där så kunde anses erforderligt.

I de nu ifrågavarande båda motionsparen yrkas, att bestämmelserna i propositionen nr 144 år 1956 kompletteras så att rätten till kassaersättning och rätten att fullgöra karenstid icke påverkas av utgiven semesterersättning i samband med att anställning upphör. Motionärerna gör gällande att till följd av föredragande departementschefens uttalande 1956 har tillämpningen av bestämmelserna blivit sådan, att problem uppstått för vissa grupper arbetstagare, som i samband med anställnings upphörande erhåller semesterersättning. Ofta har nämligen, fortsätter motionärerna, den regeln tillämpats, att medlem icke får tillgodogöra sig karensdagar eller ersättning från försäkringen förrän ett mot semesterersättningsbeloppet svarande antal dagar förflutit, vilket haft till följd att försäkringstagaren vid anställningens upphörande omedelbart nödgats ta ut semester oavsett årstiden. Enligt motionärerna finns det försäkringstagare som härigenom tvingats att år efter år förlägga sin semester till december månad.

Det i motionerna behandlade problemet är enligt utskottets mening beaktansvärt. Det är önskvärt att man utan att dubbelkompensation utgår söker för försäkringstagare undanröja sociala olägenheter av det slag motionärerna påtalat. Att utan närmare utredning av problemkomplexet nu införa några regler synes dock inte möjligt. Utskottet vill emellertid förorda att Kungl. Maj:t föranstaltar om utredning av de ifrågavarande problemen.

En kassamedlem som själv vållat sin arbetslöshet kan avstängas från ersättning. Avstängning kan ske bl. a. om erbjudet lämpligt arbete avvisas. En av förutsättningarna för att arbetet skall anses lämpligt är att det är förenat med avlöning som prövas vara skälig i förhållande till i arbetsorten förekommande avlöning för ifrågavarande arbete. Enligt 1960 års arbetslöshetsförsäkringsutredning gäller vid bedömningen av vad som är att anse som skälig lön följande principer i praxis. Om kollektivavtal finns inom det yrkesområde och tillämpas i den ort varom fråga är, anses kollektivavtalslönen som lägsta skäliga lön. Detta gäller även om den arbetsgivare som erbjuder arbetet inte är avtalsbunden och därför tillämpar lägre löner. Om kollektivavtal inte finns inom yrkesområdet eller inte tillämpas i arbetsorten, är den där gängse lönen för arbete av erbjudet slag normgivande för skälighetsprövningen.

Utredningen ansåg praxis i stort sett tillfredsställande men uttalade att den borde förändras i två hänseenden. För det första borde en arbetstagare kunna avvisa ett arbete utan avstängning från ersättning i de fall, då arbetsgivaren erbjuder en sökande, som är kvalificerad inom yrket, minimilön enligt kollektivavtal, trots att lägsta lönen för samtliga jämförbara anställda inom företaget ligger väsentligt över den erbjudna lönen. För det andra borde ett kollektivavtal, som omfattar hela landet eller del därav, anses vara gällande även på orter där branschen är representerad men ingen

avtalsbunden arbetsgivare finns. Även i sådana orter skall alltså i princip den i kollektivavtal angivna minimilönen anses normerande vid bedömningen av erbjuden löns skälighet. Departementschefen har i propositionen nr 116 föreslagit att den nu ifrågavarande bestämmelsen utformas så att lön enligt i arbetsorten gällande kollektivavtal i första hand skall läggas till grund för skälighetsprövningen. Detta hindrar inte att högre lön, om sådan är allmänt förekommande, efter någon tids anställning kan anses vara lägsta skäligen lön. I sådana fall skall en medlem enligt departementschefen kunna lämna anställningen utan att förlora ersättningsrätt. För det fall att kollektivavtal inom yrkesområdet inte tillämpas i arbetsorten föreslås, att där förekommande lön för arbete av erbjudet slag skall anses skälig.

Motionerna I: 788 och II: 970 syftar till att den i kollektivavtal för visst yrkesområde angivna lönen i princip skall gälla som lägsta skäligen lön oavsett om kollektivavtalet tillämpas på orten. I motionerna kritiseras också departementschefens inställning i proposition nr 116 vid bedömning av vad som skall anses som skälig lön, då lönesättningen på en arbetsplats överstiger vad kollektivavtalet föreskriver.

I motionerna I: 787 och II: 971 yrkas att bedömningen huruvida en erbjuden lön är att anse som skälig skall grundas på medlemmens personliga kvalifikationer, ålder, erfarenhet, meriter o. d. samt beräknas med stöd av den lönestatistik rörande vederbörande yrkesgrupp som kan finnas tillgänglig.

I likhet med departementschefen och utredningen anser utskottet att kollektivavtal i princip bör läggas till grund vid prövning huruvida erbjuden lön är skälig. De bedömningsgrunder som föreslås i motionerna I: 787 och II: 971 blir alltför svåra att i normalfallen tillämpa för kassorna. Däremot blir dessa grunder tillämpliga för tjänstemän med individuell lönesättning. Då kollektivavtal saknas inom ett yrkesområde bör nämligen den i orten förekommande lönen för arbetet anses som skälig. I detta sammanhang må också påpekas, att försäkringen inte syftar till att garantera en arbetslös samma inkomst som tidigare. Ett erbjudet arbete kan anses lämpligt även om sökanden är överkvalificerad för detsamma eller arbetet ej är inom sökandens tidigare yrkesområde.

I de fall då den på en arbetsplats tillämpade lönesättningen ligger över kollektivavtalets lönevillkor är det enligt utskottets uppfattning rimligt, att en inom vederbörande yrke kvalificerad arbetstagare utan risk för avstängning från ersättning skall kunna vägra ta arbete enligt kollektivavtalets minimilön. Denna synpunkt bör beaktas vid bedömningen huruvida en erbjuden avlöning för ett arbete är skälig. Utskottet anser vidare, i likhet med vad som anförts i motionerna I: 788 och II: 970, att kollektivavtal, som omfattar hela landet eller del därav, vid bedömningen av om erbjuden lön skall anses skälig bör vara normerande även på orter där avtalet ej till-

lämpas. I 36 § förordningen om erkända arbetslöshetskassor bör företagas de ändringar, som föranledes av utskottets ställningstagande.

S t a t s b i d r a g till erkända arbetslöshetskassor utgår i form av grundstatsbidrag, daghjälpsbidrag, familjetilläggsbidrag och förvaltningsbidrag. Grundstatsbidrag utgår med ett visst belopp för varje dag som dagpenning — daghjälp — utgivits. I propositionerna föreslås att grundstatsbidraget skall utgå med fallande skala från 50 procent vid lägsta till 35 procent vid högsta dagersättningen. Därutöver föreslås i propositionerna ett särskilt tillägg till grundstatsbidraget. Sådant bidrag skall utgå med 25 procent av grundstatsbidraget, då det genomsnittliga antalet ersättningsdagar per medlem och år varit minst dubbelt så stort som genomsnittet under den sistförflutna tioårsperioden. Särskilda grundstatsbidrag med 10 procent skall utgå i vissa fall. Slutligen föreslås i syfte att främja ytterligare avgiftsutjämning särskilt stöd till speciellt belastade kassor efter prövning i varje enskilt fall.

I motionerna I: 753 och II: 920 samt I: 722 och II: 881 yrkas att grundstatsbidraget skall utgå med 50 procent i alla dagpenningklasser.

I motionerna I: 777 och II: 956 samt I: 778 och II: 958 yrkas att det särskilda grundstatsbidraget skall utgå i stigande skala från 10 till 70 procent i förhållande till hur mycket genomsnittliga antalet ersättningsdagar per medlem överskridit genomsnittet de sist förflutna tio åren.

I motionen II: 957 hemställs om förslag till nästa års riksdag om höjning av tillägget till grundstatsbidraget utöver vad i propositionen föreslagits.

Motionärerna syftar med sina förslag till att möjliggöra för kassorna att höja dagpenningbeloppen samt till att utjämna skillnaderna i ekonomi mellan de olika kassorna. Enligt utskottets uppfattning är effekten av de i motionerna framförda förslagen svår att utan närmare undersökning beräkna. Utskottet anser sig därför icke kunna biträda motionerna med yrkanden om ökat grundstatsbidrag utan hänvisar till de möjligheter som i propositionerna föreslås för Kungl. Maj:t att individuellt stödja kassor med svag ekonomi. Det förtjänar också framhållas, att någon fullständig avgiftsutjämning mellan olika kassor icke torde kunna åstadkommas utan införande av en allmän arbetslöshetsförsäkring. Utskottet har ovan förordat att frågan om utredning av en sådan försäkring överväges sedan arbetsmarknadsutredningen framlagt sitt betänkande. Att innan definitivt ställningstagande gjorts till detta spörsmål igångsätta en särskild utredning om ökat statsbidrag till de erkända arbetslöshetskassorna synes ej vara motiverat.

Utöver vad ovan anförts har de i propositionerna, såvitt de hänvisats till lagutskott, framlagda förslagen och de av departementschefen i anslutning därtill gjorda uttalandena inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen, med bifall till motionerna I: 722 och II: 881, i vad de gäller ersättning för enstaka arbetslös dag och utsträckning av ramtiden, måtte med avslag å förevärande propositioner, nr 115 och nr 116, i motsvarande delar samt med förklaring att riksdagen funnit vissa ändringar böra vidtagas i förslaget till ändringar i 28, 32 och 33 §§ i förordningen om erkända arbetslöshetskassor för sin del antaga paragraferna i följande såsom *utskottets förslag* be-tecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

28 §.

1 m o m. Dagpenning må icke utgå till medlem, förrän han under en sammanhängande tid av högst *fyra eller, om tillsynsmyndigheten lämnat medgivande som avses i 32 § tredje stycket*, fem kalenderveckor varit arbetslös fem dagar (karenstid) och för dessa dagar företett intyg som sägs i 22 §.

1 m o m. Dagpenning må icke utgå till medlem, förrän han under en sammanhängande tid av högst fem kalenderveckor varit arbetslös fem dagar (karenstid) och för dessa dagar företett intyg som sägs i 22 §.

Omfattar kassas ————— motsvarande omfattning.

I karenstid ————— i karenstiden.

I karenstid ————— stycket 2).

Förekommer inom ————— i karenstiden.

2 m o m. Karenstid — — — — — i 22 §.

3 m o m. Fullgjord — — — — — augusti månad.

Har medlem ————— åtnjuter dagpenning.

32 §.

Dagpenning må ————— den dagen.

Dagpenning må ————— fyra timmar.

Har medlem under en kalendervecka i fyra dagar utfört arbete i sådan utsträckning, att hel dagpenning ej kunnat utgå för någon av dagarna, må dagpenning för den femte dagen utgå endast om denna är första eller sista dagen i en sammanhängande arbetslöshetsperiod, vilken omfattar

Om särskilda skäl föranleda därtill, äger kassa föreskriva att medlem, som under en kalendervecka i fyra dagar utfört arbete i sådan utsträckning, att hel dagpenning ej kunnat utgå för någon av dagarna, ej heller skall ha rätt till dagpenning för den femte dagen. Tillsynsmynd-

(Kungl. Maj:ts förslag)

mer än en kalendervecka. Tillsynsmyndigheten äger medgiva att dagpenning för sådan dag må utgå även i annat fall, om särskilda skäl föranleda det.

(Utskottets förslag)

digheten äger, om särskilda skäl föreligga, meddela enahanda föreskrift beträffande kassas medlemmar eller viss grupp av dem.

33 §.

Har medlem vid det företag, där han fortlöpande är anställd, arbete mindre än *fyra* dagar i veckan, äger tillsynsmyndigheten, då särskilda skäl äro därtill, föreskriva, att det antal dagar under varje vecka, för vilka medlemmen eljest är berättigad till dagpenning, minskas med en.

Tillsynsmyndigheten äger — — — — — per vecka.

Har medlem vid det företag, där han fortlöpande är anställd, arbete mindre än *fem* dagar i veckan, äger tillsynsmyndigheten, då särskilda skäl äro därtill, föreskriva, att det antal dagar under varje vecka, för vilka medlemmen eljest är berättigad till dagpenning, minskas med en.

B. att riksdagen, med avslag å motionerna I: 787 och II: 971, i vad de gäller skälig lön, samt med bifall till motionerna I: 788 och II: 970, måtte med avslag å propositionen nr 116 i motsvarande del samt med förklaring att riksdagen funnit viss ändring böra vidtagas i förslaget till ändring i 36 § förordningen om erkända arbetslöshetskassor, för sin del antaga nämnda paragraf i följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

36 §.

Till den ————— nu sagts.

Vad i ————— första stycket.

Har medlem ————— av tillsynsmyndigheten.

Erbjudet arbete skall anses lämpligt under förutsättning,

att det motsvarar medlemmens krafter och färdigheter,

att det är förenat med avlöning, som prövas vara skälig i förhållande till lön för sådant arbete enligt i arbetsorten gällande kollektivavtal eller, om dylikt avtal ej tillämpas i orten, till där förekommande lön för samma arbete,

att det icke hänför sig till arbetsplats, där arbetskonflikt råder,

Erbjudet arbete skall anses lämpligt under förutsättning,

att det motsvarar medlemmens krafter och färdigheter,

att det är förenat med avlöning, som prövas vara skälig i förhållande till lön som för sådant arbete utgår enligt kollektivavtal eller, om dylikt avtal ej finnes, till i arbetsorten förekommande lön för samma arbete,

att det icke hänför sig till arbetsplats, där arbetskonflikt råder,

(Kungl. Maj:ts förslag)

att förhållandena på arbetsplatsen väsentligen motsvara vad som i lag och författning kan finnas föreskrivet rörande åtgärder till förebyggande av ohälsa och olycksfall, samt

att icke heller eljest särskilda omständigheter föreligga med hänsyn till sökandens personliga förhållanden eller arbetets natur.

Vad sålunda ————— angående konflikten.

(Utskottets förslag)

att förhållandena på arbetsplatsen väsentligen motsvara vad som i lag och författning kan finnas föreskrivet rörande åtgärder till förebyggande av ohälsa och olycksfall, samt

att icke heller eljest särskilda omständigheter föreligga med hänsyn till sökandens personliga förhållanden eller arbetets natur.

C. att riksdagen, med avslag å följande motioner, i vad de gäller statsbidraget till erkända arbetslöshetskassor, nämligen

- 1) motionerna I: 722 och II: 881,
- 2) motionerna I: 753 och II: 920 samt
- 3) motionerna I: 778 och II: 958

måtte bifalla propositionerna i motsvarande delar;

D. att riksdagen, med avslag å följande motioner, nämligen

- 1) motionerna I: 740 och II: 907,
- 2) motionerna I: 787 och II: 971, i vad de gäller semesterersättning, samt

- 3) motionerna I: 789 och II: 972,

måtte bifalla propositionerna i de delar som icke omfattas av vad utskottet ovan hemställt, såvitt gäller proposition nr 115 dock endast i vad den hänvisats till lagutskott;

E. att riksdagen i anledning av följande motioner, nämligen

- 1) motionerna I: 740 och II: 907, i vad de gäller permitteringslön och avgångsbidrag, samt

- 2) motionerna I: 789 och II: 972,

måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t såsom sin mening giva Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande permitteringslön och avgångsbidrag;

F. att riksdagen i anledning av följande motioner, nämligen

- 1) motionerna I: 37 och II: 51,

- 2) motionerna I: 596 och II: 724,

- 3) motionerna I: 739 och II: 908 samt

- 4) motionen II: 957, såvitt angår yrkandet under 1),

måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t såsom sin mening giva Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört angående be-

hovet av utredning i fråga om en allmän arbetslöshetsförsäkring;

G. att riksdagen i anledning av följande motioner, nämligen

1) motionerna I: 740 och II: 907, såvitt de gäller semesterersättning, samt

2) motionerna I: 787 och II: 971, i motsvarande del, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening giva Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört angående behovet av utredning av de ifrågavarande problemen;

H. att följande motioner, nämligen

1) motionerna I: 37 och II: 51,

2) motionerna I: 596 och II: 724,

3) motionerna I: 739 och II: 908 samt

4) motionen II: 957, såvitt angår yrkandet under 1), i den mån de icke besvarats genom vad utskottet ovan hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

J. att följande motioner, nämligen

1) motionerna I: 777 och II: 956 samt

2) motionen II: 957, såvitt angår yrkandet under 2), icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 12 maj 1964

På andra lagutskottets vägnar:

JOHN R. ANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Axel Svensson, Edström, fru Nilsson, herrar Nyman, Hübinette, Dahlberg, Wanhainen och Axel Kristiansson;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Odhe, fru Eken Dahl, herr Bengtsson i Varberg, fru Svensson, herrar Carlsson i Huskvarna, Ringaby och Gomér.

Reservationer

I. vid utskottets hemställan under A. av herrar *Hübinette* och *Ringaby*, vilka ansett

a) att det avsnitt å sid. 73 i utskottets yttrande som börjar med orden »I likhet med» och slutar med orden »nu behandlade frågor» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet delar departementschefens uppfattning att förbudet mot endagsersättning bör bestå som huvudprincip. I likhet med departementschefen anser emellertid utskottet att förbudet inte bör göras undantagslöst. Medlem bör sålunda i enlighet med propositionens förslag få ersättning, då enstaka arbetslös dag i en kalendervecka inleder eller avslutar en längre sammanhängande arbetslöshetsperiod. Likaså bör tillsynsmyndigheten få befogenhet att medge undantag från förbudet i sådana fall då det skulle bli alltför betungande för medlemmarna. Vid denna lösning av frågan om ersättning för enstaka arbetslös dag saknas anledning att förlänga ramtiden. För det fall att tillsynsmyndigheten medgivit ersättning för enstaka arbetslös dag bör emellertid, såsom departementschefen föreslagit, ramtiden förlängas till fem veckor. Utskottet biträder alltså de i propositionerna föreslagna bestämmelserna i fråga om karens och ersättning för enstaka arbetslös dag.»

b) att utskottet under A. bort hemställa,

»att riksdagen, med avslag å motionerna I: 722 och II: 881, i vad de gäller ersättning för enstaka arbetslös dag och utsträckning av ramtiden, måtte bifalla förevarande propositioner, nr 115 och nr 116, i vad de avser 28, 32 och 33 §§ förordningen om erkända arbetslöshetskassor.»

II. vid utskottets hemställan under J. av herrar *Edström*, *Nyman*, *Axel Kristiansson*, *Anderson* i Sundsvall, *Carlsson* i Huskvarna och *Gomé*, vilka ansett

a) att det avsnitt å sid. 78 i utskottets yttrande som börjar med orden »Motionärerna syftar med» och slutar med orden »ej vara motiverat» bort ersättas med text av följande lydelse:

»I anledning av förevarande yrkanden vill utskottet framhålla, att en ytterligare förbättring för de försäkrade i de sämst ställda arbetslöshetskassorna får anses angelägen. Yrkandena i motionerna I: 777 och II: 956, I: 778 och II: 958 samt II: 957 tar sikte härpå. Såsom framhållits i dessa motioner skulle en längre gående avgiftsutjämning medföra större möjligheter för kassor med svag ekonomi, omfattande arbetslöshet och låga förmåner att

förbättra försäkringen för sina medlemmar utan att detta resulterar i så oproportionerligt höga avgifter, som blir följderna av propositionen till förevarande del. En ytterligare förhöjning av grundstatsbidraget i enlighet med yrkandena i de sistnämnda motionerna bör därför komma till stånd. Utskottet föreslår att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om förslag till sådan förhöjning till nästa års riksdag. Den i motionerna I: 778 och II: 958 föreslagna metoden torde härvid kunna tjäna som grund och vägledning. Övriga yrkanden rörande grundstatsbidraget kan utskottet ej biträda.»

b) att utskottet under J. bort hemställa,

»dels att riksdagen med bifall till motionen II: 957, såvitt angår yrkandet under 2), samt i anledning av följande motioner, nämligen

1) motionerna I: 777 och II: 956 ävensom

2) motionerna I: 778 och II: 958,

måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till nästa års riksdag om ytterligare förhöjning av grundstatsbidraget i enlighet med vad utskottet anfört,

dels att motionerna I: 777 och II: 956, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.»